

LØGTINGS- TIDINDI

1882

Beretning

viii

Lagtingsamlingen

1882.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. G. Schmitz

1884.

Føroya Lendibókasavn

Dagtinget aabnedes den 29. Juli.

Medlemmer.

Amtmand Haanes Christian Steingrim Hinsen (R.).
Provst Søren Henri Theodor Sørensen.

For Norderøernes Præstegjæld:

Sydsjelmænd Element Olsen.

Odelshonde Jacob Joensen.

For Østers Præstegjæld:

Kongsbonde Gregorius Johannejen.

Lammermand Samuel Jacob Rasmussen.

Skolelærer Johannes Petersen.

Skolelærer Gregers Joensen.

For Nordstrøms Præstegjæld:

Kongs- og Odelshonde Ole Jacobsen.

Handelsmand Jacob Petersen.

For Sydstrøms Præstegjæld:

Lærer Oliver Petrons Efferds.

Haadebygger Jacob Jacobsen.

Maler Bjørn Sjaften.

Handelsmand Johan Henrik Schrøter.

For Waags Præstegjæld:

Odelshonde Michel Danieljen.

Sydsjelmænd Zacharias Nielsen.

For Sands Præstegjæld:

Kongsbonde Johannes Dalsgaard.

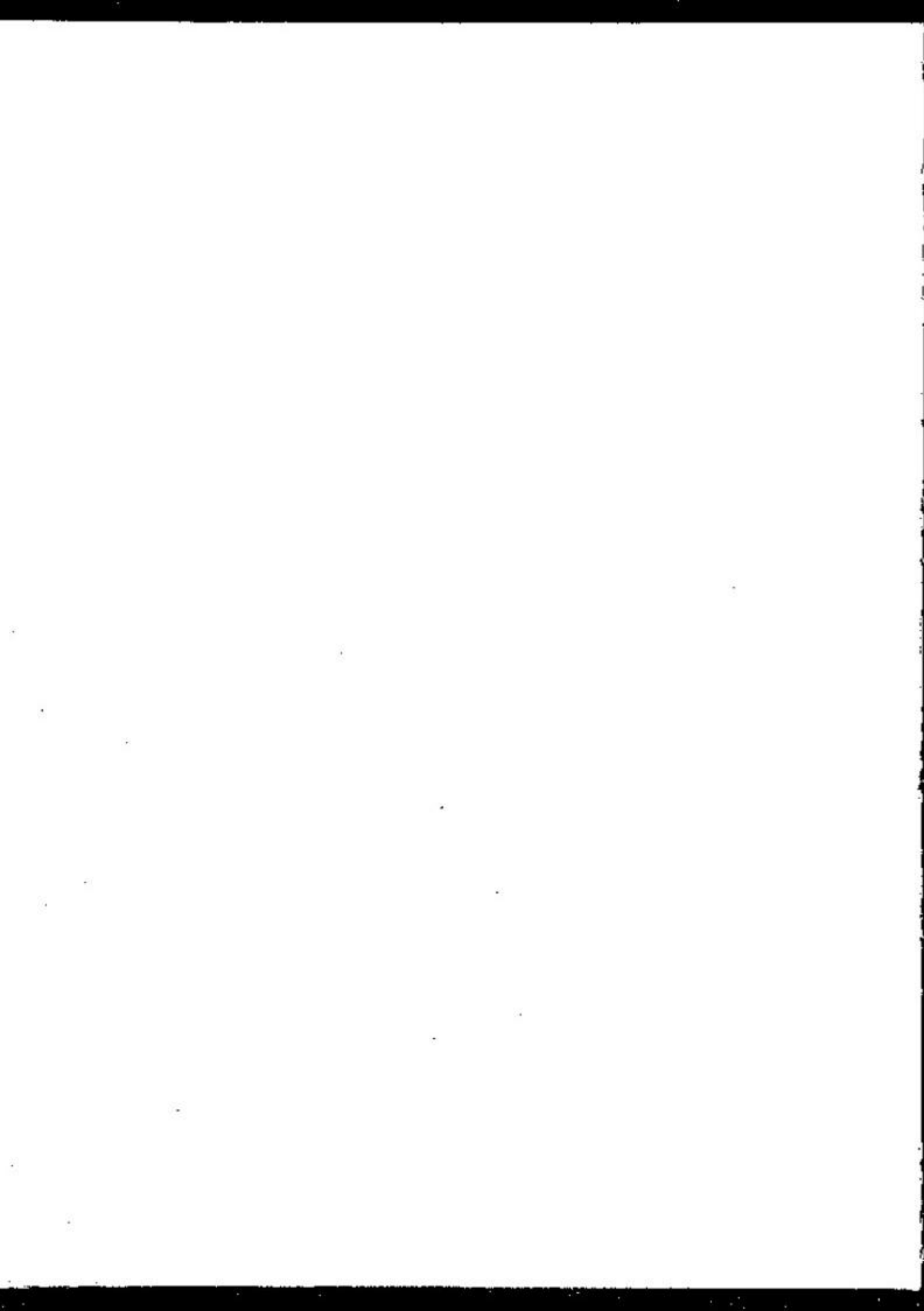
Kongsbonde Joen Peter Henke.

For Sønders Præstegjæld:

Kongsbonde Niels Jacob Joensen.

Kongsbonde Ole Michael Nielsen.

Til Sekretærer valgtes M. Joensen og D. Sjaften.

I. Forslag til Lov om Forandring i Lov af 3. Marts 1860 om Brændevinshandel og Brændevinsudskænkning paa Færøerne.

Daadag fremlagdes i Tinget en Skrivelse fra samtlige færøste Læger, hvori de tilraade Lagtinget paa ny at tage under Overvejelse, hvad der ad Lovgivningens Vej kan gøres med Drickfældigheden.

Den 2. August kom Sagen til 1. Behandling*), og vedtoges da enstemmig det af Provsten fremsatte Forslag om Nedsættelse af et Udvalg paa 5 Medlemmer og Sagens Overgang til 2. Behandling. Dette Udvalg kom ved det Valg, som foretoges den 3. August, til at bestaa af Provsten, B. Nielsen, Rasmussen, J. Joensen og Jacob Jacobsen.

Den 21. August fremlagdes Udvalgets Betænkning saa lydende:

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist en Skrivelse fra samtlige herværende Læger til Færøernes Lagting om paa ny at tage under Overvejelse, hvad der ad Lovgivningens Vej kan gøres til Nødarbejdelse af Drickfældigheden.

Skrivelsen er saa lydende:

„Da vi i vor Stilling som Læger her paa Øerne have rigere Betsighed end de fleste Medborgere til paa forskjellig Maade at kolliderer med Drickfældigheden og navnlig til under vor

Kaldsvirksomhed at iagttage de beklagelige Følger af fysiisk og moralsk Nativ, som denne Last ikke undlader at drage med sig, og da vi ikke nære Tvivl om, at der ved påsende Foranstaltninger ad Lovgivningens Vej vil kunne gøres noget mere, end der hidtil er gjort, for at sætte en Straffe for Misbruget af spirituose Drikke og dermed til en vis Grad hejme de ondske Dnber i deres Udvikling, føle vi os opfordrede til indstændig at tilraade Lagtinget paa ny at tage under Overvejelse, hvad der ad Lovgivningens Vej kan gøres i denne Sag, som Lagtinget tidligere har skænket en saa vel fortjent Opmærksomhed.“

Emil Madsen.	E. Hansen.
Randfring.	Distriktslæge for Nordøerne.
Mobergen.	J. Effersø.
Distriktslæge paa Suderø.	prakt. Læge.

I den Anledning skal Udvalget tillade sig at udtale, at der vist nok fra alle Sider er blevet erkjendt, at der med Hensyn til Nødarbejdelse af Drickfældighed er stet store Fremstredt, siden Lagtinget sidste Gang i 1874 og 1875 stillede Forslag angaaende denne Sag, jaaledes ved Nødbændenes frivillige Ophævelse af deres Brændevinshandler udenfor Thorshavn, Lærø

*) Da Referenten først mødte i Tinget den 21. August, havde ikke Referat af de tidligere Forhandlinger.

og Platsvig, ligeledes ved Kjøbmændenes frivillige Overenskomst om, at Brændevin indtil videre ikke bliver solgt i mindre Maal end $\frac{1}{4}$ Kar, ved Ophævelsen af Rertigheden til Udskjænkning af Brændevin fra Kærsthuset og paa anden Maade.

Ikke de mindre mener Udvalgets Flertal, at det vilde være rigtigst for Lagtinget at følge den af samtlige Ræger til det stillede Forskrift om paa ny at tage Sagen under Overvejelse, idet man mener, at der i den nu bestaaende Lovgivning for Brændevinshandel savnes Garantier imod, at den tidligere sørgelige Tilstand ved given Lejlighed kan vende tilbage, og har man da fundet det naturligt først og fremmest at herbetende sin Opmærksomhed paa det, der tidligere har været foreslaaet af Lagtinget, men som ikke blev gennemført i Martsdagen.

Som bekendt, foreslog Lagtinget saa vel i 1874 som 1875, at der skulde lægges en meget høj aarlig Afgift paa Brændevinshandlerne for derved at tvinge Brændevinshandlerne paa Landet udenfor Thorshavn, Platsvig og Løveaa til at opføre med deres Handel.

Det ved ovennævnte Forslag tilsigtede man nu siges at være opraaet, idet Kjøbmændene, som bemærket, paa en enkelt Undtagelse nær frivillig have rettet sig efter Lagtingets Ønske og ophæbet deres Brændevinshandel udenfor de nævnte Pladser.

Der vil saaledes formentlig ikke nu være nogen Grund til at forsøge de aarlige Afgifter for Brændevinshandel eller Kjøbsbønnen for Bevillingens Meddelelse, og det saa meget mindre, som en Forsøgelse af Prisen paa Brændevin, foranlediget ved en saadan Afgift, næppe vil hemme Drifteligheden.

Derimod maa Udvalget fastholde Lagtingets tidligere Vedtagelse om, at nye Bevillinger her- efter kun skulle gives for 5 Aar ad Gangen, hvorved man med et Mellemrum af 5 Aar vil have Lejlighed til at træffe Bestemmelse om, hvor vidt en Brændevinshandel skal vedblive eller ikke.

Dog har Udvalget troet at maatte gaa endnu et Skridt videre, idet man har ment det rigtigst at tilføje en Bestemmelse gaaende ud paa, at nye Bevillinger til Brændevinshandel paa de Steder, hvor der allerede i Forvejen er Brændevinshandlere, hvis Bevillinger gælder for Livstid, ikke skulle gælde længere end til Ophøret af den for Livstid gældende Bevilling, saa at vedkommende Myndigheder i saa Tilfælde strax skulle have det i deres Magt eventuelt at standse Brændevinshandelen paa det omhandlede Sted.

At erlægge Betaling for hver Gang, en Bevilling fornyes, har man ikke ment, at der er nogen særlig Anledning til.

Udvalget maa lægge megen Vægt paa Slutningsbestemmelsen i § 1 om, at en Bevilling

til Brændevinshandel ikke mod Forstanderskabets Indsigelse kan meddeles paa de Steder, hvor der ikke i Forvejen findes saadan Bevilling. § 2 er optaget ordret efter Lagtingets tidligere Forslag og behøver formentlig ingen Begrundelse.

Som § 3 har man foreslaaet at optage Lagtingets tidligere vedtagne Bestemmelse om, at der ikke maa udskrives Brændevin i mindre Maal end $\frac{1}{4}$ Kar, hvilken Bestemmelse er Opretholdelse af den ved Kjøbmændenes frivillige Overenskomst nu faktisk bestaaende Tilstand, som har været til Vættelse for Kjøbmændene og vist nok i det hele har virket til Formindskelse af Snapsen ved Handlerne.

Derimod har Udvalgets Flertal ikke troet det rigtigst at genoptage Lagtingets tidligere Forslag om, at det skal betragtes som ulovlig Udskjænkning, naar en handlende uden Betaling udskænker Brændevin i sit Handelslokale eller noget til samme hørende Rum, idet man har ment, at en saadan Bestemmelse dels greb for meget ind i den personlige Frihed og dels vilde være let at omgaa. Et Mindretal forbeholdt sig sin Stilling til dette Spørgsmaal.

Som en ny §, der ikke har været optaget i Lagtingets tidligere Forslag, foreslaar man, at det ikke skal være tilladt at udskænke Brændevin til Børn og mindreårige under 15 Aar, samt at det ligeledes skal være forbudt at udskrives eller udskænke Brændevin til Personer, der ere ransubiggjorte paa Grund af Driftelighed, til utægtelige Kvæmester og til saadanne, der i Løbet af de sidste 5 Aar have haft Branker- galskab, og at de, der paa anden Maade ere saadanne behjælpelige med at skaffe dem Brændevin, ligeledes skulle være undergivet Straf, idet man har ment, at saadanne Personer, der enten ere ude af Stand til selv at skjønne, hvilke Betænkninger Nydelsen af stærke Drikke kan have, eller for hvem disse Væxer uma betragtes som Gift, paa denne Maade til en vis Grad beskyttes mod de Farer, som denne Nydelse medfører for dem. Saa vidt Udvalget bekendt, findes lignende Bestemmelser i flere Politivedtægter i Danmark, ligejom de ved Lov ere indførte i andre Lande.

Bestemmelserne om Straf for Overtrædelse af Lovbestemmelserne om Brændevinshandel og Brændevinudskjænkning ere foreslaaede i nye Overenskommen med Lagtingets tidligere Forslag i den Henkende, dog at Bøernes Størrelse er ved at, saaledes som et Flertal i vedkommende Folketingsudvalg i sin Tid foreslog det. I Sammenligning med de nu gældende Bestemmelser er det det her i Forslag bragte i en Henkende en Lempe, idet i paafølgende Tilfælde Brændevinen hos den, der overtræder Loven, nu konfiskeres, medens man her foreslaar, at vedkommende, der have Bevilling til Brændevinshandel, første og anden Gang straffes med

Bøder, medens de 3dje Gang straffes med Tab af Bevilling.

Ogsaa § 8 om, at Forstanderskaberne i Landkommunerne skulle have Tilhyn med Lovens Overholdelse, er nøje overensstemmende med Rigsrettens tidligere Vedtagelser, kun at der er tilføjet, at den samme Forpligtelse ogsaa skal paahvile Borgerrepræsentationen i Thorshavn, da denne kommunale Myndighed vist nok med Held vil kunne være Politivirksomheden behjælpelig i saa Henseende.

Udvalgets Flertal formener, at det her i Forslag bragte, om det ophæves til Lov, vil vise sig heldbringende, og at det vil tjene til at befæste de nu gjorte Fremstredt i Retning af Udvælgelse uden i nogen Maade at træde dem for nær, der frivillig have gjort Opoffelser i ovennævnte Retning.

Minoritetten (Jacob Jacobsen) kan ikke slutte sig til Udvalgets Flertals Forslag, da han tror, at Sagen er bedst tjent med, at man fremdeles uden nye Lovbestemmelser gaar frem ad den nu i en længere Arrække fulgte Frivillighedens Vej.

Udvalget angaaende Brændevinshandelen, Thorshavn den 19. August 1882.

Sørensen. J. Nielsen. Jacob Sørensen.
Ordfører.

Jacob Jacobsen. E. Rasmussen.

Forslag
til Lov om Forandring i Lov af 3.
Marts 1860 om Brændevinshandel og
Brændvinsubstjænkning paa
Færøerne.

§ 1.

Den i Lov angaaende Brændevinshandel og Brændvinsubstjænkning paa Færøerne af 3. Marts 1860 § 1 foreskrevne særlige Bevilling til at forhandle Brændevin paa Færøerne udsædtes herafter for 5 Aar ad Gangen, efter hvilken Tids Forløb ny Bevilling bliver at lade. Dog kan ingen ny Bevilling gjælde ud over den Tid, i hvilken en paa vedkommende Handelssted for Altsid gjældende Bevilling benyttes.

For Fornyelse af en Bevilling til Brændvinshandel erlægges ingen Betaling.

Hvor vidt Bevilling til Handel med eller Udsjænkning af Brændevin herafter i noget Tilfælde skal meddeles, afgøres af Amtmanden efter forud indhentet Erklæring fra vedkommende kommunale Forstanderskab.

I Bygder, hvor der ikke forefindes Brændvinshandel, kan saadan Bevilling, naar For-

standerskabet erklærer sig mod samme, ikke meddeles.

§ 2.

Den i Lov af 3. Marts 1860 § 2 fastsatte Kjendelse for Bevilling til at sælge Brændevin fra Støb forhøjes til 300 Kr., og kan saadan Bevilling kun benyttes i de Havne, hvor der paa selve Handelsstedet er meddelt Bevilling til Brændevinshandel.

§ 3.

Brændevin maa af Forhandlere ikke udsælges i mindre Maal end $\frac{3}{4}$ Pot, dog berfr undtaget saadanne Spirituosa, som indføres af proppe i mindre Kvantiteter.

§ 4.

Den, der udsælger Brændevin til Børn og mindreårige under 15 Aar, ligesom og den, der udsælger eller udsælger Brændevin til Personer, der ere umyndiggjorte paa Grund af Dimeffidighed, eller til vitterlig utillærlige, samt til saadanne, der vedkommende vitterlig bekendt i Løbet af de sidste 5 Aar have været angrebne af Drangereftab, straffes med Bøder fra 5—200 Kr. Samme Straf skulle de være undergivne, som ere ovennævnte Personer paa anden Maade behjælpelige med at staffe dem Brændevin.

§ 5.

Hvor nogen sig skyldig i ulovlig Handel med eller Udsjænkning af Brændevin, straffes han, for saa vidt han har Bevilling til Brændvinshandel, med Bøde fra 10—100 Kr. og anden Gang med Bøde fra 20—200 Kr. Begaas denne Forseelse for 3. Gang, har han forbrudt Bevillingen, hvorhos den Brændevin, som forefindes hos ham, konfiskeres.

Han paagjældende derimod ikke Bevilling til Handel med eller Udsjænkning af Brændevin, straffes han 1. Gang med Bøde fra 20—200 Kr. og i Hjentagelsestilfælde med Bøde fra 40—400 Kr., hvorhos den Brændevin, som hver Gang forefindes hos ham, bliver at konfiskere. Bøderne og det ved Salget af den konfiskerede Brændevin indkomne Betsb tilhænde Amtsskatteskatsen.

§ 6.

Det paahviler Forstanderskaberne for Landkommunerne samt Borgerrepræsentationen i Thorshavn i Forbindelse med Politivirksomheden at vange over, at ulovlig Brændevinshandel og Udsjænkning ikke finder Sted, og skal, naar vedkommende kommunale Myndighed forlanger det, offentlig Politilag anlægges i Anledning af sig Handel og Udsjænkning.

§ 7.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1883.

Den 24. August kom Sagen til anden Behandling. Ordføreren (Provsten) haabede, at Medlemmerne havde gjort sig bekendte med Betænkningen og Lovforslaget, hvorfor han vilde indskrænke sig til at minde om, at denne Sag næste havde været forhandlet i Tinget, at Forslag havde været vedtagne, men aldrig ophøjede til Lov. Udvalget havde først overvejet, hvor vidt noget skulde gøres, og havde her bestemt sig i et Flertal paa 4 Medlemmer, som mente, at noget skulde gøres, medens et Mindretal (1 Medlem) mente, at man nu ad Frivillighedens Vej havde opnået saa meget, at det var rettest kun at forfætte ad denne Vej. Hele Udvalget var enigt om, at store Fremstridt vare stete, siden Sagen sidst laa for, og Flertallet havde derfor heller ikke fundet Anledning til at tage alt det med, som den Gang blev foreslaet, og navnlig havde man undladt at tage nogen Bestemmelse om en forhøjet Afgift, da en saadan Bestemmelse formentlig ikke vilde hemme Drifkeriet. Endt man det nødvendigt for at faa Pengene i Kasserne, kunde det ske ved en særlig Lov.

Ordføreren refererede derpaa de enkelte Paragrafer, som han gav Anledning til korte Udtalelser, hvorefter han anbefalede Overgang til 3. Behandling.

Formanden mindede om, at Forholdene nu vare langt gunstigere end sidst, Sagen var for, saa at han godt kunde forstaa, at enkelte Medlemmer nu ikke fandt det nødvendigt at gøre noget; men da Forslaget indeholdt flere gode Bestemmelser og navnlig den efter hans Mening helbrengende Forandring med Hensyn til det Omfang, hvori Konfiskationsstraffen skulde komme til Anvendelse, vilde han stemme for, at det kom til 3. Behandling. Johannes Petersen vilde ogsaa stemme for Overgang til 3. Behandling, men fandt Bestemmelsen om Udskænkning mindre tydelig (hvis det galdt Bryllupper, var det ikke godt at være Skjænter) og mente, det var ikke let at afgjøre, naar nogen var beruset. Danielsen vilde ønske, at Medlemmerne i Dag vilde udtale deres Mening om Lovforslaget og stemme mod Overgangen til 3. Behandling, hvis de ikke ønskede at faa Loven vedtagen. Han vilde stemme derimod, da der i Forslaget fandtes flere Bestemmelser, han ikke syntes om. Ellers vilde han nok indskrænke Driftsbehovet og mente, at vi vare komne godt fremad. Schrøter var enig med Danielsen om at udtale sig; men da dette Forslag indeholdt Punkter, som Tinget tidligere havde lagt megen Vægt paa, saaledes

om, at Bevillingen ikke maatte gives mod Forstanderskabets Vilje, og om Konfiskation, vilde han stemme for Sagens Overgang til 3. Behandling; saa kunde den ændres, og syntes man da ikke om den, kunde man stemme imod. Den, der overtraadte Loven uden at være sig bevidst, at han foretog noget lovstridigt, blev i Reglen ikke straffet. Provsten lovede, at Udvalget nøje vilde overveje de saadane Udtalelser. De, der ikke vilde have Sagen videre, kunde lige saa godt have sagt det ved første Behandling, saa at Sagen ikke gik i Udvalg. Skulde noget gøres, troede han ikke, man let kunde finde noget, der bedre stemte med Tingets tidligere Udtalelser. D. M. Nielsen havde altid ment, at der ikke kunde gøres noget; men derfor kunde andre have hittet paa Raad. Han syntes godt om Bestemmelserne om Bevillingen, at Forstanderskabet skulde have den afgjørende Myndighed, og at der ikke solgtes Brændevin til berusede Personer; men det var for lidt til, at man derfor skulde sætte Lovgivningsmagten i Bevægelse. Maschussen havde aldrig ment, at Sagen kunde blive færdig i Aar, men derfor kunde den behandles og saa her lægges til næste Aar; det var heldeligt ikke at faa Beslighed til at ændre Forslaget efter de i Dag fremkomne Udtalelser. Asfaksen beklagede, at Meningerne vare saa delte, at nogle mente, for meget var foreslaet, og andre, at der var for lidt, og beklagede, at de, der saa noget godt heri, vilde dræbe Forslaget i Fødselen. Vel var en Del opnået; men meget var endnu tilbage. Selv om dette blev vedtaget, var der derfor nok at gøre ad Frivillighedens Vej, saa at enhver, der havde Øst til at gøre noget, kunde faa nok; men dette var altid et Fremstridt. Danielsen var af den Ansættelse, at, skulde der opnåes noget godt, burde Vin og bagerst Alt tages med; med Brændevinen var man kommen ret vidt uden Lov. Han var enig med Maschussen i, at Sagen havde godt af at vente til næste Aar. Schrøter mente, at Sagen heller var overmoden end umoden; noget andet var det, hvis altfor meget nyt kom med. Var for lidt kommet med, kunde der stilles Endringsforslag, og han var derfor glad over, at Sagen var kommen i Udvalg. Det var jo ganske rimeligt, at de, som ingen Lov ønskede, stemte mod Overgangen til 3. Behandling; men selv om det kun var to Punkter, man syntes om, burde man arbejde paa at faa disse frem. Jacob Jacobsen havde ikke kunnet blive enig med Udvalgets Flertal, skjønt han ikke havde noget at indvende imod Forslagets Indhold. Da Brændevinloven blev vedtagen, valte den Misforståelse baade hos Rigsmandene, der nedsatte Prisen paa Brændevin, og hos Beslutsningen, der frygtede for at komme til at udrede al Afgiften. Siden den Tid var der ad Frivillighedens Vej udrettet meget godt; men sit man nu ny Lovbestemmelser, var han bange for,

Misforholdene som igjen og standfæde den frivillige Virksomhed. Derfor vilde han ikke have nogen Lov eller i alt Fald standse med den, til man saa, hvad der af Frivillighedens Vej videre kunde udrettes. Ordføreren mente, at den gamle Lov havde stiftet megen Gavn; havde den ikke krævet særlige Bevillinger, kunde der heller ikke være Tale om at tilbagelevere disse, som nu var fæstet. Nu vilde man gaa et Skridt videre i samme Retning og kun give Bevillinger paa bestemt Tid samt give Forstanderskaberne Ret til at nægte Bevillinger, hvilket kun kunde have helbige Følger. Her var ikke Tale om Skatter, og denne Lov kunde ikke vække Misstemning. For manden fandt vel ingen Ulfæ i at udsætte Sagen til næste Aar, men maatte dog i hvert Fald tilraade at lade Sagen undergaa de sædvanlige Behandlinger i Tinget og saaledes ikke nægte Overgangen til 3. Behandling. Saa Isen mente, at alene Bestemmelsen i den første Paragrafs sidste Stykke gjorde Vedtagelsen nødvendig.

Overgangen til 3. Behandling vedtoges derpaa ved Navneoplysning med 11 Stemmer for, ingen imod.

Så stemte: Gregorius Joensen, D. Thomsen, Provsten, D. Jacobsen, J. Joensen, B. Nielsen, Joh. Petersen, Rasmussen, Olsen, Schrøter og Formanden.

Stemte ikke: Jacob Jacobsen, Danielsen, R. J. Joensen.

Fraværende: Eftersø, Dalsgaard, Bentze, G. Johannesen, D. M. Nielsen og Jacob Petersen.

Til Sagens 3. Behandling vare indkomne følgende Endringsforslag:

Fra Sørensen, J. Joensen og Rasmussen.

Til § 1.

§ 1 andet Punktum forandres Ordet „en“ til „nogen“.

Til § 4.

1) Efter § 3 to første Ord indskydes „for Betaling“.

2) Ordene „og mindreårige“ udgaa.

3) Efter Ordene „udsælges eller“ indskydes: „for Betaling“.

4) Efter Ordene „til Personer, der“ indskydes: „vedkommerne bitterlig bekendt“.

5) Efter § 3 sidste Ord: „Brandevis“ tilføjes: „til Røbs“.

Fra Schrøter.

Til § 4.

Imellem Ordene „der“ og „ere“ indskydes: „i Løbet af de sidste 3 Aar.“

og Forslag til Beslutning af Jacob Jacobsen saa lydende:

„Den særlige Befolkning er ved Behandling af Forslag til Lov om Brændevinshandel paa Færøerne i Folketinget i Sessionerne 1875, 76—77, af deres Folketingsmand blevet mildret som i høj Grad nedbrudt i Drukkenskab, saaledes at det gode Omdømme, der tidligere har været Færøingerne tildeelt, har lidt betydeligt derunder. Denne Fremstilling af Drukkenskab paa Færøerne er meget overdreven.“

Hvis man nu herfra sender nærværende Forslag ned, og det kommer i Rigsdagen, da vil man derved ligesom give de, som berørt, i Folketinget faldne Udsættelser Sanction for at være rigtige. Lagtinget besætter derfor al udsættelse at indstille nærværende Lovforslag, indtil der gives bedre Lejlighed til i Folketinget at berigtige de tidligere faldne fejlagtige Udsættelser, og den danske Befolkning derved bringes til et bedre Omdømme om Færøingerne.“

Sagens 3. Behandling foretoges 30. August.

§ 1, hvortil der var stillet et Endringsforslag, anbefalede af Ordføreren (Provsten). Endringsforslaget og Paragrafen saaledes ændret vedtoges enstemmig med 12 Stemmer.

§ 2 vedtoges enstemmig med 11 Stemmer.

§ 3. Ordføreren anbefalede Paragrafen. Rasmussen mente, at, fordi Røbsmændene selv vilde have sluttet en Overenskomst, var der ingen Grund til at foreslå den som en Lovbestemmelse, hvortil Ordføreren bemærkede, at Tinget gjentagne Gange havde vedtaget nærværende Forslag, og Røbsmændene havde fundet det rigtigst. Saa Isen antog, at der for Tiden næppe var nogen, der tænkte paa at ophæve denne Overenskomst; men hvis en sandt Røbsstjænkning kom igjen, eller en enest Røbsmand faldt paa at bryde Overenskomsten, vilde de andre vist anse den for ophævet og atter som tidligere følge i mindre Mængde, hvorfor det var bedre at faa en fast Bestemmelse herom. Rasmussen replicerede. Paragrafen vedtoges med 10 Stemmer mod 2.

§ 4. Ordføreren bemærkede, at der til denne Paragraf var stillet flere Endringsforslag, hovedsagelig for at tydeliggøre samme. Han vilde anbefale Paragrafen med Endringerne. Schrøter havde stillet sit Forslag, fordi han mente, at, om nogen var umyndiggjort for Drukkenskab, kunde han om 3 Aar have forbedret

fig, men dog vedblive at være umhyelig af andre Grunde. Formanden kunde slutte sig til det foreslaaede Forbud imod Udskænkning til Børn og bitterlig utilregnelige Personer, men maatte for øvrigt være Tvivl om Hensigtsmæssigheden og Gjennemførligheden af de i Paragrafen foreslaaede Bestemmelser. Efter en kort Bemærkning af Schrøter udtalte Rasmussen, at han ikke saa sig i Stand til at stemme for Paragrafen. Han fandt det uheldigt, at man skulde nødes til at sondre mellem Folk. Munkten var ogsaa for stor for Forkeelser, der kunde begaaes af Uvidenhed. Ordføreren: Der stod udtryksfuldt „bitterlig bekendt“, ja at der ikke kunde være tale om Bændere. Munkten var ellers lavere, end Føllesingets Flertal havde foreslaaet. Høsten havde for næret Betænkkeligheder ved denne Paragraf, men bleve de foreslaaede Endringer vedtagne, forsvandt hans Tvivl. Efter nogle korte Bemærkninger mellem Rasmussen og Høsten vedtoges

det af Sørensen, Joensen og Rasmussen stillede Endringsforslag, Nr. 1, enstemmig med 13 Stemmer; Nr. 2 enstemmig med 13 Stemmer; Nr. 3 enstemmig med 10 Stemmer; Nr. 4 enstemmig med 12 Stemmer; Schrøters Endringsforslag enstemmig med 12 Stemmer; det af Sørensen, Joensen og Rasmussen stillede Endringsforslag, Nr. 5, enstemmig med 12 Stemmer.

Paragrafen, saaledes ændret, vedtoges enstemmig med 10 Stemmer.

§ 5. Efter nogle korte Bemærkninger mellem Formanden og Ordføreren vedtoges Paragrafen enstemmig med 12 Stemmer.

§ 6 vedtoges uden Diskussion enstemmig med 13 Stemmer.

§ 7. Efter korte Bemærkninger af Ordføreren, Rasmussen og Formanden vedtoges Paragrafen med 9 Stemmer mod 2.

Derpaa læstes Lovforslaget i sin Helhed under Forhandling.

G. Johanneesen vilde minde Ordføreren om, hvad en af vore store Theologer havde sagt, at ethvert Menneske-værk havde sine Mangler. Dette forekom ham ogsaa at være Tilfældet ved dette Forslag, der efter hans Mening var af ringe Betydning, til Dels Gjentagelse af ældre Bestemmelser og paa enkelte Punkter gaaende Røbmændene temmelig nær; derfor vilde han stemme imod Forslaget og anbefalede andre at gjøre sigesaa. Ordføreren vidste, at der var fremkommet Forslag til Beslutning, og ønskede det motiveret, inden han yderligere udtalte sig. Han talte G. Johanneesen for hans Paamindelser, men vilde have fundet det heldigere, om han havde paavist og rettet Fellen. Johannes Peter sen havde ikke ventet et fejlsøgt Forslag;

hvis det fremstillede var bedre end den gamle Lov, kunde man stemme for samme, hvad han vilde gjøre. Jacob Jacobsen havde følt sig ubehagelig stemt, da dette Forslag kom frem. Man havde ikke Exempel paa, at der udrettedes noget ved deslige Love. For 1860, da vi fik den ældre Brændevinslov, var Forbruget af Brændevin kun 100,000 Patter aarlig. Efter Lovens Vedtagelse steg Forbruget til mere end det dobbelte, og det var næppe blot, fordi Brændevinen var billigere. Siden var der ad Frivillighedens Vej gjort betydelige Fremstrid, og han haabede, at det fremdeles vilde vedblive at gaa godt ad samme Vej. Nu spurgtes der udenfor Lagtinget, hvad man nu vilde gjøre, og han maatte stille samme Spørgsmaal. Han fandt ogsaa, at Færingerne vare maade altfor store, da Sagen sidst var i Føllesinget, hvor det blev fremhævet, „at nu vare flere Familier nær ved at komme ind under Fattigvæsenet, og at Røbmændene paa enkelte Steder havde ophævet Brændevinshandelen alene af den Grund, at Befolkningen var saa ødelagt, at den ikke var i Stand til at købe andet end Brændevin og næsten ikke en Gang dette“; „man lod Jøsten skylle ud, medens man sad og drak“ o. s. v. Da man endnu ikke kunde vente Sagen bedre belyst, hvorimod Tinget ved at vedtage et nyt Forslag ligesom vilde stadfæste Rigtigheden af hine Udtalelser, havde han stillet Forslag til Beslutning om at udsætte Sagen til en mere belejlige Tid. Ordføreren oplæste Forslaget til Beslutning og udtalte, at han ikke kunde stemme derfor. Fordi Lagtinget vedtog et Lovforslag, var der ikke Tale om hverken at stadfæste eller ikke stadfæste, hvad andet Steds var sagt, og her kunde saa meget mindre være Tale derom for Nutidens Bedkommende, som Betænkningen tydelig talte om, at Forholdene vare forbedrede, og det samme ogsaa kunde gjøres i Substansen. Skulde der være Tale om Stadfæstelse, kunde en saadan heller findes i, at samme Mand, der udtalte sig saaledes, blev gjenvalgt. Selve Udtalelserne vilde han ikke indlade sig paa; men Lagtingets Udtalelser fra den Tid vare heller ikke saa ret lystelige at læse. Da Lagtinget ikke havde nogen Indflydelse paa Valget af Føllesingsmanden, manglede enhver Forudsætning for at udsætte Sagen, til man fik valgt en anden. I Rødsfald kunde Tinget maasse haabe, at Landsringsmanden, som det selv valgte, vilde berigtige fejlagtige Udtalelser om de færeste Forhold i Rigsdagen. Forslaget til Beslutning var maasse kun en Udvej for at hindre Lovens Fremme. Dets Vedtagelse vilde være værre end Lovens Fortæstelse. Effersø havde været i Tvivl om, hvor vidt han kunde stemme for § 7, da Forslaget efter den hidtil brugte Praxis næppe kunde blive til Lov inden den nævnte Tid. Han sympatiserede med Tanken i Lovforslaget, skjønt

han kunde forstaa, at andre fandt det utidigt, og han vilde finde det uansteligt, om det ikke blev fremmet, før de fra Tinget tidligere udgaaende Forslag vare vedtagne eller behandlede i Rigsdagen. Han beklagede den merke Skildring, der var givet i Rigsdagen af Tilstanden her oppe, og de Fejltagelser, Folketingsmanden havde gjort sig skyldig i, men kunde dog ikke stemme for Forslag til Beslutning, der i Grunden ikke var andet end et Modtilbudsvotum til vor Repræsentant i Folketinget; havde Forslaget ikke indeholdt disse Motiver, vilde han have stemt derfor. Rasmussen havde understrevet Betænkningen med Forbehold og havde aldrig ønsket Forslaget vedtaget i denne Samling, da han ikke ansaa Sagen for tilstrækkelig overvejset endnu. Kunde Vedtagelsen ikke paa anden Maade udsættes, vilde han stemme for Forslaget til Beslutning. Schrøter fandt Forslaget godt og haabede, at det en Gang vilde blive Lov; men Forslaget til Beslutning var fuldt berettiget. Om saa Lagtinget havde brugt noget stærkt Udtryk, burde de ikke være fremførte i Folketinget af vor Folketingsmand. Hvad der nu stod i Betænkning og Indstilling, som næppe til Folketinget skundstab og vilde i ethvert Fald ikke gjendrive de tidligere Udtalelser. Olsen havde ikke været for Lovforandringer paa dette Omraade; men da Forslaget indeholdt vigtige Bestemmelser f. Ex. om Konfiskationen og i det hele var moderat, vilde han stemme derfor. Han fandt mange i Folketinget faldne Udtalelser uheldige; men det kunde Lagtinget ikke gjøre noget for. Til Ordføreren bemærkede han, at Landstingsmanden dog ikke kunde være pligtig til at passe paa Folketingsmanden og berigtige hans Fejltagelser. Ordføreren var enig med Olsen om det gode i Lovforslaget og haabede, at Effersø, om kun af Gensyn til Bestemmelsen om Konfiskationen, vilde stemme derfor. Lagtinget kunde ikke gjøre for, at Sagerne gik langsomt, og selv om man vilde lægge et Pres paa højere vedkommende, var dette Forslag næppe stiftet dertil. Han haabede, at Schrøter ikke vilde stemme for at udsætte en Lov, som han ellers fandt god, blot fordi han ikke syntes om nogle Ytringer, som vare faldne i Folketinget; desuden vilde Lagtinget heller ikke senere, f. Ex. i 1885, have noget andet Middel til at gjendrive disse Ytringer. Danielsen havde ikke noget imod dette Forslag; men da saa mange andre vigtige Forslag vare færdige fra Tinget, ønskede han dem fremmede, før Tinget vedtog noget andet, da det kun var Tidspilte her at vedtage Lovforslag, som ikke kom videre. Schrøter indrømmede, at man ikke burde stemme mod dette Forslag af Gensyn til andre Love; men der var Mulighed for senere at saa en anden Folketingsmand, der bedre kunde belyse Forholdene. B. Nielsen sluttede sig til Olsen. Han havde i 1874 og 75 været

imod Forslaget, fordi det gik for vidt og havde ogsaa i sig tvivlet om noget Udbytte af Forhandlingerne; men nu fandt han, at der kunde udrettes noget godt, uden at man gik nogen for nær, hvorhos han ogsaa haabede paa den samme frivillige Virksomhed til Fremme af Værnelyghed udenfor Tinget herester som hidtil. Det var beklageligt, at saa mange Vedtagelser henlaa uafgjorte; men derfor burde man ikke stemme mod noget, man saad rigtigt og hensigtsbærende. Sagen kunde sige, hvor megen Brændevin her blev brugt, da Forbruget ikke var ensbetydende med Subforslen. De omtalte Ytringer i Folketinget fandt han ogsaa vel stærke; men de vilde nok blive glemt, navnlig da de ikke passede til de virkelige Forhold. Tidbestemmelsen i § 7 vilde Rigsdagen i fornødent Fald kunne rette. Formanden fandt det høgt af Effersø ikke at ville fremme denne Sag, fordi det tog Tid at fremme andre Sager. De vigtigere Forslag, hvortil Tinget ogsaa havde ønsket, at der skulde indhentes Erklæringer, maatte tage Tid; men derfor kunde saadanne Smaasager, som denne, gaa hurtigere. Tidbestemmelsen i § 7 viste kun Lagtingets Mening og kunde i hvert Fald forandres. Han fandt, at Forslaget i alt væsentligt var godt, og maatte lægge særlig Vægt paa Straffebestemmelserne, der hidtil have været meget uheldige. D. M. Nielsen kjendte et Exempel paa, at der en en Mand, som ikke var dristelig, var afgivet Erklæring om, at han led af Drankergalskab, blot fordi han manglede Søvn og havde drukket lidt. Det vilde være ubilligt og krænkende for ham, hvis han af den Grund ikke skulde kunne faa Brændevin til Njels. Bestemmelsen om Udskænkning var overflødig, da der ikke gives Udskænkningsheder her paa Verne. Han ønskede ikke, at der i Folketinget skulde gives Beslighed til oftere at omtale Forærerne paa en saa ufordelagtig en Maade som sidst. Ved et nyt Forslag vilde det gamle blive opfriet ved, at det vist nok vilde blive set efter i Altsiden om den tidligere Forhandling.

Afstemning begjæredes og vedtoges med 14 Stemmer.

Forslaget til Beslutning forkastedes ved det derpaa foretagne Navneopraab med 9 Stemmer mod 6.

Da stemte: Jacob Jacobsen, Jacob Petersen, Rasmussen, Schrøter og D. M. Nielsen.

Nej stemte: Br. Jørgensen, D. Jørgensen, Brønsen, Effersø, B. Nielsen, J. Jørgensen, Joh. Petersen, Olsen og Formanden.

Stemte ikke: Ole Jacobsen, Danielsen, A. S. Jørgensen og G. Johannesen.

Fraværende: Hentze og Dalsgaard.

Forslaget i sin Helhed fattedes derpaa under Afstemning.

Ved det foretagne Navneopraab faldt Stemmerne saaledes:

Ta: G. Joensen, D. Jakken, Provsten, Effersø, Ole Jacobsen, S. Nielsen, J. Joensen, Johannes Petersen, Olsen, Schrøder og For- manden.

Nej: Danielsen, N. A. Joensen, G. Johan- nesen, Jacob Petersen, Niemannsen og D. M. Nielsen.

Stemte ikke: Jacob Jacobsen.

Fraværende: Hønge og Dalsgaard, og var saaledes Forslaget vedtaget med 11 Stemmer mod 6.

Den 5. September oplæstes og vedtoges følgende Indstilling:

I indenbærende Sagtingsstand har Tinget vedtaget medfølgende Forslag til Lov om For- andring i Lov af 3. Marts 1860 om Brænde- vinshandel og Brændevinsudstykning paa Færøerne.

Man kan med Hensyn til Motiveringen af de enkelte Paragrafer henvise til det i hedsagte Udvalgsbetænkning i den Anledning udtalte og skal her kun nærmere begrunde de Forandringer, som Lovforslaget undergik ved Sagens 3. Be- handling.

Som bekendt, gjælder de i Følge den nu her bestaaende Lovgivning løste Bevillinger til Brænde- vinshandel for vedkommende Bevillingshavers Livstid. I Bighed med, hvad Sagsingen allerede tidligere havde foreslaaet, har man nu vedtaget et Forslag om, at nye Bevillinger kun skulle gjælde for 5 Aar ad Gangen — dog med den Begrænsning, at paa de Steder, hvor der alle- rede nu er en eller flere Brændevinshandlere, hvis Bevillinger ere livsvarige, skulle eventuelt nye Bevillinger i intet Tilfælde gjælde længer end til Udløbet af den sidste for Livstid løste Bevilling, hvilket imidlertid i Udvalgets første Forslag formentlig var mindre tydelig udtrykt, hvorfor man i Genhold til det ved Sagens 2. Behandling desangaaende udtalte foreslog at forandre Ordet „en“ i § 1, 2. Punktum, til „nogen“. Denne Endring vedtoges. Under Forhandlingerne blev der fra enkelte udtalt, at Forslagets § 2 om, hvorledes der skal forholde sig med Bevilling til Brændevinshandel fra Skib, uden Skade kunde have været afløst af en Be- stemmelse om, at den Afgang, som der i Følge den nu gjældende Lovgivning er til at løse Be- villing til Handel med Brændevin fra Skib, for Fremtiden skulle helt bortfalde, efter som den endnu ikke nogenstunde er bleven benyttet og ingenlunde er nødvendig. Imidlertid blev der ikke stillet noget Forslag desangaaende, nærmest af Hensyn til, at man ikke ønskede paa dette Punkt at gøre byrde Indgreb i Friheden, end

allerede set. Med Hensyn til § 2, saaledes som den nu af Sagsingen er vedtaget, skal man be- mærke, at man lægger en meget stor Vægt paa Slutningsbestemmelsen om, at Bevilling til at sælge Brændevin fra Skib i hvert Fald kun skal kunne benyttes i Havn, hvor der paa selve Handelsstedet er meddelt Bevil- ling til Brændevinshandel.

Lovforslagets § 3 gav ikke Anledning til nogen Forhandling, og kan man, hvad denne Paragraf angaar, henvise til det i Udvalgsbe- tænkningen berom anførte.

Udvalget ved Sagens 2. Behandling vandt Anerkendelse, at Udvalgets Forslag til § 4 inde- holdt Bestemmelser om, at det ikke skulde være tilladt at sælge Brændevin til bitterlig utilreg- nelige o. s. v., fandt man dog, at Forslaget led af den Fejl, at det ikke klart fremgik, hvor vidt man kun tillagtede at forbyde Salg og Udstyk- ning for Betaling, eller om man ogsaa havde ill. Hensigt derved at gøre Indgreb i privat Traf- fering, hvilket sidste man ikke fandt rigtigt ved denne Lov, der kun angik Forandringer i Lov om Brændevinshandel og Udstykning. Af Hensyn hertil blev der af Udvalget foreslaaet forskellige Forandringer, gaaende ud paa at gøre det tydeligt, at der kun var tænkt paa Udsalg og Udstykning for Betaling, hvilke Endringer vedtoges. Størst Betænkelighed vakte Forslaget om, at det ikke skulde være tilladt at udjælle eller for Betaling at udstykke til Personer, som ere gjort umyndige paa Grund af Driftsældighed, idet man fandt dels at det var vanskeligt at vide, om Driftsældighed var Grunden til Umyndiggjærelse, og dels at en, som var gjort umyndig paa Grund af Driftsæl- dighed, senere kunde have forbedret sig i den Ret- ning, uden at han dog paa Grund af andre Omstændigheder, f. Ex. Tidshed, kunde erholde sin Umyndighed tilbage. Paa den anden Side tillige man, at det ikke skulde være tilstedeligt, at Transfere, der paa Grund af Driftsældighed ere gjort umyndige, ved mindre usjævnende Personers Hjælp skulde saa Lejlighed til yder- ligere at ødelægge sig ved Drik og forsøge det, de fik mellem Hænder. Ved Forslag om at til- føje „vedkommende bitterlig bekendt“ foran „umyndiggjorte paa Grund af Driftsældighed“ søgte man at afhjælpe den først nævnte Mangel og ved Forslag om at tilføje „i Lovet af de sidste 5 Aar“ at løse paa den sidste nævnte, saa- ledes at det altsaa ikke skulde være strafbart at sælge Brændevin til Personer, der havde været gjort umyndige paa Grund af Driftsældighed i et længere Tidrum end 5 Aar. Disse Endrin- ger bleve vedtagne.

Til Paragrafens Slutningsbestemmelse om, at „samme Straf skulle de være undergivne, som ere ovennævnte Personer paa anden Maade be- hjælpelige med at skaffe dem Brændevin“, fore-

fløg man at tilføje for Tyndelighedens Skyld „til Rjæbs“. Hensigten med denne Bestemmelse er at hindre, at man ad Omveje, f. Ex. ved „Beslilling“, sætter saadanne Personer i Stand til at erhverve sig det, som de ikke direkte kunne erholde.

Som allerede i Udvalgsbetænkningen anført, indeholder Forslagets § 5 en meget væsentlig Forandring i de bestaaende Straffebestemmelser for Overtrædelse af Brændevinsskattelovningen. Forholdet er nemlig nu dette, at enhver Overtrædelse af Brændevinsskoven foruden Bøder strax medfører Konfiskation af vedkommendes hele Lager af Brændevin, hvilket utvivlsomt har medført, at man af Hensyn til Straffens uforholdsmæssige Størrelse har været betænkelig ved at straffe ind mod mindre Overtrædelser. De nu i Forslag bragte Bøder for Overtrædelser første og anden Gang ere overensstemmende med det i sin Tid af et Flertal i vedkommende Folketingsudvalg foreslaaede og ville saaledes formentlig næppe møde Modstand nu.

Efter at Lovforslagets enkelte Paragrafer vare vedtagne, udsandt der sig en længere Forhandling om, hvor vidt det skulde vedtages til Medbestemmelse eller muligvis foreløbig henlægges.

Enkelte, som billigede Forslagets Bestemmelser, udtalte, at de ikke ønskede det nedendi nu, eftersom der allerede er en Række Lovforslag, hvilke vare gjorte færdige fra Lagtingets Stør, men som endnu ikke vare fremsendte, hvorfor man ønskede at vente, indtil disse Lovforslag vare gjorte færdige. Herimod blev imidlertid indvendt, at det ikke er sagt, at man ved at henlægge et Lovforslag, paa hvilket man selv satte Pris, men om hvilket det ikke var givet, at det var andre vedkommende magtpaaliggende, i mindste Naade paastynede Fremme af andre, nærværende Forslag fuldkomment uvedkommende Bøve.

Andre nærede Betænkelighed ved at fremsende Lovforslaget, fordi der ved Behandlingen af lignende Lovforslag i Rigsdagssamlingerne 1875-76 77 særlig fra Folketingsmanden for Hærerne skulde være fremskaffet Udtalelser, der formentlig gave en alt for mørk Skildring af Hæringernes Driftelighed, hvorfor man frøsede for en Gjentagelse af slige fejlagtige Paasagn og ønskede Lovforslagets Fremme udsat, indtil disse Udtalelser kunde berigtiges, hvorhos man fandt, at Lagtinget ved nu at fremsende Forslaget til en vis Grad sanktionerede de i Folketingsmanden faldne Udtalelser.

Et i Overensstemmelse hermed affattet Forslag til Beslutning, hvilket hoslagt medfølger, blev i den Anledning fremsat.

Imod dette Forslag blev imidlertid indvendt, at Lagtinget ikke ved sine Vedtagelser i og for sig hverken sanktionerede eller desavouerede Ud-

talelser, der vare faldne anden Steds, hvorhos man lagde Vægt paa, at det i Udvalgsbetænkningen var udtalt med Styrke, at Tilstanden i Henseende til Driftelighed var væsentlig forbedret, siden Lagtinget sidste Gang fremsendte Lovforslag angaaende dette Spørgsmaal, og at Grundene til dette Fremstidt ere angikne i al Rørthed i selve Udvalgsbetænkningen, saa at, hvad der kunde være sandt i 1875 eller 76, derfor ikke var rigtigt nu i 1882. I øvrigt fremhævede flere, som vare imod Forslaget til Beslutning, at de i 1875-76-77 om Drifteligheden her paa Hærerne i Folketingsmanden fremskaffet Udtalelser vare alt for stærke, selv om det maatte indrømmes, at Lagtinget ved sine Indstillinger havde givet nogen Anledning dertil. Da Tilstanden nu — som bemærket — er væsentlig forbedret, antog man, at der ikke vilde være nogen Fare for at saa der tidligere givne mørke Skildring gjenoptaget ved mulige Forhandlinger angaaende denne Sag i Rigsdagen.

Da man derhos fandt, at nærværende Lovforslag indeholdt utvivlsomme Forbedringer i den bestaaende Lovgivning, i hvilken Henseende man særlig fremhævede Bestemmelserne om, at nye Bevillinger kun skulde gjælde for 3 Aar, at vedkommende Forstander skulde have absolut Veto mod Indførelse af Brændevinshandel paa Steder, hvor saadan ikke nu findes, at utilregnelige ikke skulde kunne saa Brændevin til Rjæbs og endelig, at der er foreslaaet Bemyndelse i Straffene for Overtrædelse af Brændevinsskattelovningen, medens paa den anden Side Forslagets Bestemmelser fandtes saa moderate, at de ikke kunde tænkes at ville træde hindrende i Vejen for de heldig indledede Bestræbelser af Frivillighedens Vej eller vække Uvilje hos Handelsmænd eller andre, — blev ovennævnte Forslag til Beslutning om at udsætte Sagen forfattet og Lovforslaget sluttelig vedtaget.

Naar Lovforslaget nu fremsendes, sker det i den Overbevisning, at det her i Forslag bragte, om det udsendes til Lov, vil vise sig gunstigt og tjene til Fremme af det Formaal, som man nu i en længere Mærkelid med saa stort Held har arbejdet paa ad Frivillighedens Vej.

Hærens Lagting, Thorshavn den 5. September 1882.

H. Jensen.

Sørensen.

G. Jensen.

Til
Justitsministeriet.

II. Udkast til Lov om Medicamenthandel paa Færøerne.

Den 11. August foretoges Lagtinget i Hensyn til Justitsministeriets Skrivelse af 29. Juli 1880 „Udkast til Lov om Medicamenthandel paa Færøerne“. Udkastet lyder saaledes:

§ 1.

Ret til Handel paa Færøerne med saadanne præparerede og upræparerede Medicinalvarer, som det efter de til enhver Tid i det øvrige Kongerige gjældende Bestemmelser er forbeholdt Apotheker og Materialister at forhandle, skal her efter alene tilkomme Distriktslægerne samt de praktiserende Læger paa Øerne, som have erholdt Dispensationsret.

Dog kunne Distriktslægerne paa saadanne Steder i deres Distrikter, hvor Hensynet til Befolkningens Færd gjør det ondt, overdrage Kjøbmænd at forhandle almindelig benyttede Medicamenter fra Lægens Beholdning, hvilke i saa Tilfælde skulle være maalte eller afvejede af Lægen, portionsvis forjæglede samt forsynede med Etiket eller, om fornødent, med Brugsanvisning.

§ 2.

Saaframt der maatte blive meddelt allersøjest Tilskud til Oprettelse af et Apothek i Thorshavn, bortfalder ved dets Nævnelse den de dervedværende Embedslæger og praktiserende Læger indrømmede Dispensationsret, hvorhos det samtidig gjøres de udenfor Thorshavn boende, dispensationsberettigede Læger til Pligt at forskrive de af dem benyttede Medicamenter fra dette Apothek.

§ 3.

Den Distriktslægerne efter nærværende Lovs § 1, 2. Stykke tillagte Berettigelse til, under de sammesteds angivne Betingelser, at overdrage Medicamenthandel til Kjøbmænd bortfalder ved Oprettelsen af et Apothek i Thorshavn.

§ 4.

Denne Lov træder i Kraft den

1. Behandling foretoges den 14. August. Nielsen foreslog Sagen henvist til det Udvalg, der er nedsat for at afgive Betænkning angaaende de foreslaaende Kirkebygninger. Schrøter foreslog Sagen henvist til Udvalget

for Brændevinsagen. Formanden foreslog et særligt Udvalg paa 3 Medlemmer. Schrøter og Nielsen tog deres Forslag tilbage, hvorpaa Formandens Forslag vedtoges enstemmig med 15 Stemmer. Ved det den 15. August foretagnevalg kom Udvalget til at bestaa af J. Nielsen, S. Sørensen og O. M. Nielsen.

Den 21. August fremlagdes Udvalgets Betænkning saa lyden:

Undertegnede Udvalg, der af Lagtinget er nedsat til at afgive Betænkning over et af Regeringen forelagt Udkast til Lov om Medicamenthandel paa Færøerne, skal herved tillade sig følgende Bemærkninger:

Som bekendt, er der for Tiden kun 3 Lægeembeder paa hele Øen, og det er derfor indlysende, at Lægerne ofte ere fraværende fra deres Hjem, og da deres Apoteker i den Tid har været lukket, er det en selvfølge, at Befolkningen ofte forjæves maa have henvendt sig til deres Apotheker for at kunne erholde endog de uafhængige Medicamenter i de simpleste Tilfælde.

Hertil kommer, at der efter Monopolhandelens Ophævelse er etableret en eller flere Handler næsten i enhver Bygd omkring paa Øerne, saa at den besværlige Samferdsel imellem Bygderne og Øerne, især med Thorshavn, for en stor Del er meget aftaget. At Befolkningen under være besværlige Kommunikationsforhold og de ofte uregelmæssige Rejsforhold i Forbindelse med den ringe Samferdsel og unøjagtig forjæves Henvendelse til Lægerne eller Apothekerne har følt Savnet af at kunne erholde de allernødvendigste almindelige Husholdningsmidler, er formentlig indlysende.

For at afhjælpe disse Savn og for at imødekomme Befolkningens Driste er det, at enkelte af de handlende, til Dels efter Lægers Tilskyndelse, have haft enkelte af de almindeligste Medicamenter til Forhandling, og det er Udvalget ikke bekendt, at denne Handel eller disse Medicamenter Brug har haft nogen skadelig, men tvært imod gavnlige Følger, saa at mangen alvorlig Sygdom ender er hævet eller mildnet som Følge af den lettere Adgang til disse Midler.

At de omhandlede Artikler have været og nødvendigtvis maa være billigere hos de hand-

lende end hos Lægerne eller Apotheker, selv om de ikke skulde være portionsvis afsæjede eller maatte, er formentlig hævet over enhver Tvivl.

Hvis nu Salget af disse Medicamenter skulde forbeholdes Lægerne eller et eventuelt Apothek alene, uden Forpligtelse til at holde Udsalg omfring i de fleste Bygder, vilde en saadan Foranstaltning efter Udsalgets Anstuelse ikke alene umøvelig forbyde, men endog i en høj Grad besværliggjøre Udgangen til at erholde de omhandlede Medicamenter.

Vel er det umægteligt, at Lægerne vilde erholde en bedre Fortjeneste ved Salget i det smaa af de omhandlede Lægemidler; men da man ikke mindre bør tage Hensyn til Befolkningens, end til Lægernes Færd, tør Udvalget ikke afkræve den i Udsatset foreslåede Foranstaltning.

Endvidere angaar den i Udsatset indsatte Bestemmelse, at praktiserende Læger ikke uden særlig erhvervet Dispensationsret eller Bevilling skulle have Lov til at handle med Medicamenter, da man det bemærker, at man her, i Modstridning til, hvad der er Tilfældet i Danmark, saa godt som udelukkende er henviset til den enkelte Embedslæge, og en saadan Bestemmelse vilde efter Udvalgets Anstuelse have til Følge, at ingen praktiserende Læge kunde beskæftige sig her paa Verne, hvilket Udvalget højlig maatte beklage.

Endelig angaar den i Udsatset bragte Oprettelse af et Apothek i Thorsshavn, der skulde have Monopol til at levere Medicin til Landets Læger, da man det bemærker, at en saadan Foranstaltning ikke alene vilde bevirke en Nedgang i Lægernes Indtægter, men endog gjøre det mere utilgængeligt for disse, navnlig paa Sønders, hvor der nu er regelmæssig Postforbindelse samt Handelsforbindelse med Danmark og ikke med Thorsshavn, at erholde Medicin fra Thorsshavn, end fra Danmark.

Sluttelig skal Udvalget ikke undlade at tilføje, at en indskrænket Værgingsfrihed under borte holdende og smaa Forhold vilde være uimodsigende ensbetydende med Indførelsen af et Monopol, i ethvert Fald, hvis den skulde udvides til de Varer, som her i Danmark er tilladt Materialister at forhandle.

Efter disse Udtalelser skal Udvalget tillade sig at foreslaa Tinget til Vedtagelse:

principaler:

at man for Tiden maatte fravæge nogen Forandring i de nuværende Forhold med Hensyn til Medicamenterhandelen paa Færøerne.

subsidiært:

ad § 1:

1. at Ordene i Udsatset: „og Materialister“ i 5. Linje udgaa.
2. at Ordene i Slutningen af 1. Stykke „som have erholdt Dispensationsret“ ligeledes udgaa.

ad § 2:

Paragrafen udgaa.

ad § 3:

Paragrafen udgaa.

ad § 4

tilføjes: „1ste Januar 1884“.

Thorsshavn, den 21. August 1882.

B. Nielsen. O. M. Nielsen. S. Jacobsen.

Den 25. August foretoges Sagens 2. Behandling.

Ordføreren (B. Nielsen) bemærkede, at nærværende Lovudkast var forelagt Tinget efter Ministeriets Ordre, men at det efter Motiverne nærmest var foranlediget af de nærværende Læger, navnlig Landstirgeren, der havde anført, hvor uheldigt det var, at Kjøbmændene solgte enkelte Medicamenter, samt at det gjorde Elaar i Lægernes Indtægter. Han vilde ikke indlade sig paa Spørgsmaalet om, hvor vidt man kunde frage Kjøbmændene den Ret, de mulig maatte have til en saadan Handel, men blot udtale, at Udvalget havde fundet det meget uheldigt, om Kjøbmændene ikke maatte sælge saadanne simple Ting som f. Ex. amerikansk Olie og lignende. Det var meget besværligt at rejse til Thorsshavn for at saa saadanne Smaating, og det kunde endda let hænde, at man saa maatte vente længe, da Lægen kunde være paa Rejse. Heller ikke havde Udvalget anset et Apothek for at være nødvendigt, og det havde ment, at i Fald et saadant blev oprettet, maatte Lægerne saa Tillæg til deres Løn. Udvalget havde derfor først foreslaaet ikke at vedtage Loven; men for det Tilfælde, at Tinget var af en anden Anstuelse, havde det foreslaaet nogle Ændringer.

Til § 1 bemærkede han, at Udvalget havde ment, at, hvad Materialisterne kunde forhandle med, burde Kjøbmændene kunne forhandle her; det havde derfor foreslaaet, at Ordet „Materialister“ i Paragrafens første Stykke skulde udgaa. Ligeledes havde Udvalget anset de sidste Ord i Stykket udeladte, da det mente, at alle Læger her burde have Dispensationsret.

Formanden beklagede, at Udvalget ikke havde fundet Loven nødvendig, og tillige, at han ikke kunde give saa fuldstændige Oplysninger, som han ønskede, da han ikke havde de af Lægerne afgivne Erklæringer. Det var vanskeligt at sige, hvor vidt Handelen med Medicin ikke havde gjort Skade. I andre Lande ansaa man det for nødvendigt, at der var Kontrol med Udsalg af Medicamenter, og han kunde ikke se nogen Grund

til, at det skulde være mindre nødvendigt her. I Motiverne til Forslaget var ogsaa udtalt, at, for saa vidt et Apothek blev oprettet, vilde det blive gjort dette til Pligt at holde smaa Oplag rundt om paa Landet, og Lægerne vilde vel ogsaa gjøre det. Han fandt det ønskeligt, at Tinget ikke vilde forkaste Forslaget; men man kunde jo foreslå de Forandringer, som man fandt hensigtsmæssige. Schrøter troede ikke, 2. Stykke var heldigt for Føtlet, men maatte for Lægerne. Der stod slet ikke, at de skulde holde smaa Oplag hos Kjøbmænd. — Skulde hver lille Portion afvejes og forsegles i Flasker — og forsegles, vilde det blive vel dyrt. Han havde ikke imod at faa en Lov; men Kjøbmændene her maatte kunne sælge de samme Ting, som Materialisterne solgte ude i Landet. Formanden bemærkede, at, vilde man gjøre Lægerne det til Pligt at overlade Kjøbmændene noget at sælge, kunde Paragrafen ændres. For øvrigt skulde Lægerne ogsaa kontrollere Materialisterne, men naar alle herværende Kjøbmænd skulde kunne handle med Medikamenter, vilde en saadan Kontrol her blive meget vanskelig. Olsen udtalte, at, hvis Kjøbmændene ikke maatte sælge Medikamenter, maatte det gives Lægerne til Pligt altid at være forsynede. Han hændte Eksempel paa, at et Skib fra Suders var kommet til Klatavig for at forsynes med saa simple Ting som amerikansk Olie o. lign., forbi Lægen paa Suders ikke var forsynet. G. Johansen mente, at, man skulde tage Hensyn til Lægerne; men man burde heller ikke glemme Befolkningens Interesser. For denne var det bedre at faa saadanne Smaating, som Kjøbmændene plejede at have, i Reglen baade godt og billigt, hos disse, end at nødes til at rejse til Thorsshavn eller til den nærmeste Læges Opholdssted. D. M. Nielsen var enig med Ordforeren. Paa Suders havde Kjøbmændene gjort for lidt af at holde Medicin; Lægen havde lidt ikke noget, og kunde saa Kjøbmanden ikke hjælpe, fik man ikke noget. Den forrige Læge havde endog selv købt til Kjøbmændene. Formanden vidste ogsaa, der havde været Mangel paa Suders, men netop derfor burde noget gøres. Det kunde gjerne være, at Lægen ikke havde forsynet sig, fordi Kjøbmændene solgte visse Sorter Medicin; derfor var det bedre, det var Lægen alene, der havde Udsalg deraf; men vilde man ikke det, maatte Kjøbmændene i ethvert Fald kontrolleres. D. Jacobsen undrede sig over, at Forslaget var fremkommet, og allermost over, at Landkirurgen havde anbefalet det, da han netop havde ønsket, at Kjøbmændene skulde have saadanne Sager, ja endog i Thorsshavn havde henvist Læseren til en Kjøbmand for at faa Medicin. Naar man hørte flere Ord fra Lægen, var det meget ubekendt at gaa til Lægen for hver Smaating. Formanden bemærkede, at Landkirurgen nar-

lig havde efterset Distriktlægerne's Beholdning; men det var ikke godt at sige, hvor meget disse skulde have, naar Kjøbmændene ogsaa solgte Medicin. Landkirurgen havde anmodet en Kjøbmand i Thorsshavn om at sælge Medikamenter, for at han selv kunde blive fri, og har saa holdt Kontrol med denne Mand. Efter korte Bemærkninger af D. M. Nielsen og Formanden bemærkede Olsen, at han selv havde hørt en Læge sige, at han ikke havde en bestemt Medicin i sit Apothek, og at han heller ikke havde nogen Forpligtelse til at holde den. Formanden ytrede, at det var ikke ganske sikkert, om Distriktlægerne udenfor Thorsshavn havde Dispensationsret; og den dermed forbundne Forpligtelse; men ved Betragtelsen af denne Lov vilde enhver Tvivl være hævet. Schrøter indrømmede, at det kunde have nogen Indflydelse paa Lægerne's Beholdning, at Kjøbmændene ogsaa solgte; men det var ikke Tilfældet paa Suders, hvor de kun havde haft meget lidt og kun gjort det for at lene Født. Naar Lægerne ikke vare forpligtede til at forsyne sig tilstrækkelig, havde man ingen Garanti for at faa Medicin. Formanden mente, at, fik man et Apothek, vilde Lægen naa, at dette altid var forsynet. Givde man først i nogle Aar haft Apothek, vilde man ikke kunne tænke sig at leve det foruden. Saksen troede ikke, der var Grund til at nægte Kjøbmændene at sælge den Slags Ting, de hidtil havde solgt, for det var bevist, at de virkede til Stude. Naar en af Verne levede en ældre Mand, der havde hjulpet mange Lægemester med saadanne simple Medikamenter; men det havde han ikke minnet, naar Kjøbmændene ikke havde solgt Medicin; thi paa Grund af, at han saa lidt havde været i Kollision med Lægerne, skede han disse. Han fandt det navnlig alt for utilstrækkeligt, at Lægerne „kunde“ anmode Kjøbmænd om at sælge, der burde staa „skulde“. Provsten mente, der kunde være Uledning til at faa noget bestemt om, hvad der var Lægerne's Pligt. Han havde hørt en Læge ytre, at Lægerne maatte have Ret til at vægre sig ved at udlevere noget, som de ikke selv havde ordineret. Han fandt dette uheldigt, især hvis Kjøbmænd ikke skulde sælge Medicin. Hvis Lægerne nu skulde have Ereret til at sælge Lægemidler, maatte det blive gjort dem til Pligt at anmode Kjøbmænd eller andre om at sælge paa de Steder, hvor vedkommende Forstandsstab fandt det nødvendigt. Det behøvedes ikke altid at deles i Portioner, men derimod vist nok at forsegles for ikke at bedærves, og forsynes med Etikette, saa at man var sikker paa at faa det godt, hvad han ellers troede, det hidtil havde været hos Kjøbmændene. Saksen kunde slutte sig hertil. Joh. Petersen var enig med Formanden i, at, naar Lægerne og Kjøbmændene skulde forhandle Medicin, kunde den ene stole paa den anden. Maatte kunde det

være nok, at Lægerne førte Tilsyn med Kjøbmændene. Det vigtigste var, at der ikke blev Mangel. B. Nielsen: Der tales saa meget om Tilsyn; men hvem skal have Tilsyn med Landkirurgen? Kom et Apotek i Thorshavn, kunde Lægen have Tilsyn med det, men hvorledes skulde det gaa paa Landet? Skulde Paragrafen vedtages, maatte det gøres Lægerne til Pligt at være forsynede og at etablere Udsalgstæber. D. Jacobsen kunde ikke være enig med Provsten. Det kunde naturligvis altid hændes, at Beholdningen hos Kjøbmændene slap op; men jo flere der solgte, des bedre var man betrygget derimod. Det var en Selsøge, at Lægerne maatte kunne undersøge, om Kjøbmændene solgte noget skadeligt; men han kunde ikke være med at forbyde dem alt Udsalg af Medicin. G. Sørensen betragtede det for en stor Velsæmmelighed for Befolkningen, at man hos Kjøbmændene kunde faa enkelte Medicamenter. Det kunde ikke være saa vanskeligt for Lægerne at være forsynede, da vi saa ofte have Dampstikforbindelse med Kjøbenhavn. Provsten hævdede, at, hvis nogen burde have Forpligtelse til at holde Medicamenter, blev det Lægerne, og Amtmanden maatte kunne drage Omsorg for, at disse efterkom deres Forpligtelser. Han troede ikke, Lægerne nu havde Pligt eller Ret til at efterse Kjøbmændenes Beholdninger. Mangelen paa Sæder kunde maaske hidrøre fra, at det velværede ikke var kommet med Dampstikket eller gaaet til Island; slikt var flet i Thorshavn. Det var muligt, at Kjøbmændene kunde nægte at modtage Medicamenter til Salg fra Lægen. D. Jacobsen fandt Provstens sidste Ytring at være et tungt Lod i Bægtstaaen for, at Handelsmændene vedblivende maatte have Lov at sælge Medicamenter. Han undredes over, at Lægerne ikke skulde have Ret til at undersøge, om for Sundheden skadelige Ting bleve solgte. Medicinen blev ogsaa dyrere, naar Kjøbmændene fik den fra Lægen. Sørensen mente, at de Kjøbmænd, der vilde nægte at modtage Medicin fra Lægerne til Salg, kun solgte for Fordel; og om dem kunde det betragtes, at de vilde holde daarligere Værelser. Men han troede ellers, at de gjorde det for at tjene Folk, og saa vilde de ogsaa modtage Medicin fra Lægerne. Schrøter var enig med Provsten i, at Lægerne ikke havde Ret til at undersøge Kjøbmændenes Beholdninger. Kjøbmændene vilde vel faa Procenter af, hvad de solgte for Lægerne; men de kunde ogsaa nægte at have Udsalg for Lægerne af Værgelse over ikke selv at faa Lov at sælge. D. Jacobsen mente, at det, Kjøbmændene solgte, var saa lidt, at det ikke havde nogen Indflydelse paa Lægernes Afsetning. Han troede, vi levede i en Frihedstid, og alle talte om at arbejde for mere og mere Frihed; derfor fandt han det urimeligt, at Folkets Repræsentanter skulde stemme for en slikt Ufrihed. Forman-

den undredes over, at D. Jacobsen talte om Ufrihed. I ethvert ordnet Samfund fandtes der jo mange Indskrænkninger og Bænd paa Friheden, og disse vare nødvendige for at sikre det almindelige bedste. Joh. Petersen vilde, at Retten til at sælge og Pligten til at være forsynet skulde følges ad.

§ 2. B. Nielsen bemærkede, at Udbalget havde frundet det uheldigt, at man, naar Lægen var henvet, kun skulde faa en Recept. Det kunde være for længe, før man fik Medicin fra Apoteket. Schrøter fandt, det kunde være flere Dage, medens Lægen nu havde den nødvendige Medicin med. Formanden mindede om, at Spørgsmaalet om at oprette et Apotek i Thorshavn var gammelt; det var allerede kommet frem i Trekløverne og havde ofte været bragt paa Banejorden. Nu havde den nuværende Landkirurg arbejdet herfor og havde endog tænkt paa at faa en Medhjælper til at udlævere Medicin for sig, naar han var borte. Nu var Spørgsmaalet kommet videre frem; en Apoteker paa Island havde sagt om at faa oprettet et Apotek her. Sundhedscollegiet havde udstalt sig for Forslaget, dog ikke for en Apotek fra Island, men fra Kjøbenhavn. Dette vilde utvælstelig bringe en Medgang i Lægernes Indtægter; men hvis Lægerne kunde faa den foreslaaede Konningsforhøjelse, vilde de ikke have nogen Grund til at beklage sig. Det kunde da ikke være vanskeliggere for Lægen paa Sæder at faa Medicin fra Thorshavn end fra Kjøbenhavn. Der var ogsaa Dampstikforbindelse mellem disse sidste Stæder. Det var hørdt, naar Lægen var paa Messe, at Folk havde villet hente ham videre, men at han først havde maattet vente tilbage til Thorshavn for at lave Medicin; dette vilde han ikke blive nødt til, hvis her var et Apotek. Stunham vilde Folk ogsaa kunne nøjes med kun at gaa paa Apoteket nder at konsultere Lægen. Kom et Apotek, var man ogsaa betrygget for Mangel, da dette vilde blive kontrolleret. For øvrigt gik han ud fra, at Lægen, selv om vi fik et Apotek, fremdeles maatte have Medicin med sig paa Rejser paa samme Maade som hidtil. Schrøter mente, at i Thorshavn kunde et Apotek maaske være til Nytte; men skulde de andre Læger tage Medicin fra Thorshavn, vilde det næppe være til Gavn for dem; Statsassens Udgift spillede en stor Rolle for ham, og det var en afgjort Sag, at Lægerens Løn maatte forhøjes, naar et Apotek blev oprettet. Vi havde Brug for Penge til saa mange andre Ting. D. M. Nielsen mente, at, hvis der var Udsigt til at faa den nuværende Lægers Løn forhøjet, saa var det bedre at faa en Læge til her paa Øerne end at oprette et Apotek; thi det vilde formindste Lægerens Indtægter. Efter saa sluttede sig til denne Udtalelse. Et Apotek vilde volde, at ingen praktiserende Læge vilde bosætte sig her, da de ikke kunde leve,

naar de ikke havde Dispensationsret. D. Jacobson troede ikke, at Apotheket vilde være til Gavn for Færøerne. Han kunde nok forstaa, at Sundhedscollegiet havde anbefalet det, men ikke, at nogen, der kendte Færøerne, kunde gjøre det. Tiden vilde vist nok vise, han havde Ret, og han haabede, flere vare enige med ham. Efter en kort Bemærkning af Schrøter bemærkede Formanden, at Lægerne næppe vilde behøve et saa stort Tillæg, som Schrøter forudsatte; den nuværende Landkirurg vilde have været glad ved at være fri for at sælge Medicin, selv om han ikke fik nogen Læmtingsforhøjelse. Stod Balget imellem at saa et Apothek og at saa en Læge til i Thors-havn, vilde han for sit Bedkommende heller have haft Lægen; men det var jo Lagtinget selv, der bar Skylden for, at vi ikke for Tiden have Udflugt til at saa flere Læger. For øvrigt vilde Apo-theket ingenlunde være til Gavn blot for Thors-havn; det vilde blive til stort Gavn ogsaa for Landet, navnlig da Folk vilde kunne saa Medi-cin, naar Lægen var borte, og da ogsaa lettere vilde kunne saa Lægen med til en syg, naar han var fritaget for selv at tilkøbe og dispensere af den Medicin, han ordinerede. Sagen vilde have stemt for et Apothek, hvis der var 2 Læger ansatte i Thors-havn, men nu ikke, for at det dog kunde være muligt at saa en praktiserende Læge herop, hvad man nu trængte til. B. Nielsen sluttede sig til Høsten og mente, at det vilde være endnu vanskeligere at saa praktiserende Læger paa Landet. Hvis Lægen f. Ex. blev hentet til Myggens og ikke havde Medicin, var det noget langt at gaa til Apotheket.

§ 3 gav ikke Anledning til Diskussion.
§ 4 heller ikke.

Sagens 3. Behandling foretoges den 2. September.

Følgende Endringsforslag vare indkomne.

Nr. 1 (fra Provsten) til Lovudkastet.

- a. 1°. Til § 1, 2. Stykke 1. Linje:
Ordet „kunne“ forandres til „skulle“.
- 2°. Efter Ordet „uøstelig“ i 3. Linje ind-skydes:
„hvilket i hvert Tilfælde bestemmes af vedkommende kommunale Forstanderskab.“
- 3°. Efter Ordet i 4. Linje „Kjøbmænd“ indskydes „eller andre“.
- b. Til § 1, 2. Stykke 6. Linje:
Ordene i 6. og 7. Linje „naatte eller afvejede af Lægen, portionsvis“ udgaa.

- c. Til § 2, 4. og 5. Linje: Ordene „og prak-tiserende Læger“ udgaa.
- d. Til § 2, 7. Linje: efter Ordet i 7. Linje „Læger“ indskydes „ved indtrædende Ba-fauce.“
- e. Til § 3, 2. Linje: Ordet „Berettigelse“ forandres til „Forpligtelse“, hvorhos i 1. Linje efter „Kjøbmænd“ sættes „eller andre“.
- f. Til § 3: Efter §'s sidste Ord: „Thors-havn“ tilføjes: „men paahviler i saa Fald delte.“

Nr. 2 (fra Provsten) til Lovudkastet.

- a. Til § 1, 2. Stykke:

I Stedet for 2. Stykke sættes: „Dog skal herfra være undtaget de almindeligst benyttede Medicamenter, over hvilke der af Landkirurgen udarbejdes en af Justitsmini-steriet efter Lagtingets Indstilling approbe-ret Fortegnelse, og som det skal være Kjøb-mændene tilladt ligesom hidtil at forhandle under Tilsyn af vedkommende Embedslæge.“

- b. Til § 2:

Efter Ordet „Thors-havn“ i 3. Linje ind-skydes: „erholder dette — paa den i § 1 2. Stykke nævnte Undtagelse nær, hvil-ken i saa Fald fremdeles skal gjælde for de udenfor Thors-havn boende Kjøbmænd — Eneret til at forhandle de i § 1, 1. Stykke omhandlede Varer, og“.

- c. Til § 3:

Sen udgaa.

Nr. 3 (fra Provsten) til Lovkastets prin-cipale Forslag.

Ordet „nogen“ forandres til „anden“, og efter Ordene „paa Færøerne“ tilføjes: „end at der gives de her boende Embedslæger Bemyn-digelse til, naar de finde det ønskeligt, at un-dersøge de af Kjøbmændene forhandlede Medi-cinalvarer og eventuelt, hvis de findes for-dærvede, da at gjøre Indberetning derom til Amtmanden, som i saa Fald kan forbyde Sal-get deraf.“

Nr. 4 (fra Formanden) til Lovkastets prin-cipale Forslag.

- a. 2°. I Stedet for de foreslaede Ord sættes:
„hvilket bestemmes af Amtmanden efter Indstilling fra vedkommende kommunale Forstanderskab.“

Nr. 5 (fra Schrøter) Underændringsforslag til Provstens Endringsforslag Nr. 2. a. Ordene „under Tilsyn af vedkommende Embedsægte“ udgaa.

Ordføreren (B. Nielsen) bemærkede, at Udvalget ikke havde fundet Anledning til at stille noget Endringsforslag til sit principale Forslag, og vilde henstille, om man ikke først skulde stemme over dette, da man, dersom det blev vedtaget, vilde spare den Tid, der medgik til Behandlingen af hele Loven. Provsten var enig med B. Nielsen, at der vilde vinde Tid, men fandt det dog rettere, at man først fik at se, hvorledes Tinget stillede sig til Lovforslaget og de fremsatte Endringsforslag. Ved 2. Behandling var udtalt, at det var et Gode, at Folk kunde faa simple Medicamenter uden paa Bandet, enten ved, at det gjordes Lægerne og eventuelt Apotheket til Pligt at holde smaa Oplag paa Bandet, eller ved, at Kjøbmændene blev ved som hidtil at have Ret til at sælge saadanne Ting. I begge disse Retulger havde han stillet Endringsforslag, og den konstituerede Landsting havde fundet den foreslaaede Kontrol tilstrækkelig for Befolkningens Sikkerhed. Da det vilde være umuligt for nogen praktiserende Læge at bo her, naar han ikke havde Dispensationsret, havde han foreslaaet, at denne Ret maatte vedblive, selv om Apotheket blev oprettet. Ligeledes havde han stillet Forslag om, at de udenfor Thorshavn boende Læger først ved Balance skulde forpligtes til at hente Medicin fra det eventuelle Apothek i Thorshavn, han vilde anbefale alle disse Forslag, der efter hans Mening kunde forbedre Loven, om den blev vedtagen, hvad han ellers ikke nærede stort Haab om. Formanden bemærkede, at, da det principale Forslag gik ud paa at forkaste Loven i dens Helhed, maatte man, før der stemtes derover, først behandle og stemme over Lovens enkelte Paragrafer.

§ 1. B. Nielsen refererede det af Udvalget stillede Endringsforslag; han havde ikke noget imod, at Lægen havde Tilsyn med Lægemidler, men troede det lige nødvendigt overfor andre Hødemidler og antog, at det allerede kunde ske nu. Provsten antog, at det offentlige naturligvis kunde have Ret til at lade foretage Undersøgelse af Hødevare; men Lægerne burde have Tilsynsret over Kjøbmændenes Beholdninger som over Apothekerens. Formanden bemærkede, at det offentlige havde en sandt Ret. D. Jacobsen troede ikke, at Kjøbmændene havde holdt andet end gode Medicinvarer; det var lidt nok for Lægen at stride ind, naar der blev Høget over, at de vare daarlige. B. Nielsen mente, at med Ret burde følge Forpligtelse;

hvis Lægerne fik Eneret, maatte de være forpligtede til at være forsynede med gode Varer; men hvem skulde have Tilsyn med dem, særlig med Landstirgeren? Formanden udtalte, at en fuldstændig Kontrol fik vi ikke, før vi fik Apotheket; men det Spørgsmaal laa ikke for her. Her var Tale om to Besæ. Den første var, at Lægerne fik Eneret og Paalæg om at holde Oplag paa forskjellige Steder. Han havde her foreslaaet den Endring, at det skulde bestemmes af Amtmanden efter Forstanderskabets Indstilling, hvor disse Oplag kunde findes. Den anden var, at Kjøbmændene blev ved som hidtil, men saa skulde Lægen have Tilsyn med deres Beholdninger. Det sidste yntes han dog mindre om, da saa den ene kunde stole paa den anden og den nødvendige Kontrol med Forsyningen vilde blive saa godt som umulig. Schrøter fandt, at det vilde blive meget kostbart, naar Lægerne skulde inspicere Kjøbmændenes Beholdninger; og blev der saa Tale om Kassation, kunde der opstaa ubehagelige Konflikter. Det var overflødigt, at Ordet „Materialistisk“ udgik. B. Nielsen mente, der trængtes mere til Kontrol over den ene, end naar der var flere; thi saa vilde Konkurrenten bevirke, at de vare forsynede med gode Varer. Provsten troede ikke, nogen Læge vilde falde paa at gøre Rejse for at inspicere Kjøbmændenes Beholdninger; men de burde have Ret til at efterse dem. Fandt Lægen det nødvendigt at kassere en Medicinbeholdning, anfaa han (Taleren) det som Bevis for, at Tilsyn var nødvendigt. Som Exempel paa, at Læger kasserede deres egne Varer, kunde han anføre, at der ved en tidligere Landstings Død fandtes hos ham en hel Del, som han selv havde bragt. Saa en kunde nok synes om, at det blev holdt Kontrol, men holdt ikke af, at Lægerne fik Eneret til Materialisthandel. Han vilde spørge, om de af Lægerne forhadte, men i mange Tilfælde nyttige saakaldte „Arkana“ vilde blive forbudte at forhandles. Vede i Danmark var det tilladt at forhandle „Arkana“; hvorfor skulde det saa ikke være det her? Formanden bemærkede, at der stadig af de overordnede Lægeautoriteter førtes Tilsyn med Bessæenheden af de Arkana, der indkøbtes, og at det ofte viste sig, at de vare skadelige. Det var vigtigere at faa god Medicin end billig; Lægerne havde nemlig Løb til at tage saa høje Priser, fordi de skulde holde gode Varer og ofte maatte kassere bedrøvede Sager. Danielsen troede ikke, nogen kunde bevise, at der var stor Skade ved, at Kjøbmænd havde solgt Medicin, og maatte formene, at det blev meget kostbart, naar Lægen skulde undersøge Kjøbmændenes Beholdning. At Folk nede i Danmark ikke forstod, hvorledes man her kunde undvære Apothek, vilde han gjerne tro, da Folk der vist nok meget lidt forstod sig paa Forholdene her. Han anstede ikke, vi skulde faa

et nyt Monopol. Naar Lægen skulde bestemme, hvilke Sager Kjøbmændene skulde have, kunde han drage saa snævre Grænser, at det ikke blev noget. At Medicinen blev dyrere, naar kun Lægen kunde sælge, bevises derved, at den Medicin, Kjøbmændene solgte nu, var meget billigere og saa hos Lægen, end medens denne solgte den alene. Formanden mente dog, at det fremgik af Distriktslægerens Udtalelser, at den Medicin, der blev solgt af Kjøbmændene, ikke altid var god. C. W. Nielsen udtalte, at, naar der skulde være nogen Kontrol med Kjøbmændene, maatte den bestaa i, at Lægen eslerfaa hver ny Sending. Kjøbmændene fik; men han troede ikke, der var Grund til nogen Forandring. Schrøter havde stillet et Underændringsforslag (Nr. 5) til Provstens Endringsforslag Nr. 2 a. om, at Lægens Tilfyn skulde udgaa. J. Nielsen mente, at Vagtingen efter Provstens Endringsforslag ikke vilde kunne føje noget til Lægens Forsegelse over, hvad Kjøbmændene maatte sælge, hvortil Schrøter bemærkede, at dette kunde ske efter Forhandling med Lægen. Olsen mente, at det nok kunde være nødvendigt, at Medicin var at saa paa flere Steder; men det maatte være under Kontrol. Man nævnte vist ugrundet Frygt for Befolkningen. Landkirurgen eslerfaa ikke en Gang om Aaret; men han havde, naar han vilde, Vel til at gjøre det. Falsen var enig med Olsen, men havde endnu ikke faaet Svar paa sit Spørgsmaal om „Arkana“. Lægen havde i den Skrivelse, der var fremlagt i Tinget, omstalt fælleagtige Brugsanvisninger; maaske havde han ment den Brugsanvisning, han (Lægen) havde oversat til det af ham solgte „Arkanaum“; men denne var ordret oversat efter det engelske. Provsten fandt Falsens Spørgsmaal vanstædigt at besvare. Nogle „Arkana“ vare ustyldige og kunde sælges af enhver, andre var der forbeholdt Apothekere, og noget maatte ikke sælges af nogen. Havde Lægen sagt, at en Brugsanvisning var urigtig, var det vist fandt; men derfor kunde den være rigtig oversat. Schrøter fandt det uheldigt, at Lægen skulde have Tilfyn med sine egne Konkurrenter, Kjøbmændene. Provsten troede ikke, det havde ført til Misligheder med de praktiserende Læger, som dog vare Konkurrenter, hvortil Schrøter svarede, at de vare sagkundige. Joh. Petersen troede, man stod sig bedst ved at vedtage Provstens Forslag, da man ellers kunde faa Forslaget til Lov uforandret.

Derpaa foretoges Afstemning over Paragrafen.

§ 1. 1. Stykke.

Udvalgets subsidære Forslag til § 1 Nr. 1 fattedes under Afstemning, og faldt 6 St. for og 5 imod Forslaget. Ved det derpaa foretagne Navneopraab faldt Stemmerne saaledes:

Ja: Hr. Joensen, Jacob Jacobsen, C. Jacobsen, Danielsen, J. Nielsen, R. J. Joensen, J. Joensen, Jacob Petersen og D. W. Nielsen.

Nej: Provsten, Efferesø, Joh. Petersen, Olsen, Schrøter og Formanden.

Stemte ikke: D. Madsen, G. Johannesen og Rasmussen.

Fraværende: Henke og Dalsgaard, og var Forslaget saaledes vedtaget med 9 St. mod 6.

Udvalgets subsidære Forslag Nr. 2 vedtoges med 14 Stemmer mod 1.

2. Stykke.

Schrøters Underændringsforslag Nr. 5 til Provstens Endringsforslag Nr. 2 a. fattedes under Afstemning, og faldt 6 St. for og 6 imod Forslaget.

Ved det foretagne Navneopraab faldt Stemmerne saaledes:

Ja: Madsen, Danielsen, R. J. Joensen, Jacob Petersen, Schrøter og D. W. Nielsen.

Nej: Hr. Joensen, Provsten, Efferesø, Joh. Petersen, Olsen og Formanden.

Stemte ikke: Jacob Jacobsen, D. Jacobsen, J. Nielsen, J. Joensen, G. Johannesen og Rasmussen.

Fraværende: Henke og Dalsgaard, og var saaledes Underændringsforslaget forfaldt med 6 St. mod 6, idet Formandens Stemme gjorde Udslaget.

Provstens Endringsforslag Nr. 2 a. vedtoges derpaa enstemmig med 16 St.

For § 1 saaledes ændret afgaves 9 St., ingen imod, hvorefter Navneopraab foretoges, og faldt Stemmerne saaledes:

Ja: Hr. Joensen, Madsen, Provsten, Efferesø, Joh. Petersen, Olsen, Schrøter og Formanden.

Stemte ikke: J. Jacobsen, D. Jacobsen, Danielsen, J. Nielsen, R. J. Joensen, J. Joensen, G. Johannesen, Jacob Petersen, Rasmussen og D. W. Nielsen.

Fraværende: Henke og Dalsgaard.

Da kun 8 Medlemmer havde deltaget i Afstemningen, var Paragrafen saaledes at anse som bortfalden.

§ 2. Provsten tog sine Endringsforslag Nr. 1 c. og Nr. 2 b. tilbage og anbefalede Forslaget Nr. 1 d., som gik ud paa, at det først ved Balance skulde gjøres indenfor Thorshavn boende Læger til Pligt at tage deres Medicin fra Apotheket. Schrøter mente, at, dersom Lægerne fik saa stor Forhøjelse, at denne dækkede det Tab, de led ved at miste Dispensationsretten, kunde de lige godt miste den ved, at Apotheket blev oprettet; men han var bange for, at de ikke fik saa meget, men kom til at tage større Honorar „efter Overenskomst“. Formanden oplæste Paragrafen. Man kunde godt stemme for den og dog i Subfillingen bestemt udtale sig imod Oprettelsen af

et Apothek. Det kunde D. Jacobsen ikke fatte, da her netop var Tale om Apothek. Formanden forklarede nærmere Indholdet af Paragrafen. Schrøter var ikke imod et Apothek, men kun, at Lægerne udenfor Thorshavn skulde være pligtige til at tage deres Medicin derfra. D. M. Nielsen var heller ikke imod et Apothek; men han indsa, at det vilde volde Udgifter. Vilde Staten bevilge disse, var det bedre at anvende dem til at faa en Læge til. Formanden vilde ogsaa have fortruffet en Læge; men Tinget havde jo, da Spørgsmaalet var for, stemt derimod. Apotheket vilde gjøre megen Nytte, og han skulde minde om Amtmand Blørens Udtalelser herom. Vilde Regering og Rigsdag bevilge Pengene, behøvede vi ikke at være bange for at modtage dem. Dette var D. Jacobsen heller ikke. Lægen blev sjælden længe paa en Plads, undtagen han rejste fra en Bygd til en anden; men i disse Tilfælde blev det meget besværligt fra hver Bygd at stulle til Thorshavn for at hente Medicin; nu plejede man at faa Medicin strax fra Lægen; hvortil Formanden bemærkede, at Lægen vilde have Medicin med paa sine Rejser ligesom nu, naar der kom et Apothek; dette ansaa han for aldeles nødvendigt; men det var virkelig et Gode at kunne faa Medicin, naar Lægen ikke var hjemme. D. M. Nielsen kunde ikke forstaa, at vi ikke kunde faa en Læge til; hvis vi kunde faa Penge af Statskassen til Forbedring af Lægernes Løn, kunde vi vel ogsaa faa Penge til en ny Læge; men han var bange for, at Forhøjelsen ikke kom fra Statskassen, men derimod blev sat paa Lægetaxten. Dantelsen var enig med D. M. Nielsen. Til de udbærende Læger Forhøjelse i deres Gage, blev det rent umuligt senere at faa nogen Læge til. Formanden nærede ingen Frygt i saa Henseende; Erfaringen havde hidtil vist, at den bevilgende Myndighed ikke nægtede os, hvad vi trængte til. Ved den derpaa foretagne Afstemning blev Provstens Endringsforslag Nr. 1 d. forkastet med 9 St. mod 6.

Udvalgets § 2 blev derpaa forkastet med 12 St. mod 4.

§ 3 maatte efter den over § 1 foretagne Afstemning betragtes som bortfalden.

Efter en Henstilling af Efferss om, at der foretoges en ny Afstemning over Lovforslagets § 1, afbrød Formanden Forhandlingen om denne Sag, for at den kunde fortsættes i et senere Møde.

Den 4. September forfattedes Sagens 3. Behandling. Schrøter vilde tilraade Tinget at stemme igjen om § 1, da den forrige Afstemning var usfuldstændig. Han havde aldrig tilliet sig skarpt mod denne Paragraf, men han vilde raade ogsaa Modstandere af den til at

stemme for den med de foreslaaede Endringer, selv om de ellers stemte mod Lovforslaget i sin Helhed. Blev hans Endringsforslag vedtaget, vilde han stemme for Boven. S. Nielsen var enig med Schrøter om en ny Afstemning; men saa maatte der her helst ogsaa stemmes over § 2, da man ved den tidligere Afstemning var gaaet ud fra, at § 1 var bortfalden. Johs. Petersen var enig med Nielsen i det heldige i at foretage en ny Afstemning, da man burde give Ministeriet et Svær. Ved de af Provsten foreslaaede Endringer trøede han, at Paragrafen kunde vedtages. Hvad han lagde Vægt paa, var, at man saa Landet sit god Medicin. Formanden ytrede, at foreløbig var Taleren kun om Afstemningen. Over Paragrafen med de vedtagne Endringer fandt han en ny Afstemning nødvendig. Over selve Endringerne kunde der ikke stemmes paa ny, uden $\frac{1}{2}$ af Medlemmerne stemte derfor. Schrøter fremsatte Forslag om ogsaa at stemme over Endringerne. Formanden havde samme Opfattelse som Nielsen om Nødvendigheden af at stemme over § 2, hvis det blev vedtaget at foretage en helt ny Afstemning over § 1. S. Johannezen fandt det tilstrækkeligt blot at stemme om selve § 1. Rasmussen kunde erindre flere Tilfælde, hvor Forslag fra Tingets Medlemmer vare forfaldne, fordi der var givet Afstemning til at bruge anden Fremgangsmaade overfor Forslag fra Ministeriet. Formanden havde udtalt, at Paragrafen var bortfalden, da ikke det efter Forretningsordenen nødvendige Antal Medlemmer havde deltaget i Afstemningen, men Efferss havde foreslaaet at foretage en ny Afstemning. Han havde ikke noget imod for Fremtiden at følge en saadan Regel ved alle Forslag, som fik for sig Stemmer, og hvor Afstemningen saaledes paa en Maade var usfuldstændig. Efferss talte for Formanden for denne Udtalelse. Han havde altid fundet det uheldigt, at et Mindretal tidt ved Unkladelse af at stemme kunde faa et Forslag forkastet. „Stemmer ikke“ burde ikke have større Virkning end „Nej“ og kun betragtes som en Stemmeafgivning, der ikke vilde gribe ind i Sagens Afgjørelse.

Efter korte Bemærkninger af Rasmussen, Schrøter og S. Johannezen stemtes over Schrøters Forslag:

„at der foretoges en ny Afstemning over Lovudvalgets § 1 og over de til samme stillede Endrings- og Underendringsforslag“.

Da der for dette Forslag faldt 18 Stemmer og ingen imod, var Forslaget saaledes vedtaget i Henhold til Forretningsordenens § 27.

Ved den derpaa foretagne Afstemning over Paragrafens 1. Stykke vedtoges Udvalgets subsidære Forslag Nr. 1 med 12 Stemmer mod 1 og Udvalgets subsidære Forslag Nr. 2 enstemmig med 18 Stemmer.

Paragrafens 2. Stykke vedtoges ligeledes enstemmig med 16 Stemmer.

Skrøters Underændringsforslag Nr. 5 til Provstens Endringsforslag Nr. 2. u. faldes under Afstemning.

Ved det foretagne Navneopraab faldt Stemmerne saaledes: Ja: Hassen, Jacob Jacobsen, O. Jacobsen, Danielsen, N. S. Joensen, J. Joensen, G. Johannesen, Jacob Petersen, Masmussen, Schrøter og O. M. Nielsen. Nej: Gr. Joensen, Brosten, Effersø, J. Nielsen, Joh. Petersen, Olsen og Formanden. Fraværende: Hentze og Dalsgaard, og var Underændringsforslaget saaledes vedtaget med 11 Stemmer mod 7.

Provstens Forslag Nr. 2. u. jaalede's ændret faldes derpaa under Afstemning.

Ved det foretagne Navneopraab faldt Stemmerne saaledes: Ja: Gr. Joensen, Hassen, Jacob Jacobsen, Provsten, Ole Jacobsen, Danielsen, J. Nielsen, N. S. Joensen, J. Joensen, G. Johannesen, Jacob Petersen, Joh. Petersen, Masmussen, Olsen, Schrøter og O. M. Nielsen. Nej: Effersø og Formanden. Fraværende: Hentze og Dalsgaard. Endringsforslaget var saaledes vedtaget med 16 Stemmer mod 2, hvorved Udsættels § 1, 2. Stykke og de til samme stillede Endrings- og Underændringsforslag ere bortfaldne.

§ 1 med de til samme vedtagne Endringer faldes derpaa under Afstemning. Ved det foretagne Navneopraab faldt Stemmerne saaledes: Ja: Gr. Joensen, Hassen, Jacob Jacobsen, Provsten, Ole Jacobsen, Danielsen, J. Nielsen, G. Johannesen, Jacob Petersen, Johannes Petersen, Masmussen, Olsen, Schrøter og O. M. Nielsen. Nej: N. S. Joensen, J. Joensen. Stemte ikke: Effersø og Formanden. Fraværende: Hentze og Dalsgaard. Paragrafen saaledes ændret var altsaa vedtaget med 14 Stemmer mod 2.

Efter Udsættels af Afstemningen over § 1 foreslog Formanden, at der ligeledes foretoges en Afstemning over Lovudsættels § 2, hvilket i Henhold til Forretningsordenens § 27 vedtoges enstemmig med 15 Stemmer.

§ 2. Provstens Endringsforslag Nr. 2. b. vedtoges enstemmig med 13 Stemmer.

Provstens Endringsforslag Nr. 1. c. vedtoges med 17 Stemmer mod 1. Nr. 1 forfaldtes med 9 Stemmer mod 7.

§ 2 med de saaledes foretagne Endringer faldes under Afstemning.

Ved det foretagne Navneopraab faldt Stemmerne saaledes: Ja: Gr. Joensen, Hassen, Provsten og Johannes Petersen. Nej: Jacob Jacobsen, Effersø, Ole Jacobsen, Danielsen, J. Nielsen, N. S. Joensen, J. Joensen, Jacob Petersen, Masmussen, Schrøter og O. M. Nielsen. Stemte ikke: Olsen og Formanden. Fraværende:

Hentze, G. Johannesen og Dalsgaard. Paragrafen var saaledes forfaldet med 11 Stemmer mod 4.

§ 3 anses bortfalden i Henhold til den over § 1 stedfundne Afstemning.

§ 4. Udvalgets Tilsløjning til § 4 vedtoges med 9 Stemmer mod 8.

Lovudkastet i sin Helhed faldes derpaa under Forhandling.

Masmussen havde for udtalt, at der ikke var Trang til denne Lov, og kunde derfor ikke stemme for den. At vedtage Love, for der var Trang til dem, førte hen til, at Høst der maatte ellers ikke havde tænkt derpaa, gif hen og overtraadte eller omgik Loven. Johannes Petersen vilde ogsaa have Medicin paa Landet, men det stod nu ogsaa i Forslaget. Han vilde hellere have Loven med Endringerne end saa Forslaget til Lov uden disse. Schrøter var enig med Masmussen om, at der ikke var Trang til en saadan Lov, og at det under saadanne Omstændigheder var uheldigt at vedtage Love; men der kunde dog gives Tilfælde, hvor det var nødvendigt. Nu indeholdt Forslaget ikke andet nyt end, at det blev bestemt, hvilket Slags Medicin Kjøbmændene maatte forhandle, og saa maatte Lægerne være forsynede med det øvrige. Effersø forbausedes over Forhandlingerne og Afstemningen. Man vilde have rigelig Forskjning, men ikke Apoteker, som var det bedste Middel. Man vilde have praktiserende Læger; men hvorledes skulde disse kunne leve, naar Kjøbmændene solgte Medicin og saaledes forringede: Lægernes Indtægter? Dette vilde kun avle Kvalitetsløse og „Artianmand“. Til sidst kommer man nok saa vidt, at man kan vilde have saadanne og ingen Læger. Schrøter fandt, at Forslagets Modstandere handlede konsekvent, de holdt kun paa det bestaaende. Han kunde dog ønske Smaaforandringer. Dette Forslag kunde ikke skade Lægerne, tvært imod. Formanden kunde ikke se, der var andet at gøre end at stemme for Forslaget, som det forelaa; det vilde han gøre, skjønt der var adskilligt, han ønskede anderledes. Hassen havde stemt for Endringerne for at vise, hvorledes Lagtinget vilde have Loven, dersom den skulde udtomme, men vilde stemme imod Loven for at vise, at han helst ikke vilde have nogen Lov. Hertil kunde O. Jacobsen og Danielsen fuldstændig slutte sig. Schrøter mente, at Stillingen var lidt anderledes nu, da Forslaget var saa meget modificeret, mer end i øvrigt Hassens og Meningsfællers Fremgangsmaade ganske konsekvent. Effersø mindede om, at Lagtinget kun var raadgivende; fandt Sundhedskollegiet, at Loven var nødvendig, vilde Regering og Rigsdag ikke betænke sig paa at vedtage den, selv om Lagtinget havde stemt imod den. Formanden var enig med Effersø. Det

var for Tingets Anseelse ikke ligegyldigt, at det forfattede noget, som dog maatte blive til Lov. Der var nu saa lidt tilbage, at alle maatte kunne stemme derfor. Schrøter erkjendte, at en Lov kunde blive til uden Lagtingets Samtykke; men dets Afstemninger vilde dog altid have nogen Vægt. Havde Sundhedskollegiet Sagskindsstab, saa havde Lagtinget Lokalskindsstab. Isaksen kjendte ikke Kvabalsbævre, men flere Mænd, der havde hjulpet mange Menneſter, og han vilde ønske, vi maatte have mange af dem. D. Jacobsen var enig med Isaksen. Efferſø troede ikke, Lagtingets Afstemning vilde have saa stor Betydning som de Grunde, hvorpaa det byggede samme. Vedtog Tinget noget ugrundet, vilde det derved staae sin Anseelse, og denne vilde ikke voge derved, at man holdt paa, hvad man kaldte „fløge Mænd“ og „fløge Kvæder“. Olsen fandt, det kunde være meget godt, om enkelte simple Lægemidler kunde faas hos Kjøbmændene, men troede ikke, at der her burde være uldskraænket Frihed til Handel med Medicin, medens der i det øvrige Kongerige var fastslaaet strenge Bestemmelser om Medicinhandel af andre end Apothekere.

Efter korte Bemærkninger af Efferſø og Schrøter udsatte Formanden Forhandlingen til Kl. 7 samme Aften.

Kl. 7 om Aftenen fortsattes denne Sags Forhandling.

Provsten tog sit Endringsforslag Nr. 3 til Udvalgets principale Forslag tilbage.

Lovudkastet i sin Helhed fattedes under Afstemning.

Ved det foretagne Navneopraab faldt Stemmerne saaledes:

Ja: Provsten, Efferſø, Joh. Petersen, Olsen og Formanden;

Nej: Gr. Joensen, Isaksen, Jacob Jacobsen, Ole Jacobsen, Danielsen, B. Nielsen, M. S. Joensen, S. Joensen, G. Johannessen, Jacob Petersen, Rasmussen og D. M. Nielsen;

Stemte ikke: Schrøter;

Fraværende: Hønge og Dalgaard; og var Lovudkastet saaledes forfattet med 12 Stemmer mod 5.

Den 5. September oplæstes og vedtoges følgende Indstilling til Justitsministeriet:

Efter at der var nedsat et Udvalg paa 3 Medlemmer for at afgive Betænkning om det af Justitsministeriet Lagtinget forelagte Lovudkast om Medicinhandel paa Færøerne, afgav samme under 21. August sin Betænkning, der gik ud paa principalt at fraråde, at der for Tiden foretoges nogen Forandring i de nuværende Forhold med Hensyn til Medicin-

handel paa Færøerne og subsidiært at foretage nogle Forandringer i Udlafets § 1, hvorimod Udvalget foreslog, at §§ 2 og 3 maatte udgaa.

Ved Sagens Behandling i Tinget fremkom der iblandt andet et Endringsforslag fra Provst Sørensen — med et dertil knyttet Underendringsforslag fra Lagtingsmand Schrøter — til § 1, der gik ud paa, at der i Stedet for 2. Mdr. optoges en Bestemmelse om, at det ligesom hidtil skulde være tilladt Kjøbmændene at forhandle de almindelig benyttede Medicamenter, over hvilke der af Landkringen vilde være at udsætte en efter Lagtingets Indstilling af Justitsministeriet approberet Fortegnelse, hvilket Forslag ved Sagens 3. Behandling i Aftenmødet den 4. September blev vedtaget med 16 Stemmer imod 2. Efter Forslag fra Udvalget vedtoges enstemmig med 12 Stemmer, at Ordene „og Materialister“ i første Stykke, og enstemmig med 16 Stemmer, at den sidste Sætning i samme Stykke, „som have erholdt Dispensationsret“, skulde udgaa. § 1 saaledes forandret vedtoges med 14 Stemmer imod 2. Efter at der var vedtaget nogle Endringer i § 2, forfattedes denne Paragraf med 11 Stemmer imod 4, hvorefter § 3 bortfaldt. Lovforslaget i sin Helhed, saaledes ændret, blev derpaa ved Navneopraab forfattet med 12 Stemmer imod 5.

I Henhold til de ved Sagens Behandling i Tinget faldne Udtalelser skal man tillade sig nærmere at udvikle de Grunde, der have bevæget Lagtingets Flertal til at fraråde det forelagte Lovudkast.

Der er ingeninde iblandt den herraende Befolkning sket nogen som helst Trang til nogen Forandring i det bestaaende med Hensyn til Medicinhandel, lige saa lidt som man kan sige, at den Medicinhandel, som Kjøbmændene nu og fremdeles ville kunne ventes at drive, vil medføre nogen som helst Fare for Befolkningen. Den Handel, som Kjøbmændene have ført med Medicin, har steds haft en meget ringe Omfang og har navnlig bestaaet i Udsalg af enkelte Lægemidler, Kjøngsplaſter, Hofmans- og Kamferdraaber — indførte hertil i afproppet Tilstand — der bruges som Husmiddel. Man har ingeninde haft Erangel paa, at der med bløse Midler er opstodkommet nogen Stase; tvært imod har det meget ofte, navnlig for Fjøl, der bo langt borte fra Vægen, ledet til, at de for en Ubetydeligheds Skyld ikke have været nødsagede at søge til denne, men kunne have hjulpet sig selv med saadant simpelt Husmiddel.

Grunden til, at Kjøbmændene have ført saadan Medicin i deres Forretning, er for Landbygdernes Vedkommende formentlig den, at Kjømand og andre bedre stillede forsyndede sig, navnlig fra Vægerne, med den mest uundværlige Medicin til eget Brug som Husmiddel, hvilket

havde til Følge, at de bortgave største Dele deraf til det store Flertal, der levede sorgløst hen, indtil de vare i Forlegenhed ved at mangle saadant simpelt Midde, hvorfor Kjøbmændene foretrak at holde dem til Udsalg; og for Byen ThorsHAVNS Bedkommende den, at Lægen meget ofte var fraværende fra sit Medicinudsalg, saa at Folk, navnlig fra Landet, ikke kunde faa saadanne Ubetydeligheder udliveredede. Derimod sælge Kjøbmændene flere Sorter Apothekervarer, som af Folk her udelukkende bruges som Husholdningsgenstande. Exempelvis skal nævnes dobbelt tvefulsurt Natron og Kremortartari, der sammenblandes til Nagepulver, Mustatblomme og Mellicer samt Krydderier. Den lægevidenskabelige Brug af disse Sager er selvfølgelig ubekendt for Bøgnmænd.

Man kan heller ikke indrømme, at Kjøbmændenes Salg af saadanne enkelte Sorter Medicamenter gjør noget væsentligt Staar i Bøgnernes Indtægter, lige saa lidt som, at Ophævelse deraf vil lede til, at Lægerne komme til at sælge et saa meget større Kvantum, da Folk i saa Fald i Stedet for at gaa til Lægen utvivlsomt meget ofte ville søge at hjælpe sig selv paa anden

Maade, saa godt de kunne. Derimod maa man anse, at de i Bøgnudkastet tilføjede Indskrænkninger for Lægerne ved eventuel Oprettelse af et Apothek i ThorsHAVN vilke medføre en meget betydelig Formindstelse af deres Indtægter, som nødvendig maa medføre, at Udgifterne for Statskassen til Forhøjelse af deres Lønninger maa i høj Grad forøges, og maaske tillige, at de ville beregne sig højere Betaling for deres private Praxis end hidtil — Udgifter, som man ikke anser det rigtigt at tilraade at betynde Statskassen med, hvorimod der ere faldne nogle Udtalelser om, at en ny Bevilling af Statskassen formentlig vilde være bedre anvendt til endvidere at oprette et nyt Lægeembede paa Færøerne.

For øbrigt tillader man sig at henvise til den af Udvalget i Sagen afgivne Betænkning.

Færøernes Lagting den 5. September 1882.

H. Jensen.

D. M. Nielsen.

G. Jørgensen.

Til
Justitsministeriet.

III. Ombygninger af Kirkerne i Sumbø, Vestmanhavn og Viderejde.

Den 29. Juli fremlagdes Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 22. Februar 1882, hvorved Lagtingets Betænkning forlanges angaaende Ombygningen af Kirkerne i Sumbø, Vestmanhavn og Viderejde, med 2 Bilag, saa lydenbe:

I Skrivelse af 28. September s. A. meddelte Ministeriet med Hensyn til Ombygningen af de af Synet kasserede 3 Kirkebygninger paa Færøerne, der staa tilfage, efter at Sjedes Kirkes Ombygning nu er fuldført, blandt andet Hr. Amtmanden og Deres Højærværdighed, at de nye Bygninger vilde være at opføre efter Planer, der vare approberede af Ministeriet, og hvis Udarbejdelse man fandt, helst burde overdrages Arkitekt Amberg. Men forinden vilde foretoges, udbød man sig Deres Ytringer om Sa-

gen og om, i hvilken Orden det ansaas for rettest at gaa frem, og ved hvilken af de 3 Kirker Fornyelsen var allermeest paatrængende, idet man udtalte Ønsket om, at Plan i det mindste til 1 ny Kirkebygning eventuelt kunde foranlediges udbetalt i Løbet af indværende Vinter.

I Deres behagelige Betænkning af 24. Oktober have Hr. Amtmanden og Deres Højærværdighed derefter blandt andet ytret, at Færøernes Kirkelasser for Tiden ere udvundne og i de første 3 à 4 Aar ikke ville være i Stand til at afholde Udgifter til Opførelse af nogen ny Kirke, men at De heller ikke skjønte rettere end, at en Ombygning af de nu kasserede Kirker uden væsentlig Ulempa vil kunne udføres i nogen Tid, idet alene Kirken paa Sumbø er assældig og maa ombygges inden ret mange Aar. Derhos have De bemærket, at den Indflydelse, som Lagtinget,

under hvilket Bestyrelsen af Kirkefæsternes Midler er henlagt, hidtil har haft med Hensyn til Kirkenes Opførelse, vilde blive det berøvet, hvis man nu vilde træffe de i Ministeriets Skrivelse paapegede Foranstaltninger, uden at Lagtingets Betænkning forud var indhentet. I Hensyn til det af Dem anførte have De derfor indstillet, at Udarbejdelsen af Planer til de nye Kirker i Sumbø, Vestmankø og Viderejbe — til hvilke Bygninger De ere enige i at finde det ønskeligt, at det overdrages Arkitekt Amberg, at forfatte Tegningerne — foreløbig stilles i Bero, i hvert Fald, indtil Lagtingets Betænkning derover er bleven indhentet, hvilket, om fornødent, vil kunne ske til Sommer.

I Anledning heraf skulde Ministeriet tjenstligst ytre, at, hvilken Indflydelse paa eventuelle Byggeforetagender der end maatte antages at tilkomme Lagtinget paa Grund af, at Bestyrelsen af Kirkefæsternes Midler er henlagt under det, saa er det dog alligevel under alle Omstændigheder givet, at Kirkefæstets Bestemmelser udelukkende skulle efterkommes, for saa vidt der ikke bevilges Frist eller anden Løpelse dermed af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. I denne Henseende maa det i nærværende Tilfælde i Særbeskhed bemærkes, at der med Opførelsen af en ny Kirke paa Viderejbe udtværselig kan gøres Frist af Ministeriet, indtil Stenarbejdet ved Svins og Ejde Kirker var færdigt, hvilket nu er Tilfældet. Naar denne Frist ønskes forlænget, maatte der altsaa af Kirkebestyrelsen ansøges hos Ministeriet derom.

Der næst maa Ministeriet faaholde, at Planerne til Fornyelse af Kirkebygninger, for saa vidt de ikke udarbejdes efter Ministeriets Foranstaltning, forelægges det til Approbation, forinden de udføres.

For øvrigt indser Ministeriet ikke, hvorledes den i dets ovennævnte Skrivelse af 28. September antydede Fremgangsmaade behøvede at medføre nogen Forbigaaelse af Lagtinget, da der intet synes at kunne være til Hinder for, at Planen til en ny Kirke efter Ministeriets Foranstaltning udarbejdes i sine Grændser, forinden der gives Lagtinget Beskyldighed til at ytre sig om samme og Omkostningerne ved dens Udførelse. Men i Betragtning af de øvrige ovennævnte af Hr. Amtmanden og Deres Højærværdighed oplyste Omstændigheder kan Ministeriet ikke have noget imod, at Udarbejdelsen af Planerne opfattes for alle 3 Kirkers Bedkommende, indtil Lagtingets Betænkning er bleven indhentet af Dem ved Tingets Samling i Sommeren 1882. Lagtingets Betænkning vilde De derefter behøve lig forelægge Ministeriet ledsaget af Oplysning fra Deres Højærværdighed om, hvor mange Giddepladser der burde anbringes i de nye Bygninger.

For saa vidt Hr. Amtmanden og Deres Højærværdighed i Deres ovennævnte Skrivelse blandt andet havde anført, at det formentlig vilde være ønskeligt ved Erfaring at forvisse sig om, hvor vidt den ved Opførelsen af Kirken paa Ejde fulgte Fremgangsmaade, der i flere Henseender har været afvigende fra den almindelig hidtil paa Færøerne fulgte, ogsaa er svarende til særlige Bøjrforhold, forinden man skridder til at opføre andre Kirkebygninger efter lignende Moniter, — og for saa vidt De i denne Henseende havde fremhævet, at det har vist sig, at den Maade, paa hvilken Skiferlaget er lagt paa denne Kirke, ikke har været ganske heldig, har Ministeriet faaholdt en Erklæring fra Arkitekt Amberg, der medfølger, og af hvilken det vil ses, at det ikke er den Maade, hvorpaa Taget er lagt, men den Omstændighed, at Oplægningen af Skiferne fandt Sted i stærk Frost og Snevejr, der har været Marsag til, at Taget har løstet, indtil det nu er færdigt paa ny.

Tillige her man, med Hensyn til, at Hr. Amtmanden og Deres Højærværdighed havde omtalt, at Kirken paa Ejde er, naar alle Udgifter medregnes, kommen til at koste vel henved 35,000 Kr., Høst Stenmaterialelet viste sig lettere tilgængeligt og af bedre Beskaffenhed, end man forud havde haabet og anden Steds kan vente, — anset det for rettest paa Grund af den Bestyrelse, som Ejdes Kirkes Opførelse maa have med Hensyn til fremtidige Byggeforetagender ved Kirkerne paa Færøerne, ligeledes at indhente Arkitekt Amberg's Ringer om, om han maatte være i Stand til at meddele Oplysning om Marsagerne til, at det paatænkte Arbejde — hvortil Omkostningerne bare anslaaede til i alt 25,400 Kr. (se Ministeriets Skrivelse af 24. Juni 1879) — er, som det maa antages, blevet betydelig kostbarere, end forudsat. — Den fra Arkitekt Amberg derefter modtagne Betænkning, hvortil man skal henvise, følger hermed.

Kjøbenhavn, den 22. Februar 1882.

J. J. Scavenius.

G. Burman Becher.
Im.

Til Amtmanden og Provsten over Færøerne.

I Følge det høje Ministeriums Skrivelse af 23. November f. A. angaaende Betænkning fra Provsten og Amtmanden paa Færøerne med Hensyn til, hvor vidt den ved Ejdes Kirke fulgte Fremgangsmaade med Taglægningen ogsaa er svarende til særlige Bøjrforhold, og hvori denne antages at være mindre heldig paa Grund af,

at Taget lægger meget stærkt, naar der indtræffer Regn i forblidende med stærkt Storm. — Skal jeg efter at have konfereret med Konduktor Nielsen, som nu er kommet her til Byen, tillade mig at fremsætte følgende:

Fremgangsmaaden, der er fulgt ved Taglægningen paa Ejdes Kirke, er, at Stenen er lagt paa Vægter, og at der er anbragt Nit mellem hver enkelt Sten, for at disse kunne ligge faste. Det har ogsaa vist sig, at taget Kirken ligger paa et usædvanlig stormfuldt Sted, ere ingen af Stifterne bortblevne, hvorimod dette har været Tilfældet paa den nye Kirke paa Svins, der var tækket efter den paa Færøerne tidligere fulgte Methode. Grunden til, at Taget var løst paa Ejdes Kirke, var, at det blev lagt i Decbr. 1880, i meget stærkt Frost med Sne, saa at Kiltet ikke kunde trykkes tilstrækkelig ud paa Pladen mellem Stenene, samt at flere af disse have haft smaa Revner, som under almindelige Forhold ere lette at bemærke, medens nu Sne og Is gjorde dem usynlige, saa at man ikke har kunnet værges sig for, at nogle revnede Sten ere komne ned. Uagtet det slemme Veir til at foretage Tagbæklung maatte denne foretages, da Stormen truede med at udelægge det opstillede Tagværk. — Som ved alle nye Bygninger — for disse afleveres — blev Kirkens Tag efteret: men da Konduktor Nielsen havde opholdt sig 4 Maanedger i Ejde, og det var paatrængende uundværligt, at han rejste til Thorshavn for at fremme Arbejdet ved Amtmandsboligen, maatte han overlade Efterhævet til Haandværkerne i Ejde, hvilket ved Kirkesynet viste sig at være mangelfuldt. I Novbr. lod Konduktor Nielsen foretage en uundværlig Ritning, der i Følge Brev fra Sogneraadsformanden i Ejde, Faktor Kruse, har sat Taget i fuldstændig tilfredsstillende Stand. — Kirken i Klatsvig har faaet nyt Tag efter Konduktor Nielsens Anvisning, og uagtet Forholdene i Henseende til Storm paa dette Sted ere usædvanlige, har det staaet sig meget godt.

Sluttelig skal det bemærkes, at et Tag af Dimensioner som Ejdes Kirkes, dækket efter den hidtil paa Færøerne fulgte Fremgangsmaade, vilde være 1100 Kr. dyrere end det nævnte.

Som det formentlig fremgaar af det ovenanførte, er det ikke den fra tidligere særeste Forhold afvigende Fremgangsmaade ved Lægningen af Taget, der var Mærke i, at dette var løst paa det givne Tidspunkt, men de særegne Omstændigheder, der vare til Stede og vanskeliggjorde Efterdækkingsarbejdet.

Allerærbødigst
H. C. Amberg.

Kjøbenhavn, den 6. Febr. 1882.

Til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

I Anledning af det høje Ministeriums gunstige Skrivelse af 23. November f. A. om, at der til Kirkebygningen i Ejde paa Færøerne er medgaaet ca. 35,000 Kr. i Stedet for de kalkulerede 25,000 Kr., skal jeg tillade mig at henlede Opmærksomheden paa flere Omstændigheder, som have været medvirkende til at fremkalde denne forholdsvis betydelige Overskrivelse. Navneligen har Brydningen af Sten været af megen Betydning for dette Spørgsmaal. Der, hvor det blev bestemt at tage Stenen, låa denne fra Naturens Haand tiltaunet i Prismen og af fortrinlig Beskaffenhed, — hvilket man strax var paa det rene med, — og Udfigterne vare særdeles gode; men da man havde faaet saa mange som til omtrent det halve af, hvad der behøvedes, var Stenbrudet tomt, hvorefter man maatte beslutte sig til dels at fløve, dels at sprænge Sten oppe i et Fjæld øst for Kirken, hvilket medførte betydelige Udgifter derved, at man fik en længere og betydeligere Transport end paaregnet, ligesom at det hele Bygningsforetagende af den Grund medtog længere Tid end paaregnet, da de Haandværkere, som arbejdede ved Kirkebygningen, samtidig maatte medvirke ved Stenens Tilvejebringelse. — Da Stenen fra det nye Brud maatte sprænges og fløves, fik denne, i Modsigelse til den fra det første, en langt mere raa Form, og den blot nogenlunde Tilhaunelse forbrede meget mere Arbejde og langt større Forbrug af Værktøj, ligesom Stenens mindre regelmæssige Form nødvendiggjorde en rigeligere Anvendelse af Stål og Cement ved Benyttelsen af den til Murværk.

Ved Uforsigtighed fra en af Fjallenes Side (trods given Advarsel) styrtede et Stilkads med en Del meget svære Sten ned i Taarnet, bestadigede Bjællelagene og derved ogsaa Murene, hvorfor her maatte foretages Forandringer, — en Del af Muren nedbrydes, indlægges Sernantere m. v. Til ovenanførte kommer, at fra den Tid, Overflaget blev indleveret, indtil Bygningsarbejderne bleve afsluttede, steg Murmaterialer med c. 25 pCt. og Træarbejder med 10 pCt.

Overskrifelsen maa af Amtmanden og Provsten være beregnet kalkulatorisk, da Planering af Kirkegaarden samt Indhegning af denne ikke endnu er udført, og det tør muligvis antages, at, naar disse sidste Poster behandles saa økonomisk som muligt, Overskrifelsen ikke vil naa den angivne Sum.

Transport af Materialer og færdige Arbejder fra Kjøbenhavn til Byggepladsen opviser ogsaa, saa vidt vides, en Overskrivelse, hvortil Grunden dels kunde hidrøre fra Mangel paa Erfaring i disse Forhold, dels i Vanskeligheden ved at beregne det hele forud med Nøjagtighed.

Allerærbødigst
H. C. Amberg.

Kjøbenhavn, den 6. Febr. 1882.

Til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Ved Engens 1. Behandling den 1. August foreslog Provsten Meddelelse af et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvilket Forslag enstemmig vedtoges. Ved det den 3. August foretagne Valg valgtes: Provsten, Schrøter, B. Nielsen, Efferesø og Olsen.

Den 31. August fremlagdes følgende Udvalgsbetænkning:

Til runderne Udvalg er blevet henviset en Skrivelse med tilhørende Bilag fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet angaaende den paatænkte Opførelse af 3 nye Kirkebygninger, nemlig i Sumbø, Viderkjede og Bestmanhavn.

I den Anledning skal Udvalget tillade sig at foreslå, at der fra Lagtinget fremsendes følgende Skrivelse til ovennævnte Ministerium:

„I Skrivelse af 22. Februar d. A. til Amtmanden og Provsten for Færøerne har det høje Ministerium ønsket Lagtingets Betænkning angaaende Opførelsen af de af Synet fastsættede Kirkebygninger i Sumbø, Viderkjede og Bestmanhavn. Lagtinget maa i den Anledning bemærke, at det i det hele kan slutte sig til, hvad Kirkebestyrelsen har udtalt, og særlig maa det med samme være enig i, at det ikke vil være muligt for om nogle Aar at skride til Opførelse af nogen ny Kirkebygning, efter som Kirkefasternes i de senere Aar opsparede Midler ere medgaaede til Opførelsen af Ejdes Kirke, som deslo værre kostede 10,000 Kr. ud over, hvad man af Genhyn til de andre Kirkers Vedligeholdelse og nye Kirkebygningers Opførelse mente at burde tiltræde anvendt paa denne Kirke. — Denne Overstridelse af Overlaget, hvortil Grunden i øvrigt næppe fyldestgjørende er indvilliget i Arkitekt Amberg's Skrivelse af 8. Februar d. A., var haande uventet og i høj Grad beklagelig; uventet, fordi vi her oppe ikke tidligere havde været vant til væsentlige Overstridelser af Overlaget, uagtet vi ikke før ved Kirkebygningers Opførelse have henvendt os til nogen Arkitekt, saaledes som sket er ved Opførelsen af Ejdes Kirke, hvor desuden Forholdene særlig syntes at tilbyde gunstigere Betingelser end de fleste andre Steder her paa Øerne; og beklagelig, fordi Sumbø Kirkes Ombygning, som maatte anses høist ønskelig, derved maa opstilles, da der for Tiden ikke er mere end c. 7,000 Kr. i Kirkefasterne, og dermed er det umuligt for Tiden at tænke paa den nye Kirkebygningens Paabegyndelse. Det eneste, man nu kan tage fat paa, inden selve Nybygningen begyndes, vil være at samle Stenmaterialier til de nye Kirker, der tænkes opførte af de her oplærte Haandværkere efter Tegninger, der fremskaffes her, med de fra Ejdes Kirkes og fra de andre hervarende Stenkirkers Opførelse indhøstede Erfaringer for Øje.

Hvad Viderkjedes og Bestmanhavns Kirker angaar, da man Lagtinget med Kirkebestyrelsen

være enig i, at en Ombygning af disse Kirker ikke er saa øjeblikkelig paatængende, eftersom de hovedsagelig ere faste, fordi de ere for smaa til Menighederne, i hvilken Anledning man dog skal tilføje, at Misforholdet mellem Kirkenes og Menighedernes Størrelse næppe er saa stort, som mange andre Steder i det øvrige Kongerige, hvor man af den Grund næppe er stødte til en Nybygning af Kirken. I øvrigt skal en nærmere Oplysning om de hervarende Kirkers Størrelse i Bestmanhavn og Viderkjede saa vel som om Følletallet paa begge Steder, saa snart de kan, blive tilstillet det høje Ministerium.

Naar det høje Ministerium dernæst forlanger, at Planer og Tegninger over nye Kirkebygninger (helt af Arkitekt Amberg) skulle approberes af Ministeriet, da tillader Lagtinget sig at henlede Opmærksomheden paa, at Lagtinget siden 1852 i Genhold til Lagtingslovens § 12 har bestyret Kirkefasterne, og at der i den siden da forløbene Tid, uagtet Kirkefasten den Gang kun havde en Formue paa 18,445 Kroner, og alle Kirkerne paa en nær vare opførte af Tømmer, hvilket krævede uforholdsmæssige Udgifter til Vedligeholdelse, er opført 11 nye Stenkirker, nemlig i Nyggenæs, Sønderby, Søren, Kirkebo, Rygelskjold, Ejde, Svins, Rygelskjold, Husevig, Skov og Jamien, og 9 Trækirker, nemlig i Vø, Sandevang, Rolsø, Husum, Rind, Bang paa Norderøerne, Rvalsø, Tveraa og Bang paa Sanderø, uden at Ministeriets Approbation er bleven indhentet.

Medens i det øvrige Kongerige Kirkefærdene for det meste ere private Personer, der vist nok ofte saa vidt muligt søge at forhale Kirkenes Reparationer og Nybygninger for at spare paa deres egne Penge, ere Kirkerne her oppe sig selv, og der kan saaledes næppe fra Ministeriets Side være den samme Anledning til at bemyndige, at personlige Bevæggende kunne gjøre sig gjældende her ved Udskættelsen af de nødvendige Reparationer og Nybygninger, som af de nævnte Grunde kan bemyndiges i Danmark. Der synes saaledes ikke efter det foranstaaende at være stor Anledning til at forandre den hidtil bestaaende Førelsesmaade ved nye Kirkers Opførelse; men skulde Ministeriets Forlangende om at approbere Tegningen og Planen til Nybygninger fastholdes, vilde formentlig den Nødvendighed, som Lagtinget i Genhold til Lagtingsloven hidtil har udøvet, blive det berøvet; men dette kunde formentlig næppe ske, med mindre nævnte § i Lagtingsloven bliver forandret.

Thorshavn, den 29. August 1882.

O. B. Efferesø, Sørensen, B. Nielsen.
Skrivere.

E. Olsen.

Smellem 2. og 3. Afsnit foreslaas et nyt Afsnit saa lydbende:

Ejdes Kirke har med Hensyn saa vel til Opførelsesmaaden som til selve Opførelsen i visse Maader en Del tilbage at ønske. — Iblant andet nævner Lagtinget Tvivl om, at Taget nu, efter at det er færdigt, i Bærgden vil vise sig at vedblive at være holdbart, forinden det erholder et nogenlunde lufttæt Underlag af pøjede Bræder eller andet. Arbejdet ved Kirkens Opførelse kunde ved en hensigtsmæssigere Ordning i rette Tid være fremskyndet saa meget, at Taglægningen ikke var frækket ud til den ugunstige Aarstid, hvilket tillige vilde have bevilket, at Arbejdslønnen ved Kirkens Opførelse ikke var blevet saa stor, som den er, og vil det vist nok komme til at koste Kirkebestyrelsen en hel Del, for at man kan afhjælpe forskellige Mangler, som nu flæbe ved Kirken. Hvad Taglægningen af Kirken i Klatsvig angaar, da er der ikke ved denne fulgt ganske den samme Fremgangsmaade som ved Ejdes Kirke, idet der som Underlag for Skifertaget, i Lighed med, hvad man har brugt her tidligere, tillige er anbragt pøjede Bræder.

d. u. s.

J. P. Schrøter.

2. Behandling foretoges 1. September. Efter et kort Referat af Betænkningen og Indstillingen og efter at Mindretallet (Schrøter) havde oplæst et af samme stillet Forslag til Tilføjning til Flertallets Forslag, henvises Sagen enstemmig til 3. Behandling.

Ved Sagens 3. Behandling den 4. September refererede og anbefalede Ordføreren (Efferes) Flertallets Indstilling. Schrøter anbefalede Mindretallets Tillæg. Han fandt, at Flertallets Indstilling vel lidt imøbegik Arkitekt Ambergs Skrivelse, og havde derfor ønsket dette tilføjet. Ordføreren havde ikke meget imod Mindretallets Forslag; men da det i den af Flertallet foreslaede Skrivelse til Ministeriet var antydet, at Amberg's Grunde ikke vare tilfredsstillende, vilde Ministeriet rimeligvis ønske nøjere Oplysning herom, og i saa Fald kunde Kirkebestyrelsen oplyse Sagen tydeligere, end det paa nogen Maade kunde ske i en Indstilling fra Lagtinget til Ministeriet. Schrøter havde intet at hvedende herimod, men mente, at

det kunde have Betydning, naar Lagtinget udtalte, at det ikke vilde have mere med Amberg's Forslag at gøre. Sagen sluttes godt om Flertallets Forslag, men antog, det vilde blinde ved Schrøters Tillæg. Efter nogle Udtalelser af Joh. Petersen, Schrøter og Efferes udtalte Formanden, at det forekom ham, at Udvælget var gaaet noget vidt ved at udtale, at det var nødvendigt at ophæve Lagtingslovens § 12, hvis Ministeriet skulde approbere Overflag og Tegninger til nye Kirker. Han fandt, at det laa i Sagens Natur, at Ministeriet, som havde det øverste Tilsyn med Kirkebygninger, maatte her, som overalt i Riget, kunne forlange at approbere Overflag og Tegninger. Efferes mente, at Forholdene her vare anderledes end i det øvrige Danmark. Vi kunde ikke her oppe bygge saa prægtige Kirkebygninger som der nede. Vi maatte stille beskednere Fordringer. Vor Lovgivning var modificeret efter Forholdene ogsaa i denne Retning; thi Intet Landsraad i Danmark havde den Myndighed med Hensyn til Kirkebygninger som Lagtinget. Skulde Ministeriet bestemme, hvorledes Kirkerne skulde bygges, maatte det ogsaa bestyre Vidlerne; thi hvis vi skulde have flere Kirker som Ejdes Kirke, kunde Lagtinget ikke tilvejebringe de nødvendige Vidler. Provsten bemærkede, at Boven om Kirkesyn i Danmark ikke gjaldt for Heræerne. Efter nogle yderligere Bemærkninger herom mellem Formanden, Efferes og Schrøter sattes Mindretallets Forslag under Afstemning, hvorved det blev forkastet med 6 St. mod 5.

Udvælgets Forslag sattes derpaa under Afstemning, hvorved 9 stemte for Forslaget og ingen imod.

Ved det derpaa foretagne Navneopraab blev Forslaget enstemmig vedtaget med 10 Stemmer. Ja stemte: Gregorius Joensen, Jaksen, Provsten, Efferes, Ole Jacobsen, Danielsen, G. Johannesen, Johannes Petersen, O. M. Nielsen, Formanden. Stemte ikke: Schrøter. Fraværende: J. Jacobsen, J. Nielsen, Henke, M. J. Joensen, J. Joensen, Jacob Petersen, Dalsgaard, Mathiasen og Olsen.

Den 5. September oplæses og vedtoges Indstillingen til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ordlydende med Flertallets Forslag i ovenstaaende Betænkning.

IV. Andragender om Statstilskud til Skolebygninger paa Landet.

Den 1. August foretoges foreløbig Behandling af nogle til Tinget indkomne Andragender fra Forstanderskaberne i Østero, Baag og de forenede Sogne paa Sønders om Tilskud af Statskassen til Opførelse af forskjellige Skolebygninger.

Sagen henvistes efter Forslag af Efferis til Udvalget for de forskjelligeartede Sager.

Et i Tinget den 17. August fremlagt Andragende fra Norderøernes Forstanderskab om Understøttelse af Statskassen til Opførelse af Skolestuer i Bygderne Kirke, Svins og Rums henvistes til samme Udvalg.

Den 18. August fremlagdes i Tinget følgende af Udvalget afgivne

Retænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Baags Præstegjælds Kommune om, at Lagtinget vil søge udvirket, at der af Statskassen bevilges det sædvanlige Tilskud paa 4,000 Kr. til Opførelsen af en Skolebygning i Sørvag; et Andragende fra Forstanderskabet i Østero Præstegjælds Kommune om et Statstilskud paa 1,400 Kr. til Opførelsen af en Skolestue i Bygden Eldevig; et Andragende fra Forstanderskabet for Norderøernes Præstegjælds Kommune om et Statstilskud paa 1,400 Kr. til Opførelsen af en Skolestue paa Rums, paa 1,400 Kr. til Opførelsen af en Skolestue i Bygden Kirke paa Ruglo, og ligeledes paa 1,400 Kr. til Opførelsen af en Skolestue paa Svins; endvidere et Andragende fra Forstanderskabet fra Nordstrøms Præstegjælds Kommune om et Statstilskud til Opførelse af en Lærerbolig i Kvalvig; og endelig et Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Sønders om et Statstilskud paa 3,500 Kr. til Opførelse af en Lærerbolig i Bygden Baag.

Hvad de to sidst nævnte Andragender angaar, skal Udvalget anføre, at der baade i Kvalvig og i Baag allerede nu findes passende Skolestuer. I Kvalvig er Skolestuen opført til Dels ved Hjælp af et Tilskud paa 1,400 Kr. fra Statskassen, medens to Privatmænd i Baag for nogle Aar tilbage for egen Betænkning lode opføre en rummelig Skolestue i Baag og stænkede den til Kommunen.

Med Andragendet fra Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Sønders følger et Overflag, i henhold til hvilket Danstøtningerne ved

Opførelsen af en Lærerbolig paa 14 Alens Længde, 12 Alens Brede og 4 Alens Højde i Baag i det hele ville anbringe 3,500 Kr. Udvalget antager imidlertid, at en Bygning med de nævnte Dimensioner maa kunne opføres meget billigere, og da det sædvanlige Statstilskud til en hel Skolebygning med Skolestue og Lærerbolig er 4,000 Kr., medens Statstilskudet til en Skolestue alene har været 1,400 Kr., vilde i Folge det her anførte det sædvanlige Statstilskud til en Beboelseslejlighed for en Lærer blive 2,600 Kr. Udvalget skjønner ikke rettere end, at man saa vel for Baag som for Kvalvig bør andrage paa at saa et Tilskud paa 2,600 Kr. til hver, idet efter Udvalgets Formening intet særligt taler for at fravige det i saa henseende sædvanlige. I øvrigt maa man slutte sig til det i Andragenderne anførte om, at de paagældende Kommuner ikke med egne Midler kunne opføre de nødvendige Skolelokaler, og skal derfor tillade sig at anbefale til Lagtingets Vedtagelse:

Lagtinget andrager hos Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet paa,

- 1) at der tilstaaes Sørvag Sogn et Tilskud paa 4,000 Kr. til Opførelsen af en Skolebygning i Sørvag,
- 2) at der tilstaaes Norderø Sogn et Tilskud paa 1,400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Eldevig,
- 3) at der tilstaaes Rums Sogn et Tilskud paa 1,400 Kr. til Opførelse af en Skolestue paa Rums,
- 4) at der tilstaaes Ruglo Sogn et Tilskud paa 1,400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Kirke,
- 5) at der tilstaaes Svins Sogn et Tilskud paa 1,400 Kr. til Opførelse af en Skolestue paa Svins,
- 6) at der tilstaaes Kvalvig Sogn et Tilskud paa 2,600 Kr. til Opførelsen af en Lærerbolig i Kvalvig, og endelig
- 7) at der tilstaaes Baag Sogn paa Sønders et Tilskud paa 2,600 Kr. til Opførelse af en Lærerbolig i Baag.

I Udvalget for de forskjelligeartede Sager,
Thorshavn den 18. August 1882.

Sørensen, B. Nielsen, J. H. Schrøder.
Ordfører.

Den 21. August kom Sagen til 2. Behandling. Efter Anbefaling af Ordføreren vedtoges Overgangen til 3. Behandling enst. med 14 St.

Den 24. August foretoges 3. Behandling af Sagen. Udvalgets Forslag fattedes under Afstemning og vedtoges enstemmig med 15 St.

Den 5. September oplæstes og vedtoges følgende Substitutions:

I indehavende Samling har Lagtinget vedtaget at anbringe hos det høje Ministerium for Kirke- og Undervisningsvæsenet paa, at der i henhold til medfølgende Ansøgninger fra Forskanderstabet for Waags Præstegjælds Kommune, for Nordersøernes Præstegjælds Kommune, for Nordstrøms Præstegjælds Kommune og for de forenede Sogne paa Søndersø maa tilstås — i Bighed med, hvad der i tidligere Tilfælde er sket — af Statskassen henholdsvis 4,000 Kr. til Hjælp ved Opførelsen af en Skolebygning i Sø-

vaag og Understøttelser paa 1,400 Kr. til Hjælp ved Opførelsen af Skolestuer i Eldevig, paa Rung, i Kirke paa Fuglsø og paa Svins, samt Tilskud paa 2,600 Kr. til Hjælp ved Opførelse af Lærerboliger i Kvalby paa Nordstrøm og Waag paa Søndersø.

Da de omhandlede Kommuner ikke ere jaaledes stillede, at de ved egne Midler ville være i Stand til at opføre de nødvendige Skolebygninger og de i høj Grad ondtelige Lærerboliger, skal man paa det varmeste anbefale Sagen til det høje Ministeriums Velvilje med den Bemærkning, at man gaar ud fra, at de omhandlede Bygninger i Henseende til Dimensioner blive overensstemmende med det af Ministeriet i den Anledning foreslaaede.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 5. September 1882.

H. Finsen. Sørensen.

G. Joensen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

V. Forslag af Provst Sørensen om Henvendelse til Justitsministeriet om, at et Beløb af 550 Kr. maatte godtgøres Østersø Kirkeklasse i Anledning af Ejdes Kirkes Opførelse.

Ved Behandlingen af de af Amtmanden ene afgjorte Sager bemærkede Provst Sørensen, at der af Amtmanden var anvist til Udbetaling 2 Regninger til Ejdes Kirke, hvoraf den ene til et Beløb af 550 Kr. som Løn til Konduktøren, efter at Kirken var færdig. Dette mente han, at Staten burde refundere, jaa meget mere, som Kirken alene havde betalt for at faa Arkitekten herop, eller ogsaa burde Staten overtage Halvdelen af det dertil medgaaede Beløb. Den anden Regning var for Tømmer, som havde manglet til Kirken halv Gulv. Det var blevet sagt,

at Leverandøren vilde betale alle Overstridelser til Materialier til Kirken — hvad han just ikke fandt rimeligt —; men dette Tømmer maatte staa paa Overlaget, og selvfølgelig var det Leverandørens Pligt at levere det. Formanden bemærkede, at det var tvivlsomt, hvor vidt Ejdes Kirke kunde faa den omfattende Udgift refunderet. Lagtinget havde jo forlangt en Arkitekt til Kirken, og jaa havde Ministeriet annødet ham om ogsaa at efterse Amtmandsboligen for særlig Betaling. De 550 Kr. til Konduktøren indsaar han heller ikke, at Kirkeklassen havde Krav paa at faa tilbage-

betalt, da det forud var bestemt, at Udgifterne til Konduktøren skulde deles mellem Amtmandsboligen og Kirken, og det jo var tilfældigt, hvilken af Bygningerne der først blev færdig. Men han havde ikke noget imod, at Tinget bragte Spørgsmaalet frem. Med Hensyn til de manglende Brædder og Sura havde Leveandøren erklæret sig villig til at bære en Del af Udgiften, men ikke alt, da det var kjøbt til en højere Pris. Provsten mente ikke, man skulde forlange Beløbet for Arkitektens Rejse godtgjort, hvis man fik det Beløb, der var betalt til Konduktøren, efter at Kirken var færdig.

Den 2. September fremlagdes i Tinget Forslag af Provst Sørensen om at andrage hos Justitsministeriet om, at 550 Kr., der vare udbetalte til Konduktøren, efter at Ejdes Kirke var fuldført, maatte blive refunderede.

Ved Sagens 2. Behandling den 4. September vedtoges Overgangen til 3. Behandling med 10 Stemmer.

Den 5. September foretoges 3. Behandling, og blev da Forslaget ved Klavneopraab enstemmig vedtaget med 14 Stemmer.

Stemmerne faldt saaledes:

Ja: G. Joensen, Hassen, Jacob Jacobsen, Brousten, Efferås, Ole Jacobsen, M. Danielsen, J. Nielsen, R. S. Joensen, J. Joensen, Jacob Petersen, Joh. Petersen, Rasmussen og Olsen.

Stemte ikke: Formanden.

Fraværende: Hense, G. Johannesen, Dalsgaard, Schrøter og O. M. Nielsen.

Den 5. September oplæstes og vedtoges i Henhold til det vedtagne Forslag følgende Indstilling:

Som det vil være det høje Ministerium bekendt, er Bønnen til en Bygningskonduktor ved

Opførelsen af Amtmandsboligen i Thorshavn og en Kirke paa Ejde, hvilken Bøn har andraget 300 Kr. om Maanedes, bleven delt ligelig mellem Statskassen og Kirkelassen, saaledes at Kirkelassen ogsaa har båret Halvdelen af Udgiften ved Konduktørens Op- og Nedrejse.

Kirken paa Ejde blev afleveret som fuldbendt den 1. September f. A., hvorimod Konduktøren paa Grund af, at Amtmandsboligen ikke var færdig, først afrejste fra Færøerne den 24. December f. A. I den fra Kirkens Fuldbendelse indtil Konduktørens Afrejse forløbne Tid er der af Kirkelassen udbetalt 550 Kr. til Bygningskonduktøren.

Da imidlertid Amtmandsboligen er en betydelig større og mere kompliceret Bygning end Kirken, maatte Konduktøren opholde sig mest ved Amtmandsboligen, ligesom ogsaa derne, som alt bemærket, blev flere Maaneder senere fuldbendt, og Lagtinget skønner derfor ikke rettere end, at meget taler for, at de saaledes efter Kirkens Fuldbendelse udlagte 550 Kr. blive Kirkelassen refunderede, og det saa meget mere, som Kirkelassen alene afholdt hele Udgiften, 918 Kr., ved Arkitekt Amberg's Rejse hertil, naagt denne Rejse ikke alene angik Kirken paa Ejde, men ogsaa havde den paatænkt Opførelse af Amtmandsboligen til Formaal.

I det Haab, at det her udtalte maa finde Tilslutning hos det høje Ministerium, henstiller man denne Sag til Ministeriets Overvejelse.

Færøernes Lagting, Thorshavn den 5. September 1882.

H. Jensen.

Sørensen.

G. Joensen.

Til
Justitsministeriet.

VI. Andragende fra 4 Fiskere om Anskaffelse af en fløt Dælsbaad.

Den 16. August fremlagdes i Tinget et Andragende fra L. F. Christensen, Ole Olsen, E. Christensen og Niels Michelsen, alle af Thorshavn, om, at Lagtinget vilde anbefale et medfølgende Andragende til Justitsministeriet om en Hjælp af Statskassen til Anskaffelsen af en fløt Dælsbaad.

Andragendet til Lagtinget lyder saaledes:

Idet vi hermed fremsende hoslagte Andragende til Justitsministeriet, hvori vi andrage om Hjælp til Anskaffelse af en fløt Dælsbaad, tillade vi os at erklære, at Lagtinget paa bedste Maade vil støtte og anbefale dette Andragende.

Thorshavn den 14. August 1882.

Erklæring

L. F. Christensen. Ole Olsen.
E. Christensen. Niels Michelsen.

Det med samme følgende Andragende til Justitsministeriet er saa lydende:

Undertegnede Fiskere, som i en Række af Aar have drevet Fiskeri med Baad her under Verne, og som stedse have indset, at Fiskeriet paa den Maade, som det nu uforandret har været drevet i lange Tider, ikke giver et Udbytte, der staar i Forhold til de Anstrængelser og Hæder, vi ere underlagte, tillade os at indgaa til det høje Ministerium med Andragende om Understøttelse til Anskaffelse af et mere tidsvarende Fartøj, idet vi nemlig ere overbeviste om, at vi, naar vore aabne Baade bleve afløste af fløt Dælsbaade, vilde med ringere Hæder og færre Anstrængelser kunne høste et langt større Udbytte af vort Arbejde end nu.

Som Forholdene for Tiden ere, er det fra en Plads som Thorshavn, der dog snarere kan kaldes en gunstig beliggende Fiskeplads end det modsatte, et næsten umuligt Slid at arbejde sig ud til og hjem fra Fiskemedene; vi have saaledes ofte 6 à 7 Timers Roning ud til de ydre Væd, kunne saa stikke i 3 à 4 Timer og ere derpaa, dels af Strøm og Vejrforholdene, dels fordi vore Baade ere for smaa til at holde Even i længere Tid, men navnlig fordi Anstrængelsen ved Røningen ud og Hensynet til Turen hjem, hvor til alle vore Kræfter medgaa, nødte til at afløste Opholdet paa Fiskemedet til 3 à 4 Timer, hvad der har til Følge, at Fortjæren ofte bliver ringe. Vi tro imidlertid, at Anskaffelsen

af Sejlbaade med Dæk i, formentlig i Lighed med de Baade, der i Skotland bruges til Sildefangst, vilde sætte os i Stand til at udbytte Fiskeriet i en langt større Grad end som hidtil med Baad, idet det derved vilde være os muligt ikke alene at opholde os paa Fiskemedet, saa længe vi vilde, men ogsaa at søge mange af de ydre Væd, som nu paa Grund af den store Afstand ikke kunne søges af Vaadene, ligesom vi derved bedre vilde være i Stand til at optage Konkurrencen med de, navnlig engelske, Fiskeriflåde, som søge vore Væd. Vi antage tillige, at et heldigt Udfald af dette første Forsøg paa en Overgang til et mere tidsvarende Fiskeri vil kunne saa stor Betydning, ikke alene for os personlig, men for den god som hele Befolkningen her paa Verne, i hvert Fald for den langt overvejende Del, som ernærer sig ved Fiskeri med Baad, og især vil den Del af Befolkningen, der bor paa Steder, der ligge uheldig, langt borte fra Fiskemedene, efterhaanden som man faar Sjælene op for det forbelagte ved den forandrede Driftsmaade, vist nok foranledige, at der anstattes flere af de nævnte Dælsbaade, og derved sættes i Stand til at opøge Fiksen, hvor den findes, i Stedet for som nu at være henvisne til andet endnu mindre lønnende Arbejde eller Lediggang, naar der ikke er Fisk paa de nærliggende Steder eller Væd. At der tillige herved vilde sættes Fiskerne en Udbytte til at drage Fordel af de Sildestimer, der utvivlsomt paa visse Aarstider findes ved Verne og nu gaa bort igen, uden at vi ere i Stand til at fange det mindste deraf, vil ligesledes kunne blive af stor Betydning for Verne fremtid.

Da vi imidlertid ere usikre og saaledes ude af Stand til at betænde en af de nævnte fløt Dælsbaade, som med Sejl og Skibsbredstaber antages at ville andrage c. 4,000 Kroner, tillade vi os i Betragtning af det ny og uviste ved Forslaget og den formentlige store Gavn og Opving i Fiskeriet, som et heldigt Udfald vil kunne stikke for Samfundet, at andrage hos det høje Ministerium:

at der til Indkjøbet af en fløt Dælsbaad maatte tilstås os en Hjælp af 2,000 Kr.

Thorshavn den 14. August 1882.

Erklæring

Andvig Fr. Christensen. Ole Olsen.
E. Christensen. Niels Michelsen.

Sagen kom den 18. August til fore-
løbig Behandling og henvistes efter Forslag
af Danielsens enstemmig til Udvalget for for-
skjelligartede Sager.

Den 22. August fremlagdes Udvalgets Be-
tænkning, der lyder saaledes:

Til under tegnede Udvalg er blevet henvist
en Skrivelse af 14. d. M. fra fire Fiskere i
Thorshavn, i hvilken de udbede sig Lagtingets
Anbefaling for et Andragende til Justitsmini-
steriet om et Statsstipendium paa 2,000 Kr. til An-
stættelse af en skotsk Dødsbaad, der antages at
ville koste c. 4,000 Kr.

Da Udvalget maa være enigt med Andra-
gerne i, at det vilde være heldigt, om der gjøres
Forsøg paa at anvende større Fartøjer ved Fi-
skeriets her omkring Øerne, hvorved et rigere
Udbytte muligvis kunde opnaas, medens paa
den anden Side et saadant første Forsøg selv-
følgelig kan mislykkes, hvilket i det her forelig-
gende Tilfælde, saafremt Andragerne alene skulde
afholde de dermed forbundne Omkostninger, vilde
medføre deres Ødelæggelse i pekuniær Henseende,
tillader man sig at foreslaa til Tingets Be-
tagelse, at der medgives det ovennævnte Andra-
gende en Anbefaling paa lydende:

Fra fire Fiskere i Thorshavn, nemlig
L. Christiansen, E. Christiansen, Ole Olsen
og Niels Michelsen, har Færøernes Lag-
ting modtaget en Ansøgning om at an-
befale medfølgende Andragende til Justits-
ministeriet om af Statskassen at erholde et
Stipendium paa 2,000 Kr. til Hjælp ved An-
stættelsen af en skotsk Dødsbaad, der anta-
ges at ville koste ca. 4,000 Kr.

I den Anledning skal man udtale, at de
hidtil brugte færøske Fiskerbaade vel ere fortrin-
lige Robaade, men at de i Forhold til deres
Størrelse udfærdige en meget stor Bemanding,
samt at de som aabne Baade og af ringe Væere-
rne ikke egne sig til at gøre Tur, der strække
sig ud over flere Døgn, eller til paa een Gang
at indtage nogen betydelig Fangst. Man har
derfor navnlig paa Øster, der ligger uheldig
for Fiskeriets, ønsket at kunne benytte Baade, som
ikke lide af de her omtalte Mangler, og det er
de ovenfor anførte Omstændigheder, som have
bevirket, at Andragerne nu vilde gøre Skridt til
at anstætte en skotsk Dødsbaad, som antages med
Hjælp at kunne bruges som Fiskerfartøj her under
Øerne.

Det er imidlertid umuligt forud at vide,
hvor vidt et saadant nyt Foretagende er rentabelt,
og ofte maa de første Begyndere betale dyre
Lærepenge, der kommer deres Efterfølgere til
gode. Saaledes gjorde man her paa Øerne
tre kostbare mislykkede Forsøg, inden man ud-

faaet en Maade, paa hvilken det kunde lønne
sig for her boende Røbdere at fiske med Stib.

Al Hensyn til det usikre ved Forsøget kunde
det derfor være ikke ugrundet, om det offentlige
kom dem til Hjælp, og det saa meget mere, som
det er sandsynligt, at andre Færinger ville kunne
saa lignende Fartøjer billige, hvis Forsøget tro-
nes med Hælp, idet man vist nok i saa Tilfælde
snart vil lære at bygge dem her paa Øerne.

De Røbdere, der anbrage paa ovennævnte
Tilfælde, ere anerkjendte som værdifulde driftige og
dygtige Fiskere, og den eventuelle Hjælp vil der-
for komme i gode Hænder. Det taler forment-
lig ogsaa til deres Fordel, at de selv vilde til-
støde Halvdelen eller maaske mere af Omkost-
ningerne, der i Forhold til deres Formuesom-
stændigheder andrage en meget betydelig Sum.

Saafermt Dødsfartøjet, hvad man dog ikke
antager, skulde koste mindre end 4,000 Kr., vil
det vel være rimeligt, at der eventuelt tilstaaes
den Halvdelen af Kjøbekommen — Omkostnin-
gerne ved Overfarten fra Kjøbstedet og hertil
deri beregnede.

I det Hæb, at det i Andragendet omhand-
lede vil tjene til Fremme af Fiskeriets her paa
Færøerne, skal man sluttelig anbefale Sagen til
Ministeriets gunstligste Forsorg.

I Udvalget for forskjelligartede Sager, Thors-
havn den 21. August 1882.

Sørensen. J. P. Schrøter. J. Nielsen.

2. Behandling af denne Sag foretoges
den 24. August.

Ordføreren (Provsten) refererede Betæn-
ningen, hvorpaa Sagens Overgang til 3. Be-
handling enstemmig vedtoges med 14 Stemmer.

Sagens 3. Behandling foretoges den 29.
August.

Ordføreren (Provsten) anbefalede Ud-
valgets Indstilling til Betænkelse.

Ved den foretagne Afstemning ved Navne-
opraab faldt Stemmerne saaledes:

Ja: Hr. Jørgensen, Isaksen, Jacob Jacobs-
sen, Provsten, Effersø, O. Jacobsen, Danielsen,
M. J. Jørgensen, J. Jørgensen, G. Johannesen,
Jacob Petersen, Johannes Petersen, Olsen,
Schrøter, O. M. Nielsen og Formanden. Fra-
værende: J. Nielsen, Henke, Dalsgaard og
Nielsen;
og var Udvalgets Forslag, saaledes enstemmig
vedtaget med 16 Stemmer.

Den 5. September oplæstes og vedtoges
Tingets Indstilling til Justitsministeriet ud-
lydende med Forslaget i ovenstående Betæn-
ning.

VII. Om Anlæggelsen af et Fyr paa Rolsø.

Torsdagen den 3. August fremlagdes i Tinget Andragende om, at Lagtinget vilde udtale for Regeringen, hvilken Betydning det vil have for Øerne, at der her anlægges et Fyr. Andragendet lyder saaledes:

I mange Aar have vore søfarende Medborgere høflig beklaget, at vi intet Fyr have paa Færøerne, og det nægtet alle befærdede Rysker i Rutiden ere godt forsynede i saa Henseende. Det kan derfor ikke andet end højlig glæde enhver retslindig Fædrelandsmand at erfare, at de Bestræbelser, der af de søfarende og Handelsstanden i mange Aar ere gjort for at faa dette dybt følte Savn afhjulpet, nu have noget mere Udbytte for sig til at krones med Held, og at Regeringen agter at lade foretage saglig Undersøgelse af Forholdene hos os med Hensyn til Anlæggelse af Fyr. Sagen faar saa meget større Interesse for os, som vort Fiskeri og vor Handelsflaade er i stærk Tiltagende, og alt flere og flere af vore Medborgere søge deres Erhverv paa Havet.

Anlæggelse af Fyr her vil utvivlsomt vække en almindelig Glæde ikke alene hos alle dem, der besøge Øerne, men tillige hos alle søfarende, der besøge Farvandet, saa at de ikke herefter behøve, saaledes som hidtil ofte, at sty at komme i Nærheden af Færøerne som et farligt Sted, hvor de ere udsatte for at lide Skibbrud, men derimod sætte Kurs efter det vejledende Fyr.

Jeg antager, at det vil høve sin Betydning for denne højt vigtige Sags videre Skæbne, at Lagtinget tilskiller Regeringen en Udvalgte om, hvilket uafslutteligt Gode Færøingerne vilde anse Anlæggelsen af Fyr for, og at Tinget ikke skøner rettere end, at Sagens Fremme vil komme til at have den største Betydning for Søfartens fremtidige Udvipling. Jeg tillader mig derfor at bede det ærede Ting om at tage denne Sag under Overvejelse.

Lagtinget, d. 1. August 1882.

J. H. Schrøter.

Den 4. August kom Sagen til foreløbig Behandling, og blev det efter Forslag af Schrøter enstemmig vedtaget at henbise Sagen

til et Udvalg paa 3 Medlemmer. Den 5. August foretoges Valg af Medlemmer til dette Udvalg. Valgte blev Schrøter, Efferes og Olsen.

Udvalgets Betænkning, saa lydbende:

Til undertegnede Udvalg er der afgivet et fra Lagtingsmand Schrøter indkommet Andragende om, at Lagtinget vil udtale for Regeringen, hvilken Betydning Anlæggelsen af et Fyr vil have for Øerne.

Efter at Udvalget var blevet nedsat, har Regeringen hertil opsendt Fyringenieur Grove for at undersøge Forholdene paa Rolsø med Hensyn til Anlæggelsen af et paatænkt Fyr; man vil derfor kunne nære det bedste Haab om, at det vil blive opført, og tillader Udvalget sig i den Anledning at foreslaa Lagtinget at indsende til Marineministeriet en Skrivelse af følgende Indhold:

„Det har længe været et dybt følt Savn for de hærørende søfarende og handlende, at der ikke findes noget Fyr her paa Øerne. I tidligere Tid, da Skibsfarten i Regelen kun fandt Sted om Sommeren, var dette Savn langt fra saa føleligt, men ved den stadige Tilvæxt, vort Fiskeri og vor Handelsflaade har faaet, og ved den tiltagende Sejlads i Vintermaanederne ere de Ulemper, som Mangelen af et Fyr medfører, stadig blevene føleligere. Det har derfor vakt almindelig Glæde her at erfare, at det høje Ministerium har sin Opmærksomhed henvendt paa denne Sag og har ladet de foreløbige Undersøgelser til Anlæggelse af et eventuelt Fyr paa Rolsø foretage. Færøernes Lagting tillader sig i denne Anledning at udtale for Ministeriet sin Taknemmelighed, fordi samme har rettet sin Opmærksomhed paa dette her paa Øerne alt længe følte Savn, og sit Haab om, at Sagen inden allfor lang Tid maatte blive realiseret, hvorved Skibsfarten vil fremmes og mange Mennekeliv utvivlsomt spares.“

I Udvalget, der er nedsat i Anledning af det paatænkte Fyr paa Færøerne.

Thorshavn d. 29. August 1882.

E. Olsen, O. P. Efferes, J. H. Schrøter, Ordfører.

fremlagdes i Tinget den 30. August, og Sagen kom til 2. Behandling den 1. September.

Ordføreren (Schrøter) refererede Betænkningen og oplæste Indstillingen, samt udtalte Ønsket om, at de, der havde Bemærkninger at gøre til samme, vilde stille Endringsforslag.

Sagens Overgang til 3. Behandling vedtoges enstemmig med 15 St.

Den 2. September foretoges Sagens 3. Behandling.

Ordføreren (Schrøter) oplæste Indstillingen, som ved den foretagne Afstemning ved

Kavneopraab vedtoges enstemmig med 15 Stemmer.

Ja stemte: G. Jørgensen, Hattén, Jacob Jacobsen, Danielsen, J. Nielsen, N. J. Jørgensen, S. Jørgensen, G. Johannesen, Jacob Petersen, Johs. Petersen, Rasmussen, Olsen, Schrøter, O. M. Nielsen og Formanden.

Fraværende: Provsten, Efferes, Hønge og Dalsgaard.

Stemte ikke: D. Jacobsen.

Den 3. September vedtoges Indstillingen til Ministeriet ordlydende med foranstaaende i Betænkningen foreslaaede Indstilling.

VIII. Om Offentliggjørelse af Ekstrakter af Kommuneregnskaber.

Den 29. August fremlagdes Andragende fra Østers Præstegjælds Kommune om for Fremtiden at fritages for Udgifter i Anledning af Offentliggjørelsen af Ekstrakter af Kommunens Regnskaber, med mindre Lagtinget kan paavise udtrykkelige Lovbestemmelser her, at disse Udgifter virkelig kunne paalægges Kommunen. Andragendet lyder saaledes:

Efter at jeg havde gjort Forstanderskabet bekendt med det høje Amts Skrivelse af 20. Septbr. 1881 — hvori samme meddeles Lagtingets bekræftende Besvarelse af Spørgsmaalet om, hvor vidt en Offentliggjørelse af Ekstrakter af Kommunens Regnskaber gjennem Amtsaarsen kan betragtes som en nødvendig Udgift for Kommunen — har Forstanderskabet vedtaget at betale det samme affordrede Beløb, dog med den Bemærkning, at man, om muligt, for Fremtiden ikke ønskede Kommunen lignende Udgifter paalagte, med mindre Lagtinget kunde paavise udtrykkelige Lovbestemmelser her, at disse Udgifter virkelig kunne paalægges Kommunen. Tidligere er der saaledes ikke affordret samme nogen Godtgjørelse for de Regnskabs-ekstrakter, som Amtet har foranstaltet bekendtgjort.

Det af Forstanderskabet saaledes vedtagne tillader jeg mig herved ærbødigt at meddele det høje Amt.

Solmundesfjord, 4. Juli 1882.

D. J. Danielsen,
Formand i Østers Kommune-
forstanderskab.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 3. August blev den efter Forslag af Schrøter henvis til Udvalget for Amtsfattigkassen og de kommunale Sager.

Den 23. August fremlagdes Udvalgets saalydende Betænkning:

Forsaaledigt ved, at Forstanderskabet for Østers Præstegjælds Kommune havde givet Tvil

om, hvor vidt Offentliggjørelsen af en Extrakt af Kommunens Regnskaber gennem Amtsavisen kunde betragtes som en nødvendig Udgift for Kommunen, med den Bemærkning, at der ikke i Loven om de færreste Landkommuners Styrelse af 28. Febr. 1872 findes nogen udtrykkelig Bestemmelse om, at Ekstrakter af Kommuneregnskaberne skulle bringes til offentlig Kundskab, saaledes som det ved Lagtingslovens § 12 er foreskrevet med Hensyn til de i Paragrafen omhandlede offentlige Kasser —, henstillede Amtet ved Skrivelse af 24. Maj f. A. til Tingets Afgjørelse, hvorledes der i den omhandlede Henseende for Fremtiden rettest burde forholde.

Udvalget, der f. A. var nedsat i denne Sag, gik i sin Betænkning ud fra, at, skønt Loven af 28. Febr. 1872 ikke indeholder nogen positiv Bestemmelse om, at Ekstrakter af Kommuneregnskaber skulle offentliggøres, men da Lagtingsloven paabyder, at saadanne skulle offentliggøres af alle Regnskaber, hvis Decision ved sidst nævnte Lov henlægges under Tinget, maatte det dog anses rigtigst, om Ekstrakter af alle under Lagtinget forterende Regnskaber bleve offentliggjorte, hvilken Praxis ogsaa har været fulgt med de af Lagtinget deciderede Regnskaber, som siden Lagtingslovens Ikrafttræden ere henlagte under dette. Det blev derfor vedtaget at svare Forstanderskabet:

„Da det i Lagtingsloven af 15. April 1854 er bestemt, at der skal offentliggøres Ekstrakter af de i bemeldte Lovs § 12 omhandlede Regnskaber, og man desuden har affattet Ekstrakter af alle de Regnskaber, der senere ere henlagte under Lagtingets Bestyrelse, maa Lagtinget formene, at der i Analogi med bemeldte Lovs Bestemmelser rettest bør forholde med Offentliggjørelsen af Ekstrakterne af Kommuneregnskaberne som med Ekstrakterne af de øvrige under Lagtinget forterende Regnskaber.“

Forstanderskabet for Østers Præstegjælds Kommune har imidlertid, ved at meddele, at det har vedtaget at betale de samme affordrede Beløb, i Skrivelse af 4. Juli d. A. bemærket, at det, om muligt, for Fremtiden ikke ønsker Kommunen liggende Udgifter paalagte, med mindre Lagtinget kan paavise udtrykkelige Bestemmelser for, at disse Udgifter virkelig kunne paalægges Kommunerne.

Undertegnede Udvalg, til hvis Betænkning denne Sag er afgiven, kan i det hele taget henholde sig til den i Fjor afgivne, af Tinget vedtagne Betænkning, idet det dog skal tilføje, at, da Forstanderskabet ikke fuler sig tilfredsstillet ved Lagtingets Resolution, vil det formentlig være rigtigst, at Sagen forelægges Ministeriet til Afgjørelse.

Udvalget tillader sig at foreslaa det ærede Ting at vedtage:

Der indgaas til Ministeriet med Andragende om, at Samme vil resolve i Sagen.

I Udvalget for Amtsskattikassen og de kommunale Sager, den 28. August 1882.

E. Olsen. J. H. Schrøter. M. Danielsen.
J. Petersen. J. Petersen.

Sagens 2. Behandling foretoges 25. August. Ordføreren (Olsen) refererede Betænkningen, hvorpaa Udvalgets Indstilling enstemmig vedtoges med 16 Stemmer.

Den 5. September oplæstes og vedtoges følgende Indstilling til Justitsministeriet:

Foranlediget ved, at Forstanderskabet for Østers Præstegjælds Kommune for Amtet havde ytret Tvivl om, hvor vidt Offentliggjørelsen af en Extrakt af Kommunens Regnskaber gennem Amtsavisen kan betragtes som en nødvendig Udgift for Kommunen, med den Bemærkning, at der ikke i Loven om Landkommunernes Styrelse af 28. Febr. 1872 findes nogen udtrykkelig Bestemmelse om, at Ekstrakter af Kommuneregnskaberne skulle bringes til offentlig Kundskab, saaledes som det ved Lagtingslovens § 12 er foreskrevet med Hensyn til Regnskaberne for de i Paragrafen omhandlede offentlige Kasser, — henstillede det til Lagtinget, hvorledes der i den omhandlede Henseende rettest bør forholde.

I den af Lagtinget herover afgivne Betænkning blev det indtalt, at vel indeholder Loven om de færreste Landkommuners Styrelse af 28. Febr. 1872 ikke nogen positiv Bestemmelse om, at Ekstrakter af Kommuneregnskaberne skulle offentliggøres, men da Lagtingsloven paabyder, at saadanne skulle offentliggøres af alle Regnskaber, hvis Decision ved Lagtingsloven henlægges under Tinget, formentes det i Analogi med de nævnte Bestemmelser i Lagtingsloven at være berettiget al lade Ekstrakter af Kommuneregnskaberne, saa vel som af de andre under Lagtinget forterende Regnskaber, offentliggøres.

Ved Skrivelse af 4. Juli d. A. har nævnte Forstanderskab inden indtalt, at det, om muligt, for Fremtiden ikke ønsker Kommunen liggende Udgifter paalagte, med mindre Lagtinget kunde paavise udtrykkelige Lovbestemmelser for, at disse Udgifter virkelig kunne paalægges Kommunen.

Det i Aar til at afgive Betænkning over denne Sag nedsatte Udvalg har, næst at udtale, at det kunde tiltræde den i Fjor afgivne Betænkning, foreslaaet at indstille Spørgsmaalet til det høje Ministeriums Afgørelse, hvilket Forslag vedtoges enstemmig med 16 Stemmer.

Ved at henvise til de hoslagte Betænkninger, tillader man sig ærbødigt at indstille denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Resolution.

Færøernes Lagting, d. 5. September 1882.

H. Finzen. E. Olsen.

G. Joerksen.

IX. Forslag til Forandring i fgl. Resolution af 10. Februar 1879 vedkommende Almueskolen i Thorshavn.

Den 29. August fremlagdes i Tinget en Skrivelse fra Skoledirektionen, hvorved fremsendes et Andragende fra Skolekommissionen for Thorshavns Kommunes Almueskole om, at der foretages Forandring i fgl. Resolution af 10. Febr. 1879.

Skoledirektionens Skrivelse og Skolekommissionens Andragende lyde saaledes:

Færø Amts Skoledirektion.
Thorshavn den 29. August 1882.

Herved undslader man ikke til det ærede Lagting til videre behagelig Foranstaltning at fremsende et fra Skolekommissionen for Thorshavns Almueskole indkommet Andragende om Forandring i § 3 i fgl. Resolution af 10. Februar 1879.

H. Finzen. E. Olsen.

Til
Færøernes Lagting.

Det vil maaske være den høje Direktion bekendt, at der i sin Tid er blevet ført Forhandlinger om, hvor vidt det var hensigtsmæssigt at forlænge Sommerferien i Almueskolen i Thorshavn fra 4 Uger til 6 Uger, saaledes at Ferien kunde deles i 2 Gange 3 Uger.

Det har nu vist sig, at en Forlængelse af

Ferien maa siges at være meget uønsket. Den daglige Skolegang, der blev indført i Januar 1880, har efter Omstændighederne baaret ret gode Frugter, og en Forlængelse af Sommerferien vil næppe ståde Skolegangen, ja maaske endog gavne den. Thi Børnene, der nu gaar hver Dag i Skole, blive i den travle Løbe- og Høstid holdte fra Skole af Forældrene, der ikke godt kunne undvære deres Arbejde, og sinke derved Undervisningen. Blev Ferien derimod forlænget, vilde det næppe ske i sa høj Grad som nu, da Forældrene da i den travle Tid vilde have Børnene til Hjælp og derfor villigere lade dem møde, naar Skolen atter begyndte; og den daglige Undervisning vil gjøre, at den længere Fritid ikke vil hindre fra dag at naa et højere Maal, end man tidligere var i Stand til at naa ved anden Dags Undervisningen. Skolekommissionen tillader sig derfor efter Samraad med Læreren at indstille til den høje Direktion, om ikke § 3 i den fgl. Resolution, der er traadt i Steden for Skolelovens § 6, kunde komme til at lyde:

Til Fritid bestemmes for Almueskolen de samme Tider, som ere fastsatte i Lov af 1. Marts 1856 § 5; dog kan Fritiden om Sommeren bestemmes saaledes, at Børnene blive fri 3 Uger i Løbetiden og 3 Uger i Høstiden efter Skolekommissionens nærmere Bestemmelse.

Dersom Paragrafen kom til at lyde saaledes, da vil man enten kunne give Sommerferien 1 to Gange 3 Uger, dersom Forholdene gjøre det en-

stelligt, eller man kan give 4 Uger samlet Ferie, naar dette synes at være bedre.

Skolekommissionen for Thorshavns Almueskole den 22. August 1882.

Chr. Ewaldsen. H. E. Olsen.
Jacob Jacobsen.

Den 30. August var Sagen til foreløbig Behandling. Schrøter foreslog at udsætte Sagen til næste Aar. Joh. Petersen mente, at det kunde være heldigere, hvis Sagen ikke blev udsat. Da Lagtingssessionen nu var saa langt fremrykket, vilde han foreslå at anmode Skoledirektionen om at tage de nødvendige Skridt til Sagens Gjennemførelse. Schrøter mente, at, hvis Sagen var af saa stor Vigtighed, kunde den før være bragt til Tinget, og fandt det rimeligt at sende Sagen tilbage til Skoledirektionen. Provsten skulde ikke have noget imod Schrøters Forslag, men fandt heller ikke noget til Hinder for at vedtage Petersens Forslag. Man havde maaste særlig i Aar søgt Samvel af en saadan Bestemmelse. Formanden fandt det noget egent at sende Sagen tilbage til Skoledirektionen, da Regelen var, at lignende Sager skulde afgjøres efter Lagtingets Indstilling. Tiden var ganske vist fremrykket, men da Sagen vist var let at afgjøre, kunde Afgjørelsen maaste finde Sted uden at forlænge Lagtingstiden. Man vilde derfor foreslå Sagen henvist til Udvalget for forskjelligartede Sager. Joh. Petersen tog sit Forslag tilbage. Danielsen var enig med Schrøter og fandt det meget beklædeligt, at Andragender indsendes til Lagtinget saa sent i Sessionen. Der burde være fastsat en Tid, inden hvilken Andragender til Tinget skulde være indleverede. Formanden fandt ikke, at der godt kunde sættes nogen bestemt Tid for Andragenders Indlevering til Tinget, skjønt man oftere havde talt derom, da det jo jævnlig vilde vise sig nødvendigt at fravige en saadan Bestemmelse. Fandt man, at Forandringen var nødvendig, kunde man godt tage den for, da der var Rimelighed for, at det ikke vilde tage megen Tid. Danielsen: Der kunde vist nok være Tilfælde, hvor et Spørgsmaal pludselig dukkede op og ikke kunde udsættes, men det var ikke Tilfældet her. Man havde ikke noget imod at forlænge Ferien, men vilde sætte en Stopper for, at Folk indsendte Andragender saa sent, hvad fremdeles vilde se, saa længe

Tinget tog Notits af dem. J. Nielsen fandt ogsaa, at Andragendet var indkommet for sent, men havde ikke noget imod at lade det komme til Udvalg. Man kunde ogsaa paa Landet trænge til en længere Ferie; derimod vilde han modsætte sig, at Sagen blev forhandlet, hvis Lagtingstiden dermed skulde forlænges. Schrøter mente, at det kunde tage længere Tid, end man anede. Her var kun Tale om Thorshavn; paa Landet kunde Forstanderstaberne tage Bestemmelse. J. Nielsen troede, at Forstanderstaberne og Skolekommissionen paa Landet kun kunde tage Bestemmelse indenfor en vis Grænse, nemlig om at dele Ferien. Schrøter kendte kun een Skolelov, nemlig for Thorshavns Almueskole. For Skolerne paa Landet gaves ingen Forbestemmelse; derfor maatte Forstanderstaberne kunne tage Bestemmelse om Ferierne, maaste dog med Skoledirektionens Billigelse. Formanden oplyste, at Ferierne vare fastslaaede af Skoledirektionen. Joh. Petersen mente, at, da man paa Landet havde fulgt samme Regel som i Thorshavn, kunde den fastslaaede Forandring ogsaa have Indflydelse paa Landet.

Ved den derpaa foretagne Afstemning vedtoges Formandens Forslag om at henvise Sagen til Udvalget for forskjelligartede Sager enstemmig med 11 Stemmer.

Den 2. September fremlagdes følgende Forslag fra Udvalget:

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et Andragende fra Skolekommissionen i Thorshavn om, at Sommerferien i Thorshavns Almueskole maa forlænges med 2 Uger, for at Børnene kunne faa længere fri i Løve- og Høstiden.

Da Andragendet er saa sent indkommet, og et af Udvalgets Medlemmer (Schrøter) nævner Tvivl om Rigtigheden af at forlænge Ferien, foreslaar Udvalget,

at denne Sag udsættes til næste Aar.

Færvernes Lagting, Thorshavn den 2. September 1882.

Sørensen. J. H. Schrøter.
J. Nielsen.

Ved Sagens 2. Behandling den 4. September vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 14 Stemmer.

X. Forhandling angaaende Approbation af en Sundhedsvedtægt for Norderøernes Præstegjælds Kommune.

Fra Norderøernes Præstegjælds Kommunes Forstanderskab var indstillet til Approbation et Forslag til Sundhedsvedtægt for Kommunen.

Ved Sagens 1. Behandling vedtoges enstemmig et Forslag af Olsen om at henvisse Sagen til Udvalget for de forskjellige-arteede Sager.

Den 11. August fremlagdes følgende Udvalgsbetænkning:

Til undertegnede Udvalg er blevet henvisset et Forslag til Sundhedsvedtægt for Norderøernes Præstegjælds Kommune, hvilket vedkommende Forstanderskab har indstillet til Lagtingets Approbation.

Det her omhandlede Forslag afviger i enkelte underordnede Punkter fra de tidligere af Lagtinget approberede, hvilke med Forbigaaelse af et Par Redaktionsændringer her anføres.

I § 3, angaaende Vandforsyningssteder, er tilføjet, at det skal være forbudt at tage Vand ovenover det til Drillevand benyttede Vandforsyningssted, samt at Sognekommisjonen skal være berettiget til at bestemme en Grænse nedenfor Vandforsyningsstedet, ovenover hvilken intet Affald maa hentes i Vandløbet.

I § 7, om Møddinger, er Ordet „Sognekommisjonen“ ombyttet med „Forstanderskab“, haaledes at dette, og ikke Sognekommisjonen, skal kunne forlange, at Møddingen oprettes af Sten osv.

I § 8 bestemmes, at dyrisk Affald ikke maa henlægges i Møddinger, der ligge i mindre Afstand end 15 Alen fra behøvede Huses med Døre eller Vinduer forsynede Eider og 10 Alen fra disses lukkede Eider, samt at Forstanderskabet, ikke Sognekommisjonen, skal have Bemyndigelse til, hvor Forholdene kræve det, at tilstede Afvigelse derfra.

I Stedet for den sædvanlige Bestemmelse som i samme §'s Slutning, at Nadsler ikke maa henlægges paa Møddinger, men skulle behørigt nedgraves i tilhørlig Afstand fra Bygden, er foreslaaet følgende: Med Affald og Nadsler og Grindeaffald forholderes efter Sognekommisjonens Bestemmelse.

Angaaende den offentlige Renlighed er foreslaaet følgende nye Paragraf (§ 10):

Ved den offentlige Renlighed forstås Renholdelse af Bygdens Gader, Pladser og Landingssteder samt af alle Bygdens Gaardspladser og direkte Forbindelse mellem disse og Gaden.

I § 11 er tilføjet, at Huseaffald skal fjernes fra Landingssteder inden 24 Timer.

I § 12 er tilføjet, at de ved Rensning af Gader og Renber sammenførte Urenligheder skulle bortføres snarest muligt paa hensigtsmæssig Maade.

Den sædvanlige § om, at Forurenselse af Gader, Beje, Tilstopning af Rønder og Vandløb samt tør Affalds Udskælfelse skal være forbudt, er derimod foreslaaet udeladt.

I § 13 om Indretning af Stalde m. m. er foreslaaet følgende Tilføje: Uden Sognekommisjonens Tilladelse maa ingen holde Svin inde i Bygden. Hvor Svinehold er tilladt, bør Svinestien være fjernet fra Beboershuset og Vandforsyningsstedet og med Hensyn til Afløb og Rensning være Sognekommisjonens Bestemmelse underkastet. Svinestien maa ikke opstilles i større Mængde og skal opbevares i Tønder med tæt tilsluttede Aaag, der ikke maa staa i Beboershuset.

Endelig er foreslaaet at tilføje en ny § (§ 18) om for Sundheden skadelige Næringsmidler:

Sognekommisjonerne have at føre Kontrol med, at der ikke sælges forfælskede eller for Sundheden skadelige Næringsmidler, og i paakommende Tilfælde at indberette det til Forstanderskabet, der kan lade de i ovennævnte Henseende fornødne Undersøgelser foretage paa offentlig Bekostning med sagkyndig Hjælp.

Da de foreslaaede Forandringer dels maa betragtes som Forbedringer og dels i alt Fald ikke kunne vække Betænkelighed ved at approbere Vedtægten, tillader Udvalgets Flertal sig at indstille, at den af Forstanderskabet for Norderøernes Præstegjælds Kommune indsendte Sundhedsvedtægt approberes.

I Udvalget for forskjelligeartede Sager,
Thorshavn den 9. August 1882.

Sørensen. S. Nielsen.
Ordfører.

Mindretallet (Skrøter) kan ikke tilraade, at Vedtægten approberes uforandret, men man indstiller, at det overlades Amtmanden at approbere Vedtægten, naar Forstanderskabet har forandret Ordene i § 3 tredje Punktum „Ovenover det til Drikkevand benyttede Vandforsyningssted skal det være forbudt at tage Vand, ligesom al Urenliggjørelse. skal være forbudt“ til: „Ovenover det til Drikkevand benyttede Vandforsyningssted skal al Urenliggjørelse osv. være forbudt“.

I Udvalget for forskjelligartede Sager,
Thorshavn den 9. August 1882.

S. H. Schrøter.

2. Behandling foretoges den 16. August. Under Diskussionen om Vedtægten § 3 afbrød Formanden Forhandlingerne, som udsattes til et senere Møde. Den 17. August fortsattes Sagens Behandling, hvorefter Overgang til 3. Behandling vedtoges enstemmig med 14 Stemmer.

3. Behandling foretoges 28. August. Til Mindretallets Forslag ad § 3 var indkommet følgende Vendingss Forslag af Formanden:

I Stedet for Ordene: „Ovenover det. være forbudt“ sættes:

„Det kan af Forstanderskabet forbydes, at der ovenover det til Drikkevand benyttede Vandforsyningssted tages Vand, og skal al Urenliggjørelse af Vandløb, til Eksempel ved at bade over samme, træffe Kreaturer over, lægge i Blod eller vasse deri, være forbudt.“

Provsten (Ordfører) anbefalede at approbere Vedtægten, der som Helhed taget maatte betragtes som særdeles vellykket. Der var kun et Punkt, § 3, som ikke havde tilstalt enkelte af Tingets Medlemmer, fordi det ikke mente at ville passe andre Steder; men der manglede Bevis for, at det ikke passede paa Norderøerne. Hvis selve Lagtinget havde vedtaget en Vedtægt, var det en anden Sag; men nu, da det kun havde at give eller nægte Approbation, var det bedst at følge den gamle Praxis at approbere det, som forelaa, naar det ikke gjorde altfor store Indgreb i den enkelte Frihed. Formanden havde stillet et Vendingss Forslag til Mindretallets, saa at der kom til at staa, at det „kunde“ nægtes at tage Vand ovenfor Vandforsyningsstedet, idet han mente, at man burde forandre Forslaget saa lidt som muligt. Et bestemt Forbud mod at tage Vand længere oppe kunde blive til Hindrer for Rydning og nye Opdyrkninger.

Effersø kunde ikke være enig med Provsten i, at man kun havde at sige ja eller nej;

man havde ogsaa før gjort Betingelser for Approbationen. Formandens Forslag kunde han slutte sig til, naar der til samme var sat: „for saa vidt det er fornødent“. I modsat Fald kunde Forstanderskabets Myndighed bruges vilkaarlig. Schrøter kunde til Dels være enig med Provsten i at rose Forslaget; men der var dog ubeladt flere Ting, som godt kunde være med. Det her omhandlede Punkt (§ 3) var ja stærkt, at der næppe fandtes Sideskille dertil i hele Kongeriget, og hvad man i Nær slafsættede i den ene Kommune, kunde man ikke godt næste Nær nægte en anden. Hvis man blot simpelthen nægtede Approbation, fik Forstanderskabet ikke at vide Grunden her til. Formandens Forslag var bedre end det oprindelige. Med Hensyn til Sundhedsvedtægt var der betroet Tinget saa stor Myndighed, at det burde være varsomt. Isaksen kunde hverken stemme for, at det „skulde“, eller at det „kunde“ forbydes at tage Vand ovenfor Vandstedet, da det sidste ulikely kunde bruges vilkaarlig. Det maatte være tilstrækkeligt at forbyde at forurense Vandet. Danielsen kunde ikke forstå, at der i Nær opstod saa stor Betænkelighed ved at approbere en indsendt Sundhedsvedtægt. Den Gang der var Tale om en Vedtægt for Baags, havde han besværet sig over en altfor streng Bestemmelse om Møddinger og oplyst, at Befolkningen ikke vilde blive tilfreds dermed; men deraf toges ingen Notits. Nu foresaa ikke noget om Befolkningens Laster. Efter nogle korte Bemærkninger mellem Formanden og Danielsen udtalte Olsen, at, naar Tinget ikke fandt Bestemmelsen heldig, kunde der prøves paa, om Forstanderskabet vilde gjøre en Forandring heri. For øvrigt kunde Bestemmelsen ikke hindre Opdyrkning, da Vandforsyningsstedet i fornødent Fald kunde flyttes. Denne Vedtægt var kun for Norderøerne, og naar en Bestemmelse passede her, kunde den dog ubelades i en anden Kommunes Vedtægt, hvor den ikke passede. J. Nielsen fandt ikke den foreslaede Bestemmelse heldig og kunde slutte sig til Formandens Forslag. Formanden havde ikke noget imod at give Vendingss Forslaget en Tilføjelse efter Effersøs Udtalelse, men fandt det overflødigt. Tinget kunde ganske vist ikke vedtage en Sundhedsvedtægt, men det kunde og skulde forhandle med Forstanderskabet. Han mente ikke, man burde approbere, hvad man ikke fandt heldigt. Provsten maatte fastholde sin Mening og var enig med Danielsen i, at, naar en Vedtægt før var approberet, skjønt det fra Stedet var oplyst, at det var imod Jofns Ønske, kunde Approbationen lettere gives her, hvor ingen saadan Udtalelse forelaa. Han kunde dog have stemt for Formandens Forslag, hvis Olsen kunde oplyst ham om, at Forstanderskabet vilde gaa ind paa en saadan Vending, derimod ikke for den af Effersø foreslaede Tilføjelse, der

kunde bringe Forstanderskabet i en mindre behagelig Stilling. Olsen oplyste, at dette Punkt var drøftet og enstemmig vedtaget i Forstanderskabet, men han kunde ikke vide, hvorledes Forstanderskabet ville stille sig, om Sagen atter blev behandlet, saa meget mindre, som Halvdelen af de nuværende Medlemmer da vilde være udtættede. Sagen fandt ikke Forslaget heldigt, og selv om Forstanderskabet og dets Formand anbefalede det her, forandrede dette ikke hans Ansættelse, saa længe det andet Lagtingsmedlem fra Norderrøerne ikke havde udtalt sig derom.

Jacob Jøensen udtalte da, at han ikke kunde stemme for at approbere Vedtægten med denne Bestemmelse, som det ændrede ham, at Forstanderskabet enstemmig havde bifaldet. Det forholdt sig saaledes, at Elvere til sine Tider vare meget huaa; men netop derfor maatte det tillades at tage Vand højere oppe, hvor man kunde finde det, selv om det ikke kunde komme ned til Vandforsyningsstedet. D. M. Nielsen sluttede sig til Formandens Forslag. Joh. Petersen ligeledes, helst hvis det til den af Efferes omtalte Tilføjelse, hvorimod Jacob Jøensen fandt Bestemmelsen rigtig og beklagede, at den ikke var optagen i Vedtægten for Rølsø, hvor man berøttog alt Vandet ovenfor Vandforsyningsstedet, ikke alene til Drillevand og Madlavning, men til Bæst, saa at andre ikke fik Drillevand. Efter nogle korte Bemærkninger af Olsen, Efferes og Schrøter udtalte

Formanden, at efter hans Mening maatte alle kunne slutte sig til hans Forslag. Det var ikke tænkeligt, at Forstanderskabet vilde forbyde at tage Vand, uden det viste sig nødvendigt. At approbere Vedtægten uden denne § gik ikke an; det var ikke sandsynligt, at Forstanderskabet ikke skulde ville have Vedtægten med denne Forandring.

Afslutning blev begjært og vedtagen, hvorefter Formandens Forslag vedtoges med 8 Stemmer mod 3, idet Formandens Stemme gjorde Udslaget.

Minoritetens (Schrøters) Forslag, saaledes ændret, fattedes dernæst under Afstemning og forkastedes med 10 Stemmer mod 6.

Flertallets Forslag fattedes derpaa under Afstemning og blev forkastet med 10 Stemmer mod 7.

Den 1. September behandlede følgende af Schrøter og Provosten fremsatte Forslag til Beslutning:

Det meddeles Forstanderskabet for Norderrøernes Præstegjælds Kommune, at Grunden til, at Lagtinget ikke har kunnet meddele den fra Forstanderskabet indsendte Sandhedsvedtægt Approbation, er, at Tinget ansaa det i Vedtægten § 3 indeholdte Forbud imod at tage Vand ovenover de offentlige Vandforsyningssteder for uheldigt.

Forslaget vedtoges enstemmig med 13 St.

XI. Forslag til Forandring i Dernes Administration.

Fra Lagtingsmand Schrøter fremlagdes den 3. August et Andragende om, at Tinget vilde tage under Overvejelse, hvor vidt der maatte være Anledning til at foranledige Forandringer i Dernes nuværende Administrationsforhold.

Andragendet lyder saaledes:

Da en hel Del af den Fremgangsmaade, ved hvilken vore Der blive administrerede, formentlig ikke længere er tilsvarende, hvorfor det tillige igennem Tiderne er blevet alt for indviklet til Ulempe saa vel for Befolkningen som for Administrationen, saa tillader jeg mig i den

Anledning at henvende mig til det ærede Ting.

Jeg kan ikke skjønne rettere end, at Administrationen alt for meget er koncentreret i Thorsøhavn, og at dette uden at medføre noget væsentligt Gode for Byen foranlægger, at Landsbygdene lide derunder. Der vilde saaledes vist nok vindes meget for Landbefolkningen, hvis Sysselmændene blive Oppbeholdelsesbetjente i deres respektive Syssler. Jeg antager ogsaa, at det vil blive til almindeligt bedste, at flere andre af Administrationsforretningerne, der nu sortere under Landsfogden og Sorensfeldveren, blive henlagte umiddelbart under Sysselmanen, eller ogsaa, at de erholde en ved-

værende Konstitution til at udføre den, navnlig Eksekutioner i Følge Kærlig eller Døds og Adfælder, samt til, for saa vidt Sager ere udsatte for Retten i de fra Thorshavn fjærnere Syssler, da f. Ex. hver Maanedag at sætte Retten, saa at Indlæg kunne veksles; til at optage foreløbige Forhør af anholdte Personer. For saa vidt det en sjælden Gang maatte hændes, at det ved Udførelsen af disse Retshandlinger bliver nødvendigt at affige en Retsskjendelse, da kunde jo Forretningerne udsættes og de fornødne Dokumenter indsendes til den overordnede Myndighed i Thorshavn, for at Kjendelsen kunde affiges af denne. Endvidere burde formentlig Sager, der vedrøre Brag og Skibbrud, henlægges umiddelbart under Sysselmanden. Ved disse Forretninger er det ofte af stor Betydning, at der bliver handlet strax, saa at Sysselmanden som den eneste administrative Myndighed, der er paa Pladsen, vist nok ofte maa træffe vigtige Foranstaltninger, for end han faar Lejlighed at indhente Ordre fra de overordnede Autoriteter i Thorshavn.

Det vilde endvidere være ønskeligt, at den nuværende Maade at lønne Sysselmændene paa, nemlig for største Delen med Sportler, forandrede derhen, at Sportlerne inddroges i Statskassen og Sysselmændene sættes paa fast Lønning.

For saa vidt en stor Del af Landsfogdens hidtil værende Forretninger maatte blive henlagte til Sysselmændene, vilde jeg anse det for rigtigst at tage under Overvejelse, om ikke Landsfogdens øvrige Forretninger kunde henlægges dels til Sorenskriverembedet, maasse ogsaa til Amtet, og dels til folkevalgte Myndigheder, saa at Embedet mulig kunde indbrages ved indtrædende Vakanser.

Jeg tillader mig at anmode Lagtinget om at tage denne Sag under Overvejelse, saaledes at, for saa vidt en Reform i den paapegede Retning maatte anses for ønskelig, Forarbejderne til samme da umuligen kunde foretages i indværende Samling.

Lagtinget, den 1. August 1882.

Erhødigst

J. H. Schrøter.

Den foreløbige Behandling af dette Andragende foretoges den 5. August. Det vedtoges efter Forslag af Schrøter at henvise Sagen til et Udvalg, hvorpaa det efter Forslag af Provsten vedtoges, at dette Udvalg skulde bestaa af 3 Medlemmer. Det saaledes nedsatte Udvalg, der kom til at bestaa af Schrøter, Provsten og Efferesø, afgav derefter den 18. August med Schrøter som Ordfører følgende

Betænkning:

Til underkønnede Udvalg er afgivet et Andragende fra Lagtingsmand Schrøter angaaende en Omordning af Administrationsforholdene.

Udvalget maa være enigt med Andrageren i, at Indretningen af den herved nævnte Administration, hvilken i sin Tid vist nok var hensigtsmæssig, nu, da Forholdene i saa mange Henseender efterhaanden have forandret sig, for en Del maa betragtes som forældet og altfor indviklet, hvilket foruden at affærdigge ikke ringe Ulemper for Befolkningen tillige i væsentlig Grad forøger Arbejdet for selve Administrationen, samt at disse Ulemper ved en Reform formentlig ville kunne fjærnes. I det følgende skal man tillade sig i det enkelte nærmere at henvende Opmærksomheden paa saadanne Punkter, hvor Ulemperne ved de nuværende Administrationsforhold formentlig uden altfor store Vanskeligheder kunne fjærnes.

I.

Medens man tidligere, da man i Hundelsværende alligevel rejste til Thorshavn, ved samme Lejlighed medtog Løse og Afgifter og indbetalte dem til Landsfogden, ere disse direkte Indbetalinger til Landsfogderiet for de fjærnere boende nu meget byrdefulde, og det saa meget mere, som det ofte kan være vanskeligt at faa Pengene fremkomme paa en sikker Maade, hvorfor kostbare Rejser alene i den Anledning maa gøres til Thorshavn. Det maa derfor anses for en hensigtsmæssig og tidssparende Ordning, at Sysselmændene blive Opbeholdsbetjente i deres respektive Syssler. En saadan Forandring vilde næppe forøge Arbejdet for dem, i ethvert Fald ikke i nogen væsentlig Grad; for Tiden levere Bøtten nemlig meget ofte Afgifter og Løse til Sysselmændene og bede dem om at gjøre sig den Tjeneste at indsende Beløbet til Thorshavn. Disse have da ikke alene Lejlighed med at modtage Pengene, men tillige med at korrespondere frem og tilbage mellem Syssel og Thorshavn for at indsende Beløbet og erholde Kvittering derfor, samt efter et Indbetalings ved Lejlighed paa Omreise at tillade Indbetaleren og levere ham Bejseblet eller Kvitteringen fra Landsfogden.

En Betænkning vilde det ogsaa være for Skommener og Embedsmænd at kunne hævde de Beløb, der ere bevilgede dem af Statskassen, af den i selve Sysslet oprettede Filial af Fordebskassen. Det synes ogsaa overflødig, at Befolkningen først indsender Løse og Afgifter til Thorshavn, og saa den samme Befolkning igjennem Kommunalforstanderskaberne erholde de samme Penge sendte tilbage som Tilskud til deres Skolekassen. For saa vidt der er Tale om større Indbetalinger, vilde Overvejelsen i hvert enkelt Tilfælde kunne tage Bestemmelse om, hvor vidt disse skulde anvendes til Indbetaling

af vedkommende Jistal eller af Hovedklassen i Thorshavn.

Derfor Sysselmændene blive Oppebørselsbetjente, maa de selvfølgelig stille en passende Kvation, hvilket formentlig allerede nu bør finde Sted, da der betros dem ikke ubetydelige Beløb af offentlige Midler.

Udvalget maa dernæst anse det for hensigtsmæssigt, at det for Fremtiden bliver paalagt Sysselmændene som Embedspligt at udføre forskellige Forretninger, som de allerede nu i Reglen i hvert enkelt Tilfælde blive konstituerede til. Man vilde da ved at henvende sig direkte til Sysselmændene i Anledning af disse Forretninger undgå en hel Del Omveje, som nu ere umdgaaelige. I den Henseende skulle vi tillade os at anføre:

- a. Auktioner, saa vel saadanne, som begjæres af private Personer, som Auktioner over Brag og Strandinger eller i øvrigt saadanne, der forlanges afholdte af de offentlige Myndigheder.
- b. Ligesom Udpantninger for Statter og Afgifter nu udføres af Sysselmændene ex officio, saaledes bør ogsaa Eksekution i Følge Forslag eller Dom formentlig kunne foretages af dem.
- c. Naar en Person bliver anholdt som mistænkt for en Forbrydelse, er det ofte af stor Vigtighed, at der strax bliver sat en Extra-ret for at optage et foreløbigt Forhør over den anholdte. Ved den nuværende Ordning varer det ofte flere Dage fra Anholdelsen, og indtil den paagjældende bliver fremstillet for Retten. Han har nu faaet Betænkningsskib, har vel overlagt sin Plan om, hvilken Forklaring han skal afgive, hvad ikke sjælden staar i Strid med det, han ved Anholdelsen forklarede for Politiet. Saa Sysselmændene den antyde sig faste Konstitution i saa Henseende, vil der formentlig blive bedre Udseende til at faa Forbrydelser opdagede.

Ved den her antyde sig Ordning vilde ogsaa Grundlovens § 80 bedre efterkommes, end nu er Tilfældet, idet den anholdte da inden 24 Timer vilde blive fremstillet for en Dommer, hvorhos han i Reglen vil kunne sendes til Thorshavn og fremstilles for Sorenstribereu saa betids, at denne kan afgive Retstjendelse, hvor vidt anholdte skal sængles eller ikke, inden den i Loven fastsatte Frist af 3 Dage. Men er det derimod vistnok sjældent, at en anholdt kan fremstilles for en Dommer forinden den i Grundloven fastsatte Frist af 24 Timer.

- d. Det er en altfor langsom Fremgangsmaade, hvorefter Retssagen udføres hos os i de Syssler, der ikke ere henlagte under Maanedstinget i Thorshavn. Det er meget ofte, at Sager blive udsatte Mar efter Mar kun

for at vegle Indlæg, saa at det ikke sjælden varer mange Mar, forinden endelig Dom kan opnaas. Dette Forhold har givet Anledning til Ordsproget, at „Subringer og Nordringer by henholdsvis soude for og Norden for Rav og Ret“. I tidligere Tider, hvor begge Parter mndte for Retten og paa staende God rimelig procederede Sagen, hvorefter den strax optoges til Doms eller ogsaa en sjælden Gang udsattes et eller høst 10 Ting, inden den blev paabømt, var den nuværende Proccsmaade tilstrækkelig. Nu blive Sagerne derimod i Reglen omhyggeligere procederede og udsatte mange Gange fra det ene Ting til det andet for at vegle Indlæg. Proccsmaaden er derfor med 1 eller høst 2 Retsdage om Raret altfor langsom.

Forhenværende Sorenstribereu Rump har til salbe indset det uheldige i det bestaaende, hvorfor han under 25. Septemher 1869 indgik til Ministertiet med et Forslag, der iblandt andet gif ud paa, at, for saa vidt ordinære Sager, der i Henhold til Frding. af 30. Marts 1836 ikke henhorte under Maanedstinget, bleve udsatte ved den ordinære Ret, skulde de desuden kunne foretages ved Tinget 2 Gange med 3 Dages Mellemrum for hver Gang. Sagen blev forelagt Tinget, men da det er Sndera, der i Reglen har de fleste Retsager, blev Sagen udsat, indtil det viste sig, hvorledes Forholdene vilde udvikle sig, for saa vidt den da paatænkte Kuldrift kom i Virksomhed i dette Syssel. Der er nu aldeles ingen Udset til, at Kuldriften kommer i Gang. Udvalget formener imidlertid ikke at kunne blive staende ved Borgmester Rumps Forslag, men mener, at man bør gaa noget videre, saaledes, at naar Sager, der ikke henhøre under Maanedstinget, blive udsatte ved de ordinære Ting, for at der kan gives Tilsvor, da bør Retten sættes paa Tingstedet af Sysselmændene den første Sogtedag i hver Maaned, for saa vidt der er hengaaet 14 Dage fra den Dag, da Sagen var høst for ved den ordinære Ting. Sysselmændene vedbliver med at sætte Retten paa disse Retsdage, saa længe nogen Sag berferer for Retten, som udsættes for at gve Tilsvor. Optages Sagen til Doms, da vil han have at indsende samtlige Akter til Sorenstribereu og Sagen derefter paadømmes senest ved det første Maanedsting, der indtræffer 6 Uger efter, at Sorenstribereu har modtaget Sagens Akter.

Sagers Indkomination samt Optagelse af Tingvidne formener Udvalget bør, som hidtil, finde Sted for Sorenstribereu ved de ordinære Ting, hvorefter Kontra- og Kontinuationsforbninger bør kunne frelægges for Sysselmændene, naar han er

konfiteret til at betjene Ketten. Ligeledes bør Tinglæsning af Dokumenter kunne finde Sted af Sysselmanden; de tinglæste Dokumenter maa han da indsende til Sorensriveren for at indføres hos ham i vedkommende Protokoller. Hvad her er sagt om ordinære Sager, kan efter Udvalgets Forordning ogsaa anvendes, naar Taler er om private Politijager, for saa vidt disse af Sorensriveren ere indsatte i Anledning af Tilsvær.

Skulde Indsigelse imod eller ved de under a, b, c og d nævnte Retshandlingers Afholdelse fremkomme og saaledes Afviselse af en Retsskjendelse være nødvendig, da maatte Sysselmanden indsætte Forretningen og Sagen indstilles til vedkommende Myndighed i Thorshavn, der vilde have at afgive Kjendelsen.

Udvalget anser det derudover for det rigtigste, at Sysselmændene blive Strandfogeder. Ved et Skibbrud er det høist nødvendigt, at der straks freides ind for at bjerge, hvad bjerges kan, forinden Godset bliver alt for meget forværret af at henligge i Søvand, eller forinden det formodentlig Brænding eller Storm driver til Søs igen. At der, hvilket nu er Tilfældet, ingen bindende Overenskomst om Bjærgelønnenes Størrelse kan afsluttes med Bjærgerne, forinden Sagen er indberettet til Landfogden og af denne indstillet til Amtets Approbation, virker selvfølgelig hemmende ved Bjærgningen. Sysselmanden bør som Strandfoged strax kunne foretage de fornødne Skridt, for at Bjærgningen kan iværksættes, samt afslutte bindende Kontrakt med Bjærgerne. Der kunde da mulig foreskrives ham bestemte Regler til at gaa efter ved Afslutningen af Kontrakten.

For ikke at komme for langt bort fra det bestaaende, efter hvilket alle Handlinger ved Bjærgningen udføres enten efter eller under Forventning af Amtets Approbation, kunde man i alt Fald tænke sig Sagen ordnet saaledes, at den af Sysselmanden truene Overenskomst med Bjærgerne kun var bindende for den Del af Bjærgningen, der var foretaget, forinden Amtets Bestemmelse, der enten bekræftede eller ophevede Kontrakten, indløb. I det sidste nævnte Tilfælde vilde der da med den Del af Bjærgningen, hvortil intet positivt Skridt var foretaget, være at forholde efter Amtets Bestemmelse.

Det kunde dernæst muligvis overdrages Sysselmanden som Strandfoged at tage Bestemmelse om Bortauktionering af enkelte Stykker Brag, saa som Bjælker, Planker m. m., hvorpaa intet tydeligt Mærke slibes; dog at han forinden indsender Beskjedsjærelse i Amtsbogen og paa anden hensigtsmæssig Maade om Auktionens Afholdelse og i øvrigt holder sig de af Overstyrelsen i saa Henseende givne Hovedregler efterrettelig. Hvad derimod egentlige Strandbinger angaa, hvad enten der findes levende

Mennesker om Bord eller ikke, saa vel som løse Stykker Brag, der ere forsynede med tydeligt Mærke, bør vedkommende Sysselmand indberette Sagen til Amtet, som da har at resolve i den.

Vel kan der forekomme Tilfælde, hvor det er tvivlsomt, hvor vidt et opbrevet Brag kan henregnes til egentlig Strandbinger eller ikke, navnlig naar der bliver opbjerget større eller mindre Dele af Skibsvrag. Udvalget har derfor ment, at man i den Henseende kunde sætte en Grænse saaledes, at naar det opbjergete bliver vurderet til mindre end 500 Kr., da kunde Sysselmanden selv tage Bestemmelse om dets Bortsalg, hvorefter det som hidtil burde henføres under Amtet at træffe Afgjørelsen, for saa vidt det opbjergete er vurderet til 500 Kr. eller derover. For øvrigt turde det hele Strandingsvæsen trænge til at ordnes ved en særskilt Lov, da en saadan mangler her.

Dernæst vilde det være gavnligt, at Sysselmændenes Virksomhed som Politik bliver mere bestemt, og at samtlige af dem optagne Rapporter over begaaede Justitsovertrædelser lige saa vel som over Politiovertrædelser blive indsendte direkte til Sorensriveren. At de først indsendes til Landfogden, maa anses for et Omkost. Det er dog i Virkeligheden Sysselmændene, der i Reglen udøve alt Polititilsyn udenfor Thorshavn.

Som bekendt ere Derne nu inddelte i 6 Syssler, der ere høist forskellige i Størrelse. Som Følge heraf er der ogsaa stor Forskel paa det Arbejde, de forskellige Sysselmænd have; dog medføre ogsaa Forholdene, at dette Arbejde, set fra ovennævnte Grund, er forholdsvis større eller mindre i de forskellige Syssler. Sønders er saaledes det Syssel, der giver mest Arbejde, hvilket ikke alene er en Følge af den forholdsvis betydelige Skibsfart og Handel, der er paa Ver, men tillige af Befolkningens livlige Karakter. I Sønders og Waags Syssler er der derimod mindst at forrette. Vi antage derfor, at man uden Skade for Administrationen kan slaa disse 2 Syssler sammen til et eller, hvad der efter Dernes Velggenhed bedre vil passe sig, sammenlægge Sybstrøms og Sønders Præstegjæld til et under Navn af Strøms Syssel samt Waags og Nordstrøms Præstegjæld til et under Navn af Waags Syssel. Denne Forandring kunde da indføres ved den først indtrædende Balance i et af disse Embeder. Efter sidste Folketælling er Folketallet i Sysslerne:

Strøms	Syssel	3137
Nesters	—	2712
Sønders	—	1974
Nordstrøms	—	1357
Waags	—	1130
Sønders	—	870
		11,220

Efter den af os foreslaaede Omregulering vil Folketallet blive:

i Østern	Syssel 2712
i Baags	— 2610
i Strøms	— 2527
i Sønders	— 1974
i Nordberpernes	— 1397

11,220.

At Sysselmændene for største Deel lønnes med Sportler, anse vi for meget uheldigt. De administrative Embedsmænd, der i det øvrige Kongerige for en stor Del lønnes med Sportler, ere nu satte paa fast Lønning. Vi formene, at det ligeledes bør fiade Sted med Sysselmændene paa Færøerne. De uuværende Sportler maatte da selvfølgelig indbrages i Statskassen. Dog maa herfra undtages Indsættelsesløn, for saa vidt Sysselmændene ere Indsættelsesløn ved de af dem afholdte Auktioner samt de hidtil Føjden tillagte Diæter ved forefaldende Strandinger.

Samtidig kunde da vist nok den allerede af Rættingsfor Løngere Tid siden gjorte Indstilling om, at Sysselmændene ansættes af Ministeriet, toges til Følge, og er man forvisset om, at Ministeriet da vil drage Omhu for, at de Sysselmænd, som blive ansatte i de større Syssler, saa vidt muligt ere indfødte Føringere, der ere nøje kjendte med de færøste Forhold og tillige have taget dansk-juridisk Examen, hvilket vil blive saa meget mere nødvendigt, som der allerede nu stilles store Fordringer til deres juridiske Kundskaber.

II.

Udvalgets Hæder, Efferds og Sædter, anse det endvidere for særdeles ønskeligt og hensigtsmæssigt, at Godsbestyrelsens Medlemantal bliver forøget med et Medlem, som Rættingsfor vælger af sin egen Vilde. Der foresligger tit i Godsadministrationen Spørgsmaal, til hvis Afgørelse der udføres et nøje Kjendskab til det færøste Landbrug, et Kjendskab, som danske Embedsmænd, der lige komme hertil eller i kort Tid have opholdt sig heroppe, selvfølgelig maa mangle. Godsbestyrelsen hjælper sig da med at indhente vedkommende Sysselmænds Erklæring, i Henhold til hvilken Sagen vist nok i Reglen bliver afgjort. Vi anse imidlertid den paa-pegede Ordning for heldigere.

Endvidere kunne vi ikke istømme rettere end, at, for saa vidt den foran af os paa-pegede Ordning af Administrationen bliver gennemført, maa Landfogedembedet kunne nedlægges ved indtrædende Balance. Vi formene, at Landfogden uden Skade maa kunne undværes i Thorshavns

Kommunalbestyrelse, og at Byens Anliggender godt kunne forvaltes af valgte Medlemmer, samt at han ligeledes maa kunne undværes i Bygnings- og Sundhedskommissionen. Paa den anden Side antage vi ogsaa, at de af Landfogedembedets Forretninger, som ikke alt i Følge det foranstaaende skulle udføres af Sysselmændene, kunne henlægges til Sørenstriverembedet, uden at dette bliver byrdefuldere end hidtil; dog maa herfra undtages Posten som Altor i Justitsjager, der saa vel som Hovedassessererposten ved Landfogedkassen passende kan henlægges til Sysselmændene i Strøms Syssel.

De 125 Jurisdiktioner, der med Undtagelse af Skjoberhavn ere i det øvrige Kongerige, bestrides paa nogle saa Undtagelser nær af en Embedsmænd under forskellige Navne, saasom Retsdommer, Byfoged, Herredsfoged. Denne Embedsmænd, der tillige meget ofte er Borgmester i vedkommende Skjoberstad, udfører foruden de til Sørenstriveren paa Færøerne henlagte Forretninger Retsforretninger, han er tillige Politimester og har de Føringere, der høre herunder, blandt andet Strandingsvæsen og Lægevæsen. Disse Jurisdiktioner omfatte i Gjennemsnit et Indbyggertal af 13,866, og da deres Forvaltning i Henhold til Lov om Rættigheder af Retsbetjente af 1. Juli 1870 er overdraget til 140 Retsbetjente og Magistratsmedlemmer, saa vil der i Gjennemsnit være 12,380 Individuer for hver Retsbetjent. Paa Færøerne fandtes ved sidste Folketælling 11,220 Mennesker, hvilket altsaa er noget mindre end Gjennemsnittet af Folkemængden i Jurisdiktionerne i det øvrige Kongerige. Naar nu Forretningerne saa vel ved den foreslaaede Ordning som paa anden Maade blive simplificerede, maa Sørenstriveren, som ansat, kunne bestride, hvad der bliver tilbage af Landfogedembedets Forretninger, uden at Sørenstriverembedet bliver byrdefuldere end hidtil. Man kunde derhos, for end mere at lette denne Embedsmænds Arbejde, nedlægge Strøms og Østerns Rættingsfor. De Forretninger, som i Følge Lovgivningen skulle foretages ved Rættingsfor, kunde da for disse Sysslers Vedkommende henlægges til Rættingsfor i Thorshavn. Hvad Examination af Bærgeregnsskaberne angaar, der nu skal foregaa ved Rættingsfor, da kunde der fastsættes en længere Tidssfrist i. Ex. fra 1. Maj til 1. August, i hvilken Bærgerne fra disse 2 Syssler efter Beslighed havde at møde eller lade møde i Thorshavn.

Det er i Rigsdagen beslægtet, at Færøernes Administration er meget kostbar, og vi maa erkjende Berettigelsen af denne Hædelser. Deres Administration koster Statskassen i Forhold til deres Folkemængde henved 3 Gange saa meget som det øvrige Kongerige. Der kan næppe være Tvivl om, at den af Udvalget foreslaaede Forandring vil, for saa vidt Landfogedembedet

tilbeholdes, medføre forøget Udgift for Statskassen: thi de Sportler m. m., som Sysselmændene nu faa, vilde ikke blive tilstrækkelige til deres faste Lønning, og maatte det ikke vil være nødvendigt at forhøje Sorenskrivereembedets Løn paa Grund af, at der henlægges en Del af Landfogdens Forretninger til dette Embede, da det, som bemærket, næppe vil medføre forøget Arbejde for Sorenskriveren, saa maa det paa den anden Side anses for rigtigst, at Dommerembedet her paa Borne er vel lønnet, og at det som Følge deraf stedse bliver besat med dygtige Jurister, da ikke alene Justitsfager appelleres lige fra Sorenskriveren, uden først at indkomme for Overretten, til Højesteret, men han tillige er Formand i den Overinstans, der hører i Højfager, fra hvilken ingen Appel kan finde Sted. Paa Grund af Sprøget samt de herved værende værgene Forhold er det ogsaa ønsket, at han forbliver i noget længere Tid i Embedet. Som Ordningen er nu, er der — i Følge forordnede Lov af 1. Juli 1870 — 123 af de ovennævnte Embedsmænd, der have større Løn, 11, der ere stillede lige med ham, og ifølge 6, der have en ringere Løn. Dette har til Følge, at Sorenskriverne snarest muligt søge at komme herfra igen, hvilket vi anse for uhenigtsmæssigt. Man har formentlig tænkt som Mellemklassen af Retstjenere i det øvrige Kongerige, og for at opnaa det foran antydede, formene vi, at det vilde være heldigst, at Begyndelseslønnen forbliver som nu 3400 Kr., og at der tillægges Embedet et Alderstillæg af 400 Kr. hvert 3de Aar, indtil det har naaet 5800 Kr.

En saa heldig Forandring i Administrationsen, som den af os paapegede, vilde, hvad der heller ikke er uden Betydning ved Landfogdeembedets Nedlæggelse, ikke koste Staten en Kr.

Medundertegnede Sørensen har kunnet slutte mig til det i ovenstaaende Udvalgsbetænkningens første Afsnit udtalte, som saa vidt dette gaar ud paa at indføre Vættelse for Befolkningen ved at simplificere Indretningen af Administrationen.

Derimod kan jeg paa Sagens nærværende Standpunkt ikke udtale nogen Mening om, hvor vidt Landfogdeembedet vil kunne nedlægges, saafremt de i Udvalgsbetænkningens første Afsnit omtalte Forandringer blive indførte.

Maatte jeg tro, at en saadan Ordning, som den i Udvalgsbetænkningens første Afsnit antydede, for Øjeblikket var tilstrækkelig som noget, der slutter sig nærmest til det bestaaende, og at den vil afhjælpe de væsentligste Ulemper, der nu føles, kan jeg dog her ikke tilbageholde den Udtalelse, at jeg anser denne Ordning som et Overgangstrin, der en Gang — maaske i en ikke altfor fjern Fremtid — vil føre til, at Sysselmændsinstitutionen som saadan ophæves og afløses af Sognefogder, der væsentligst ville

have Kollationsmyndighed, hvorhos der — med Opbehold af Landfogdeembedet — oprettes 3 Jurisdiktioner: en for Sudero, en for Midten af Borne og en for Borne's nordlige og østlige Del. Formentlig vil denne Ordning medføre mindre Befordring end den ovenfor paapegede, saafremt Sysselmændene skulle faa en anstændig Løn, hvad man højlig maa ønske. Men i øvrigt erhænder jeg, at Forholdene endnu ikke tillade en saadan Ordning, som den af mig sidst antydede, idet de kommunale Myndigheder ikke have opnaaet en saadan Selvstændighed og Dygtighed, at de, hvilket vilde være nødvendigt, i visse Retninger kunne træde i Sysselmændenes Sted.

Helt Udvalget er enigt om, at denne Sag er saa lidt droftet, at det vil være nødvendigt, forinden der foretages videre, at indhente Erklæringer om den fra forskellige Embedsmænd og Myndigheder, hvorfor Udvalget tillader sig at foreslaa Lagtinget til Bedtægelse:

„Lagtinget anmoder Amtmanden om, indtil det samles næste Aar, at indhente Erklæring om de i denne Udvalgsbetænkning paapegede Punkter fra Sorenskriveren, Landfogden, samtlige Sysselmænd, Thorshavn's Borgerepræsentation og samtlige Kommunalforstandere, hvilken Erklæring for Landfogdens og Sysselmændenes Vedkommende tillige maatte indeholde Opgivelse af, hvad deres Embedsindtægter have udgjort i Gjennemsnit i de sidste 10 Aar.“

I det Udvalg, der er nedsat i Anledning af en paatænkt Omordning af Administrationsforholdene, Thorshavn den 18. August 1882.

J. H. Schrøder, D. P. Efferes.
Ordfører.
Sørensen.

2. Behandling foretoges den 29. August. Ordføreren (Schrøder) refererede Betænkningens første Afsnit. G. Johannesen fandt Betænkningens ved en brat Omordning af Forholdene. Rasmussen vilde henstille, om 500 Kr. ikke var en temmelig høj Grænse for, hvad Sysselmændene selv skulde tage Bestemmelser om med Hensyn til Bærg, da strandede Skibe under tiden ikke havde større Værdi. Schrøder udtalte, at 500 Kr. kun var et vilkaarligt valgt Tal. Udvalget havde nærmest tænkt paa store Bjælter, som formentlig ikke maatte komme under Grænsen. Her var ikke Tale om en pludselig Forandring, da Indstillingen kun gik ud paa at indhente Erklæringer; men som engang en Lov i den Retning, blev det vel en pludselig

Forandring. Udvalget havde arbejdet paa at indkomne Befolkninger, ved at give det lettere Udgang til at saa betalt Leje og Afgifter, og Arbejdsmændene vilde man lette Arbejdet, men ikke fratage dem nogen Myndighed. O. M. Nielsen beklagede, at Retsstræder tidligere havde været hyppigere paa Eubers, men glædede sig over, at dette Forhold nu var forandret, saa at Retsstræder ikke vare hyppigere der end andre Steder, og man kunde godt hjælpe sig paa Eubers med 3—4 Retsdage om Aaret. Han satte ikke megen Pris paa, at Sysselmannden skulde kuglase Dokumenter, men ansaa det ondt, om han havde haft en Fortegnelse over Udgifter. Hvor vidt Sysselmannden paa Eubers havde mere Arbejde end andre Sysselmænd, havde han ikke nogen Mening om; men han troede ikke, de egentlige Sysselmænds Forretninger vare saa mange. Auktioner og Behandling af Dødsboer vedkom egentlig ikke Sysselmænds Embedet. Om at indskrænke Antallet af Sysselmænd vilde han ikke udtale sig videre, men kun bemærke, at han ikke vilde synes om at blive af med en Sysselmannd paa Eubers. Schrøter mente, at Formanden kunde oplyse, at Sysselmannden paa Eubers havde mest Arbejde. 3 à 4 Retsdage om Aaret var alt for lidt for Eubers. Det var urimeligt at staa mange Embedsmænd Ueflighed for et Stykke Brøgs Skyld; men det maatte dog bejendtgjøres saa vidt som muligt, og derfor havde man foreslaaet Bejendtgjørelse i Avisen; men det var en Selvfølge, at der i enkelte Tilfælde, hvor Braget maatte sælges strax, kunde gøres Undtagelser, hvilket ogsaa kunde optages i en eventuel Lov. Niassussen troede ikke, at Sysselmannden paa Eubers, efter Sysselmænds Udstrækning at dømmes, kunde have mere at bestille end hans andre Kolleger; men mulig gav Befolkningens livligere Karakter Anledning til større Virksomhed fra Sysselmændens Side. Schrøter henpegede til, at Halvdelen af de færreste Tødsfartøjer havde hjemme paa Eubers, som ogsaa var Midtpunktet for en stor Del af den færreste Handel og idelig anløbes af en stor Del fremmede Fartøjer, hvorved Sysselmannden fik meget Arbejde. Formanden vilde indrømme, at Sysselmannden paa Eubers var den af Sysselmændene, som havde mest at bestille. Uagtet han mente, at Udvalget var gaaet noget vidt, fandt han dog, at Betænkningen indeholdt en Del godt, saaledes Forslaget om en hurtigere Retspleje og flere andre Ting; derfor havde han ikke Betænkelighed ved at stemme for Indstillingen, der kun gik ud paa at indhente Erklæringer. Johs. Peterien kunde til Dels slutte sig til Formanden. Det var urimeligt at stændes om, hvem der havde mest at bestille, da der var Tale om at staa alle mindre at bestille. Der var ikke Tale om at jage nogen fra sin Plads, da Forandring i intet Tilfælde

vilde foretages for Balance. Han fandt det heldigt, hvis Forretningsgangen kunde simplificeres og vilde stemme for Sagens Overgang. Danielsen mente, at Udvalget i et Punkt syntes at ville gaa Befolkningens Interesse vel nær i Stedet for at fremme samme, nemlig ved Forslaget om at lægge Sysslerne sammen; det vilde være et stort Savn for dem, der vare vant til at have Sysselmannden i deres Midte til at raadsføre sig med, at skulle undvære ham. Schrøter fandt ikke, at Baags vilde tabe noget ved en Omlægning, da det ikke var tænkeligt, at Sysselmannden i Baags Syssel vilde stifte Opholdssted, og paa Nordstrøms vilde Folk heller ikke tabe noget. Rørre kunde det være paa Sands, hvis Sysselmannden kom til at bo i Thorshavn, men ellers ikke. Danielsen havde ikke talt for Baags alene, men for hele Landet. Det var temmelig sikert, at Sysselmannden i det tænkte sig Strøms Syssel kom til at bo i Thorshavn. G. Johannezen antog, at noget mulig kunde vrides ved den paatænkte Omordning; men han seghede for, at man overvurderede de mulige Fordels. O. Jacobsen var enig med Danielsen. Han betvivlede Oprælsen af nogen Fordel ved at nedlægge Landsfogedembedet eller et Sysselmænds Embedet. Provsten opfattede Udtalelserne om, at Udvalget var gaaet vel vidt, som en Ros, da det netop kom an paa at saa saa meget med jom muligt; siden, naar Erklæringerne vare indkomne, kunde det overflødige tastes bort. Han havde ikke forandret Mening om Sysslerne. Fra Strøms, navnlig Vestfiden, var det ikke ubequemere at komme til Midvaag end til Thorshavn. I Thorshavn var det allermindst nødvendigt at have en Sysselmannd, da Befolkningen her kunde gaa lige til højere vedkommende; og selv om Landsfogedembedet blev nedlagt, maatte man antage, at Sørensstriveren med lidt mere Kontorhold vilde kunne være Hovedlæserer, saa at Sysselmannden kunde bo paa Sands. Noget af det mest nødvendige var dog, at Sysselmændene fik højere Løn. Malsen fremhævede de Bausteligheder, der vilde opstaa ved at nedlægge et Sysselmænds Embedet. O. Jacobsen havde troet, at Rjørnen i Forslaget var Landsfogedembedets Nedlæggelse; men nu syntes Ordføreren at forstå det modsatte. Han havde just ikke talt over, at Vestfiden af Nordstrøms fik det for ubequem, men saa fik andre det. Han troede ellers, der var en ældre Lagtingsbestemmelse om, at Sysselmannden for hele Strøms ved Balance skulde bo i Vestmanhavn. Schrøter hændte ikke en saadan Bestemmelse. Han havde glemt at udtale Udvalgets Mening om, at de fremtidige Sysselmænd skulde have underkastet sig juridisk Examen, være danske Jurister og indfødte Føder. Rjørnen i Forslaget var at simplificere Forretningsgangen til Befolkningens

Gavn. Det var en Selsøgt, at man mest kom til at berøre de Syssler, som laa længst fra Thorshavn, da man der mest trængte til Medfomer. Han repleerede til Rasken; meget af, hvad denne havde erfort, bortfaldt ved, at der skulde være en Hovedkasserer i Thorshavn, hvor Subbetalinger ogsaa kunde ske. Ordforeren (Schrøter) refererede derpaa Betænkningens 2. Afst. Provsten kunde fuldstændig slutte sig til Flertallet med Henblik til Sørenskriverens Løn og fandt den foreslaaede Lønningsforhøjelse heldig for at beholde en Tømmer herovre i længere Tid. Angaaende Landfogedembedets Nedlæggelse havde han udtalt sig med Forbehold, da han først maatte kende Landfogdens enkelte Forretninger, før han kunde vide, hvor vidt de kunde henlægges under en anden Embedsmand. Jo mere han tænkte derover, des mere Almelighed fandt han for, at Embedet kunde nedlægges. Den væsentligste Indvending, man kunde gøre, var, at det ikke var i Overensstemmelse med den Grundlovsbestemmelse, der gik ud paa at stille den dømmende Myndighed fra Forvaltningen, og da vi nu havde en saadan Adfæltelse, var det mindre heldigt at ophæve den. Han troede dog ikke, det havde meget at sige. Hvad man dernæst hidtil havde tilfattet, var, saa vidt ham bekendt, at man ikke mistede, at den samme, som optog Forhør over Forbryderen, skulde domme, men dette var nu allerede Tilfældet her. Han troede heller ikke, Landfogden var nødvendig som Medlem af Godsbestyrelsen. Var han ikke indfødt Føring, maatte han om disse Forhold faa Oplysning hos Sysselmændene. Han antog, at man snart maatte oprette en ny Jurisdiction paa Søndersø, hvilket, hvis man fik en indfødt Føring dertil, ikke vilde koste saa meget, da man saa vilde kunne undvære Sysselmanen. Vel maatte der da bygges et Arresthus, men det blev kun en forbigaaende Udgift. Skete dette, vilde det tilbringe til at gøre Landfogedembedet overflødig. Dog havde han ikke villet udtale noget bestemt herom. Dantelsen fastholdt sine tidligere Udtalelser. At der var saa saa Processer

paa Søndersø, hidvare for en stor Del fra, at Sysselmanen havde mægtet mellem de stivende Parter, hvorfor det vilde blive et stort Savn at miste ham. Formanden ønskede helst, at den sidste Del af Betænkningen ikke var kommen med; han tvivlede ogsaa om, at Tinget havde Ret til at forlange Erklæringer fra de af Staten ansatte Embedsmænd angaaende deres Løn; det burde vist hellere have armodet Amtmanden om at skaffe disse Oplysninger. Schrøter talte Provsten for hans Føring; dog vilde Søndersø ikke godt kunne undvære en Sysselman, hvis den fik en „ikke-særst“ Embedsmand. Efter nogle korte Bemærkninger mellem Provsten og Formanden udtalte Rasken, at Landfogden godt vilde kunne undværes i Bygningskommissionen. G. Johanneesen mente, det var godt, at Sagen blev droftet. Om Landfogedembedet blev nedlagt og dets Indtægter blev fordelte til Sysselmændene, vilde det ikke være tilstrækkeligt. Thorshavn kunde ganske vist undvære en Sysselman, men en saadan burde da antages i Bestmandhavn, hvor han da ved Lejlighed kunde faa en faste ledig Gaard. Ordforeren anbefalede Sagens Overgang til 3. Behandling, som vedtoges enstemmig med 13 Stemmer.

Den 2. September indleveredes et Endringsforslag fra Formanden saa lydenbe: Slutningsordene i Udvalgets Indstilling: „hvilken Erklæring . . . sidste 10 Aar“ udgaa.

Sagens 3. Behandling foretoges den 2. September. Schrøter (Ordforer) refererede Betænkningen og oplæste Indstillingen.

Formanden havde stillet Forslag om, at Ordene „hvilken Erklæring . . . sidste 10 Aar“ maatte udgaa, da disse Oplysninger kunde faas hos Amtet.

Formandens Endringsforslag vedtoges enstemmig med 14 St.

Udvalgets Indstilling saaledes ændret vedtoges enstemmig med 11 St.

XII. Oprettelse af et Dyr lægeembede paa Færøerne.

Den 29. Jull fremlægdes i Tinget en Skrivelse fra Amtet, hvori meddeles, at B. Dyrhuus af Thorshavn i Hidsleden Efteraar har underkastet sig Veterinærexamen med første Rænk, samt henstilles til Overvejelse, hvilke yderligere Skridt maatte være at foretage til Oprettelse af et Dyr lægeembede paa Færøerne.

Sagen kom til foreløbig Behandling den 3. August. Efter at Formanden havde anbefalet Sagen, foreslog Provsten den henvisning til Amtsrepartitionsfundsudvalget. Eftersom foreslag Sagen henviset til Udvalget for de forskjelligeartede Sager. Efter at Afslutning var begjært og vedtagen, faldes Eftersom Forslag under Afstemning. Da der kun var afgivet 10 Stemmer, 6 for og 4 imod Forslaget, foretoges Navneopraab med samme Udfald, og faldt Stemmerne saaledes: Ja: D. Hagen, Provsten, Eftersom, Olsen, Schrøter og Formanden. Nej: Jacob Jacobsen, Ole Jacobsen, Johannes Petersen og Nielsens. Stemte ikke: Sr. Joensen, Danfelsen, B. Nielsen, R. J. Joensen, J. Joensen, G. Johannessen, Jacob Petersen og D. M. Nielsen. Fraværende: Hentze og Dalsgaard — og var Eftersom Forslag saaledes vedtaget.

Den 11. August fremlægdes Udvalgets Betænkning saa lyden:

Ved Skrivelse af 28. f. M. har Færø Amt — næst at meddele, at B. Dyrhuus af Thorshavn, der af Amtsrepartitionsfonden har modtaget en Understøttelse paa 1,200 Rr. til Hjælp ved sin Uddannelse paa Landhøjskolen, nu har erholdt Dyr lægeexamen — henstillet til Lagtinget, hvilke Skridt der yderligere maatte være at foretage til Oprettelse af et Dyr lægeembede paa Færøerne.

I den Afledning skal undertegnede Udvalg, til hvilket denne Sag har været henviset, i al Northed minde om, at man tidligere angaaende dette Spørgsmaal i Lagtinget har søgt at opnaa et dobbelt Formaal.

Paa den ene Side har man i Erfjendelsen af, at det vilde være ønskeligt, om man havde en Dyr læge, der kunde yde sagkyndig Assistance, hvis smitsomme Sygdomme skulde udbryde blandt Husdyrene, udtalt sig for at faa en saadan bopst her, som da tillige kunde give hervedværende Landbrugere Anvisning til at forebygge eller

helbrede de hos Faarene hyppig forekommende Sygdomme, saasom Dyr fløb, høvdsøtt (Drejesyge), brådasøtt o. s. v. Paa den anden Side har man lagt megen Vægt paa, at den eventuelle her bopsttende Dyr læge tillige kunde være grundig hjemme i Landbrugets nuværende Standpunkt anden Steds og saaledes give unge Færlinger en kyndig Vejledning i Husdyrenes Opdrættning, Røgt og Pleje, i Valget af Tilægsdyr, i den bedste Behandling af Mælk og Smør, i bedre Dyrkning af Jord, Dræning o. s. v.

Det blev tillige i Lagtinget bl. a. i dettes Indstilling i 1875 til Ministeriet udtalt, at man gik ud fra, at Dyr lægen vilde faa et ledigt Kongssæde eller en Del af samme, og at han, da han paa denne Maade vilde faa et Erhverv, der kunde betragtes som hans Løn, saa i de sjældne forekommende Tilfælde af smitsomme Sygdomme vilde kunne udføre Forretninger for det offentlige for en passende Betaling i hvert enkelt Tilfælde eller mod en billig aarlig Godtgørelse.

Med disse Forudsætninger for Dje var det, at Lagtinget i 1878 bevilgede et Andragende fra B. Dyrhuus af Thorshavn om at faa en Understøttelse til Hjælp ved sin Uddannelse paa Veterinær- og Landhøjskolen som Dyr læge, da han forinden havde anholdt sig 3 Aar som Elev paa en Monstergaard og en Landbrugsskole og saaledes maatte forudsættes at være kyndig i Landbruget, og man havde saa meget mindre Betænkning ved at bevilge Andragendet, som det ved Forhandlingerne i Folketinget angaaende en saadan Understøttelse saa vel fra vedkommende Ministers som fra anden Side bestemt er udtalt, at B. Dyrhuus efter overstaaet Examen vilde vende tilbage til Færøerne, hvilket vel ogsaa maatte siges at være en Forudsætning for selve Andragendet.

Udvalget maa slutte sig til det saaledes tidligere af Lagtinget hævede, at den eventuelle Dyr læge tillige bør være kyndig i Landbruget, og at det vilde være særdeles heldigt, om han kunde faa nogen Jord, hvor han praktisk kunde virkeliggjøre sin theoretiske Indsigt; men naar man fra dets Side, som saa stærkt have anbefalet en Dyr læges Anstættelse her, er gaaet ud fra, at han vil kunne faa sit Underhold for en væsentlig Del ved at forestaa et Landbrug, da kan Udvalget ikke tilbageholde sin Tvivl om denne Antagelses Rigtighed.

For saa vidt vedkommende ikke overrager den ene Halvdel af Husegaard, hvis opdyrkede Bo næppe særlig egner sig til det her omhandlede Formed, er det vel i højeste Grad usandsynligt, at han vil kunne faa nogen anden passende Fæstegaard, da det er meget usikkert, om nogen saadan i en nær Fremtid bliver ledig, og hvis han, hvad der ogsaa har været antaget, skulde faa en større Tro, vil efter Udvalgets Formening dennes Indhegning og Opdyrkning medføre saa betydelige Udgifter i en længere Periode, at der ikke vil kunne betragtes som noget Bidrag til hans Bøn, men derimod det modsatte, og selv om han, hvad man har tænkt sig som den muligvis heldigste Ordning, fik i Forpagtning for en lang Tid en af de største Embeds- eller Præstegaarde, hvoraf enkelte vist nok vilde være godt tilfiede til derpaa at indrette et mønsterværdigt Landbrug saa vel i Bo som Hønge, vil dog heller ikke en saadan Gaard, hvoraf der skal betales en betydelig Forpagtningssum, give noget videre Bidrag til hans Underhold, da dens Dræning o. s. v. medfører saa store Omkostninger, at de ikke direkte erstattes i de første Aar ved et større Udbytte af Gaarden.

Det, som han vil kunne tjene ved at have unge Færingar i Lære og ved sin private Dyrlægepraxis, vil ligeledes efter Udvalgets Formening i de første Aar blive aldeles forsvindende. Han maa jaaledes — ogsaa naar han faar et Landbrug — formentlig være henvis til at leve af en Pengeløn, som, naar den skal være anseende, næppe kan sættes lavere end ca. 1,000 à 1,200 Kr.

Til at udrede en saa betydelig Pengeløn — selv om Statskassen, hvad der er antaget fra Ministeriets Side, skulde ville afholde Halvdelen deraf — mangler imidlertid Amtsrepartitionsfonden efter Udvalgets Formening de tilstrækkelige Midler. Man har ikke troet at kunne tilraade at gaa videre end til det, som man tidligere i Sagtinget har antaget ved Udtalelsen om den „billige aarlige Godtgørelse for offentlige Forretninger“, hvilken vel ikke kan antages højere end 200 Kr. om Aaret fra Amtsrepartitionsfonden. Det øvrige, 800 à 1,000 Kr., maa da staves anden Steds fra, saafremt en Dyrlæge skal ansættes her. Der har jo fra Regeringens Side været foreslået ogsaa i det øvrige Kongerige at ansætte fast lønede Amtsdyrlæger, og her paa Færøerne kunde der formentlig være saa meget større Anledning hertil, som Dyrlægen her ikke vil kunne paaregne nogen Indtægt af Betydning ved privat Praxis. En saadan Amtsdyrlæge, der tillige er kyndig i Landbruget, kunde da maafe hde Administrationen sagkyndig Assistance ved Inspektionen af Fæstegods.

I Henhold til ovenstaaende tillader Udvalget sig at indstille til Sagtingets Vedtagelse, at man paa Amtets Skrivelse af 28. f. M. angaaende Dyrlægesagen giver følgende Svar:

I Anledning af, at Færø Amt i Skrivelse af 28. f. M. har meddelt, at B. Dyrhøus af Thorshavn, der af Amtsrepartitionsfonden har modtaget en aarlig Understøttelse af 100 Kr. i 3 Aar til Hjælp ved sin Uddannelse paa Veterinær- og Landbohøjskolen, nu har erholdt Dyrlægeexamen med første Karakter, og derimod har forespurgt, hvilke yderligere Skridt der maatte være at foretage til Ansættelse af en Dyrlæge her paa Færøerne, skal man udtale, at det i sin Tid ved Bevillingen af den ovennævnte Understøttelse og ved, hvad der i øvrigt af Sagtinget er foretaget i denne Sag, har været Hensigten at opnaa, at der her blev bosat en Mand, som ikke alene var Dyrlæge, der som saadan kunde give Vejledning i at forebygge og helbrede de her hyppig forekommende Sygdomme navnlig blandt Faarene og være til Assistance under fraktsomme Sygdomme blandt Husdyrene, men som navnlig ogsaa var kyndig i Landvæsenet, og at samme Mand ved at erholde dertil fiktet Jord skulde faa Lejlighed til praktisk at frugtbargjøre sin theoretiske Indsig i Landbrug, Skovgæts Opdrætning, Jagt og Fiske, Mejerivæsen m. m., men at man — ligesom man er ube af Stands til at stasse den eventuelle Dyrlæge nogen saadan Jord — jaaledes heller ikke har bundet sig til af hervedværende Rasker at udrede noget betydeligt Beløb, som kunde betragtes som et særskilt Bidrag til hans Bøn, hvormod man har udtalt sig for at ville yde en billig aarlig Godtgørelse som Honorar for offentlige Dyrlægeforretninger.

Detle Standpunkt maa man af Hensyn til Amtets ringe økonomiske Evner og de store Krav, der stadig stilles til Amtsrepartitionsfonden, fremdeles fastholde, og skal her tilføje, at den ovenfor omtalte aarlige Godtgørelse for Dyrlægeforretninger for det offentlige ikke fra Amtsrepartitionsfondens Side kan paaregnes højere end 200 Kr., hvilke ikke kunne ventes senere yderligere at blive forøgede, saa at Hovedbidraget til hans eventuelle Bøn maa staa anden Steds fra.

I øvrigt henstiller man til Amtet, om dette vil gøre noget yderligere Skridt for i Overensstemmelse med det foranstøtte og det i medfølgende Udvalgsbetænkning udtalte at saa ovenmeldte B. Dyrhøus ansat som Dyrlæge her paa Færøerne.

I Udvalget for forskjelligartede Sager,

Thorshavn d. 10. August 1882.

Sørensen, J. H. Schrøder, J. Nielsen, Ordførere.

Et denne Udvalgets Indstilling stillede S. Vasmussen, G. Soensen, O. M. Nielsen og J. Soensen følgende Endringsforslag som Svar til Amtet:

I Stedet for Udvalgets Indstilling foreslaas:

At da der for Tiden ikke er nogen Gaard eller Trø at skaffe en Landbruger, ej heller nogen saadanne findes i Udbyg, og da en Dyrslæge efter vor Mening ikke kan gavne synderlig, samt da der findes fulle store og efter vor Mening langt vigtigere Krav til Amtrepartitionsskonden, tillade vi os at foreslaa et svore, at Lagtinget ikke kan bevilge noget Bidrag til Ansættelse af en Dyrslæge her paa Vorne.

Endelig stillede Provsten følgende Endringsforslag til Udvalgets Forslag:

Efter Slutningsordene: „paa Færverne“ tilføjes:

„idet man sluttelig ikke vil undlade at henlede Opmærksomheden paa, at Staten er Ejers af over Halvdelen af Færvernes Jordegods, og at navnlig alle større samlede Jordbrug findes paa de Staten tilhørende Konge-, Embeds- og Præstegaarde, medens det private Jordegods er i saa høj Grad udthyltet, at Ejerne af det ikke paa deres Ejendomme ville kunne indrette noget tilfældigt Mønstrebrug.“

Man vilde derfor finde det naturligt, om Staten som Hovedejers af Jordegodset paa en af sine større Gaarde til Ophjælpning af Jordbruget i det hele, særlig ogsaa af Statens Jordegods, lod indrette et efter Nutidens Fordringer anlagt Jordbrug, hvilket, som foran bemærket, vist nok bedre kunde ske ved, at den eventuelle Dyrslæge tillige blev Forstander for en saadan Gaard“.

Om dette sidste Endringsforslag udspandt der sig ved Sagens 3. Behandling den 31. August en længere Forhandling, under hvilken Ordføreren (Provsten) blandt andet ytrede, at han havde stillet sit Endringsforslag for at gjøre det endnu tydeligere, end det var i Udvalgets oprindelige Forslag, at man lagde afgjørende Vægt paa det ønskelige i, at der paa Statens Beløstning blev oprettet en Mønstregaard her, hvis en Dyrslæge i det hele skulde ansættes paa Færverne. I Danmark, hvor Staten forholdsvis kun ejede lidt Jordegods, havde den oprettet Mønstrebrug, hvad der kunde være mere Anledning til her, hvor Staten var den største Jordegodssejer. Hertil kom, at det færøste Landbrug var uheldig stillet. Alse saa vel, som Tinget havde anbefalet et Andragende om at yde Hjælp til Fiskeriet ved at anskaffe bedre Baade, kunde man ønske Statshjælp til Fremme af Landbruget ved at vise os, hvorledes Mønstret skulde behandles, anstille Forsøg med Indførelse

af gode Møsterecer m. m. Kunde man derfor saa en Dyrslæge ved blot at tilflyde 200 Kr., skulde man ikke laste Brag paa ham. Færmanden havde ganske vist ment, at man vilde give et større Tilskud, men kunde dog i det hele tiltræde Provstens Forslag, medens Vasmussen mente, at det var en fin Udvej for at saa en Dyrslæge her op. Var han først kommen, blev man ikke staaende ved de 200 Kr. fra Amtrepartitionsskonden, og paa de stenede Marker ved Thorsshavn kunde der ikke være Tale om at oprette en Mønstregaard. I Sundelager vilde en saadan næppe blive oprettet, da det var for langt fra Thorsshavn. Stor Nytte troede han ikke, man vilde have af Dyrslægen. Provsten var enig med Vasmussen i, at hans (Provstens) Forslag ikke alene var en fin, men ogsaa en naturlig Udvej til at saa Landbruget her oppe forbedret. Udvalget mente, at Manden maatte have et større Jordbrug, hvor idelige Forsøg kunde anstilles; men hvor det skulde ligge, vidste Udvalget naturligvis ikke. Sagen havde ikke i og for sig noget imod, at der oprettedes en Mønstregaard; men han ventede sig ikke stort Udbytte af den. Møstere vilde kunne egne sig til Mønstrebrug. Hr. Soensen troede heller ikke, at en Mønstregaard vilde gjøre videre Nytte, thi han indrommede, at der endnu kunde gjøres Fremstridt her ogsaa paa Landbrugets Omraade. Han var kun bange for, at man vilde kræve mere end 200 Kr. om Aaret af Færverne til denne Gaard, og derfor maatte han fastholde sit Forslag. O. M. Nielsen mente, at Staten senere, hvis den vilde, kunde anlægge en Mønstregaard, hvilket han ikke havde noget imod. Tidligere havde man talt om en Værd af 1,000 à 1,200 Kr., hvoraf Ministeriet havde givet Løfte om Halvdelen; nu talte man rigtig nok kun om 200 Kr.; men som Dyrslægen først herop, vilde vi nok saa Værd til at betale den anden Halvdel. Schrøter havde derimod, at Lagtinget, hvis Udvalgets Forslag vedtoges, udtrykkelig kun bandt sig til at yde 200 Kr. aarlig; han yntes, det vilde være heldigst, om man for den Sum kunde saa baade Dyrslæge og Mønstregaard. I øvrigt tvivlede han noget om, at den Mand, hvormed Tølen nærmest var, var den rette; han troede, at der fandtes en anden, som var endnu bedre stillet til at anlægge en Mønstregaard og anstille de ønskelige Forsøg. O. Jacobsen fandt, at Provstens Endringsforslag kun tjente til at gjøre Udvalgets oprindelige Forslag tydeligere; han kunde ikke stemme for det oprindelige Forslag og heller ikke for Endringen; han troede ikke, man kunde lære stort fra andre Lande. Vi gjorde i den senere Tid jo gode Fremstridt uden fremmed Hjælp. M. Danielsen vilde hertil føje, at en velbre kynig dansk Landmand, som tilfældigvis var kommen herop, strax havde ment, at vor Dyrslægemåde

ikke buede; men senere havde han forandret Anskuelse og brugte de samme Medstaber som vi. Effersø vidste godt, at man her oppe troede sig for Flok til at lære noget af andre. En ung Færing, som nu opholdt sig i Sverige, hvor han bestyrede en stor Gaard, havde skrevet ham til, at Forholdene her i høj Grad ligiede Norge, og at her ogsaa vilde kunne gøres meget. Vilde Staten afskaffe en Gaard og give t. Ex. 800 Kr. om Aaret til dens Bestyrelse, kunde man godt nøjes med 200 Kr. fra selve Færoerne. Netop, fordi en Dyrslæge her oppe under almindelige Forhold ikke vilde saa meget at bestille, kunde han tillige godt være Gaardbestyrer. Der var ikke Tvivl om, at fremad stræbende Landmænd vilde jende deres Sønner til ham for at lære et godt Landbrug. Ligesom Fisteri med Skib til sidst er lykkedes trods alle Forbødene, saaledes vilde et forbedret Landbrug nok en Gang senere komme i Gang her. Provsten kunde slutte sig hertil. I Henseende til Kvægets Røgt kunde meget læres fra Danmark, for Exempel hvad Melningen angik. Man anvendte der wegen Skid for at lære Higerne at walte ordentlig. Naar en Dyrslæge her skulde sættes til, spurgte man, i alt Fald paa enkelte Steder, først, om Moderen var spag, og først derefter, om den var en god Mælketo. Man vidste ikke, hvilken Fremgangsmaade man skulde følge for at saa en bestemt god Mælketo; Forsøgene bleve som oftest gjort i Blindet. Blev en Dyr uskyldig, dræbte man den, selv om den var af god Race, i Steden for at bekaste Sammenfoder til den og holde den inde. Johs. Petersen vilde, hvis han havde været Ejer af alt Fordegsøst og Fæder til alle Færingier, ikke have betænkt sig paa at holde en Dyrslæge, om han ogsaa selv skulde lønne ham,

end sige. Hvis Staten skulde lønne ham og indrette en Gaard til Mønstergaard. Naar man nede i Danmark havde Forsøgs-gaarde, som det vist nok af, at man troede at kunne lære noget der. Hvorfor skulde man saa ikke ogsaa her kunne lære noget paa en saadan Gaard? J. Nielsen vilde ikke nægte, at flere Føring paa et bedre Forbrug vare mislykkede her oppe, men det var en Selvsag, at man maatte indrette sig derfor. Mislykkedes Forsøgene, gik det ud over den enkelte, hvis han ikke fik Understøttelse; derfor var det godt, at der med Understøttelse af det offentlige indrettedes et Forbrug; lykkedes Forsøget, kom det alle til gode; man skulde derfor ikke frygte en saadan Mulighed fra sig. Gudmarke vilde kunne yde langt mere ved en forbedret Dyrslæge, ligesom Færoavlen sikkert kunde forbedres. Alden var langt fra altid saa god, som man kunde ønske. Efter yderligere korte Udtalelser af D. M. Nielsen, Rasmussen, D. Jacobsen, Jøfjer og Formanden, i hvilke de havde de deres Standpunkt, uden at noget nyt kom frem, og efter at der var begjært Afslutning, som vedtoges med 18 Stemmer, foretoges

Afstemning ved Navneoplysning over Endringsskiftet af Rasmussen m. fl.

Sa stemte: Hr. Joensen, D. Blaker, Jacob Jacobsen, Ole Jacobsen, Danielson, W. J. Joensen, J. Joensen, G. Johannesen, Jacob Petersen, Rasmussen og D. M. Nielsen.

Rej stemte: Provsten, Effersø, J. Nielsen, Johannes Petersen, Olsen, Schrøter og Formanden.

Fraværende vare: Hentze og Dalgaard.

Da dette Forslag saaledes var vedtaget med 11 Stemmer mod 7, bortfaldt saa vel Udvælgets Forslag som Provstens Endringsskift.

XIII. Forslag til Udgivelse af en trykt Vejledning i Sygepleje paa Færoerne.

Den 29. Juli fremlagdes en Skrivelse fra Landkirurg Madsen paa samtlige færøse Lægers Begue, saa lydende:

Thorshavn den 12. Juli 1882.

Under en paa et Fællesmøde af færøse Læger rejste Diskussion om Ordningen af Syge-

plejen paa Færoerne endes man om at udtale sig for Nødvendigheden af at tilstræbe en Forbedring af de bestaaende Forhold, særlig i større Hænt fra Lægen bebyggende Bygder, samt om, at Udarbejdelsen og Udbredelsen af en trykt Vejledning i Sygepleje i saa Henseende vilde være et verdifuldt forberedende Skridt.

Det vedtoges at overdrage en af Delegerne i Hødet, som erklærede sig villig dertil, uden Honorar at udbarbejde en saadan Vejledning i en meget kortfattet Form (c. 24—48 Oktavsider), saafremt den kunde forventes trykt og uddelt for offentlig Begning.

I Genhold til denne Vedtagelse skal jeg derfor paa egne og Kollegers Begne tillabe mig at forespørge hos Lagtinget, om Udgifterne ved Trykningen af en lille efter første Forhold afpasset Vejledning i Sygepleje i mindst c. 500 Exemplarer eventuelt kunne ventes udrede af det offentlige.

Paa samtlige første Lægers Begne
Emil Madsen,
Landskirurg.

Til Færøernes Lagting.

Sagen kom til foreløbig Behandling 2. August. Efferes foreslog Forslaget henvis til Udvalget for forskjelligartede Sager.
Forslaget vedtoges enstemmig med 18 St.

Den 4. August fremlagdes Udvalgets saa lydende Betænkning:

Til indertegnede Udvalg er bleven henviset en Forespørgsel til Lagtinget fra Landskirurg Madsen paa samtlige første Lægers Begne, om Udgifterne ved Trykningen af en lille efter første Forhold afpasset Vejledning i Sygepleje, i mindst c. 500 Exemplarer og c. 24—48 Oktavsider stor, kunne ventes udrede af det offentlige.

Forslaget herved skal man bemærke, at det formentlig maa anses for at være heldigt, om en saadan Anvisning til Sygepleje, forfattet af en Læge, der ved et længere Ophold paa Færøerne har erhvervet sig et nøje Kendskab til de særlig første Forhold, kunde blive udgivet, og man antage, at dens Værdi vilde blive endnu mere forøget, naar der i samme fandtes en kortfattet Fortegnelse over, hvilke Spørgsmaal en Læge i Almindelighed særlig maatte

viiste Svar paa, naar han uden at have set Patienten skal give Raad i Sygdomstilfælde, samt om der kunde findes i yderste Nødhed en Anvisning af de her stedfindende almindeligste Forholdelser mod Sundhedspleje og af, hvorledes de kunne indgaa.

Udvalget nævner Saa om, at en saadan Vejledning maatte kunne blive trykt paa Forsanledning af Justitsministeriet; men skulde dette ikke kunne lade sig gøre, tillader man sig særlig i Betragtning af, at Vejledningen nu kan ventes affattet af en dertil mere end almindelig kvalificeret Mand, at henstille til Lagtingets Vedtagelse, at Udgifterne, for saa vidt de ikke overstige 100 Kr., for hvilken Sum et Skrift af den angivne Størrelse vist nok vil kunne trykkes, udredes af Amtsrepartitionsfonden.

I Genhold til ovenstaaende skal Udvalget indstille:

- 1) Amtmanden opfordres til at søge foranlediget, at Udgifterne ved Trykningen af 500 Exemplarer af en kortfattet Vejledning i Sygepleje, forfattet med særlig Henblik paa første Forhold, afholdes af Justitsministeriet.
- 2) For saa vidt dette ikke maatte kunne opnaas, bemyndiges Amtmanden til at udbetale indtil 100 Kr. af Amtsrepartitionsfonden i ovennævnte Bjemed.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 3. August 1882.

Sørensen, J. Nielsen, J. P. Schrøder.
Ordfører.

Den 9. August foretoges Sagens 2. Behandling. Ordføreren (Prest Sørensen) refererede Betænkningen og anbefalede Udvalgets tvende Indstillingspunkter.

Ved den derpaa foretagne Afstemning vedtoges 1. Indstillingspunkt enstemmig med 14 Stemmer. 2. Indstillingspunkt vedtoges med 11 Stemmer for, 3 mod.

XIV. Forespørgsel fra Kongsbonde Absalon Guttormsen om, hvilken Skæbne et af ham tidligere indgivet Andragende angaaende Lægetaxten har faaet.

Den 4. August fremlagdes en Skrivelse fra Kongsbonde Absalon Guttormsen, Trolldenæs, hvori han forespørger om, hvad der er foretaget i Anledning af hans Andragende til Lagtinget i 1877 angaaende en formentlig Mangel ved Loven om Lægetaxten.

Med Sagens foreløbige Behandling den 7. August foreslog Schrøter Sagen henviset til Udvalget for forskjelligartede Sager, hvilket Forslag enstemmig vedtoges med 15 Stemmer.

Den 25. August fremlagdes Udvalgets Betænkning saa lydende:

Til undertegnede Udvalg er blevet henviset en Skrivelse fra Kongsbonde A. Guttormsen, hvori han forespørger, hvilken Skæbne et af ham angaaende en formentlig Mangel ved Loven om Lægetaxten indgivet Andragende har faaet.

I den Anledning tillader Udvalgets Flertal sig at indstille, at der svares Andrageren, „at Tinget i sin Tid i denne Sag har gjort en Henstilling til Amtet.“

Mindretallet (Schrøter) tillader sig at bemærke:

Som bekjendt, er det almindelig Skik og Brug iblandt Læger paa Færøerne, at de give deres Patienter Regning og affordre dem større Betaling for deres private Praxis end, hvad der er i Overensstemmelse med §§ 2 og 4 i Lov af 8. Januar 1872. Uagtet det maa erkjendes, at Lægerne, saa vidt mig bekjendt, i saa Henseende have brugt Sjælsomhed, idet de i Reglen kun have fordret saadant af de i personlig Henseende bedre stillede, og uagtet Lægerne vist nok anse sig i deres gode Ret til at forlange saadan højere Betaling, saa kan det paa den anden Side ikke nægtes, at denne Afjærd efter den Fremgangsmaade, der er brugelig, kun lidet synes at kunne komme i Overensstemmelse med bemeldte Lows § 1, i Følge hvilken det er Lægerne i deres

private Praxis uforment at modtage ubestemte Honorarer i Forhold til deres Patienters Formue og Evner og efter, som Lægen med vedkommende maatte kunne komme overens. De Regninger, de her ansatte Læger jende til Folk, ere i Regelen affattede saaledes: „A. B. er skyldig til Distriktslæge C. D. 20 Kr.“ eller ogsaa: „A. B. er skyldig til Distriktslæge C. D. — for Lægehonorar 20 Kr., for Medicin 8 Kr.“ At jeg skriver til en Mand, at han skylder mig 20 Kr., naar han i Følge et bestemt Lovbud kun er pligtig at betale mig 10 Kr., det kalder jeg ikke for at komme overens med ham om en højere Betaling end den strengt taget i Loven bestemte.

Der gjør sig derfor iblandt en stor Del af Befolkningen den Betragtningssmaade gjældende, at Lægerne ved at affordre Folk et større Beløb end den i forarbejdede Lov fastsatte Taxt, uden at oplyse det ringeste om, hvor stort det Beløb er, de forlange ud over Taxten, gjøre sig skyldige i en uredelig Handling, og uagtet jeg for mit Vedkommende ikke kan bære denne Betragtningssmaade, fordi Lægerne formentlig ikke ere sig bevidste at foretage nogen uredelig Handling, saa anser jeg Fremgangsmaaden drømt for at være nær paa Grænsen af, hvad man strengt taget kan kalde for uredeligt.

Jeg befrygter dernæst, at den foran berørte Fremgangsmaade af Lægerne vil komme til at undergrave Publikums Vetsfons og nedbryde Agtelsen for Loven. Lagtinget har derfor ogsaa i Sessionen 1877 paa Foranledning af A. Guttormsens Andragende anmodet Amtmanden om at henstille til Lægerne paa Færøerne, at de, naar de finde Anledning til at forlange større Betaling for deres Praxis, end Lægetaxten udviser, de da, saa vidt muligt, anføre det særskilt paa de af dem udstedte Regninger som extra „Lægehonorar“; men denne har ikke fundet Anledning til at efterkomme Lagtingets Anmodning.

Jeg kan dernæst ikke skjønne rettere end, at det omhandlede Forhold tillige vil føre til, at, naar et længere Aaremaal, i hvilket det har været almindelig Skik og Brug, at Lægerne have erholdt en højere Betaling end den i Loven fastsatte, er tilbagelagt, vil ved eventuelt Sagsmaal bestem-

nielsen i oftnævnte Lovs §§ 2 - 4 nære et dødt Bogska, Retsforholdet vil have for-
andret Karakter, og den indstævnte blive dømt
til at betale Løgen, hvad der i et længere Afs-
maal har været Skik og Brug. Paa saadan
Maade er det gaaet med den Brøstern i følge
Norske Lovs 2-12-7 tillagte Ret til at erholde
en Dags Arbejde af fattige Husmænd og Hus-
kvinder, der ingen Tiende lyde - altsaa i Stedet for
Tiende. - Nu har derimod Retsforholdet for-
andret Karakter, og jeg er i følge gammel Skik
og Brug pligtig til at hde den nævnte Arbejds-
dag, og det naagter jeg svarer Tiende baade af
Lønd og Hov.

For saa vidt man vil holde paa, at Løgerne
skulle være berettigede til som hidtil uden nær-
mere Oplysning at affordre deres Patienter et
Bedeslag af ubestemt Størrelse, da vilde det være
rigtigere, at Loven blev forandret, og at der i
Lighed med, hvad der finder Sted i Loven om
Jordemodervæsenet af 29. Marts 1878, fastsættes
en Minimums- og en Maximumsgrænse, inden
hvilken de skulle holde sig. Derved opnaaedes i
ethvert Fald, at der ikke vilde blive udøvet en
uheldig Indflydelse paa Befolkningens Moralitet.

Skulde et Paalæg til Løgerne om, for saa vidt
de ikke opnaaede en virkelig Overenskomst med de
paagjældende om højere Betaling, at holde sig
den i oftnævnte Lov af 8. Januar 1872 fastsatte
Takt efterrettelige lede til, at deres Indtægter i
betydelig Grad forringes, da vil det være rig-
tigere at bestemme, at Løgerne skulle erholde alle
Regninger, som de have hos Fattighushold og ikke
kunne saa honorerede af de paagjældende, betalte
af Fattighushusholdet.

Paa Grund af alt foran anført anser jeg
det for rigtigst at henlede Ministeriets Opmærk-
somhed paa denne Sag, og er der ogsaa andre
Punkter med Hensyn til Løgerne's Beregnings-
maade af deres Honorar, som nu synes at være
dunkle, som man maaske ved samme Lejlighed kan
saa oplyst.

Naar Løgen foretager en Rejse for at tilse
en Patient, og der efter hans Ankomst til den
paagjældende Bygd er flere syge, der begjære
hans Hjælp, er der blandt Løgerne høist far-
ffjellig Opfattelse af, hvordan Honoraret skal
beregnes. Nogle have beregnet sig alle Rejse-
penge og Diæter for den, som Rejsen egentlig
gjaldt, og kun 50 Ore for Sygebesøg hos enhver
af de øvrige i Bygden; andre have fordelt Rejse-
penge og Diæter lige imellem den, som Rejsen
egentlig gjaldt, og de andre, som efter hans An-
komst til Bygden tilfaldt ham; after andre have
beregnet fulde Rejsepenge og Diæter fra enhver,
der i Bygden tilfaldt ham, som om han var
hentet fra sit Hjem til enhver af dem. -
Er Løgen bleven hentet fra den nærmeste Bygd
tilbage til sin Hjembygd for at tilse en Patient
i denne, saa have nogle beregnet sig fulde Mile-

penge og Diæter i den Anledning, andre have
kun beregnet sig 50 Ore, som om de ingeninde
havde forladt deres Hjem. Det vil være ønskeligt,
om der bliver indført Ensartethed i disse For-
hold.

I Anledning af det foranstøttede tillader Min-
dretallet sig at indstille til Bedtagelse:

Baseret paa det i Mindretallets Betænk-
ning anførte henleder Lagtinget Justits-
ministeriets Opmærksomhed paa den frem-
gangsmaade, de paa Færderne ansatte Løger
anvende ved Beregning af deres Honorar
i privat Prægis.

I Udvalget for de forskjelligeartede Sager,
Thorshavn den 24. August 1882.

J. H. Schrøter. Sørensen. B. Nielsen.

Sagens 2. Behandling foretoges den 30.
August.

Schrøter refererede Mindretallets Betænk-
ning, hvorhos han bemærkede, at Andrageren havde
været med til at behandle Løgetaxten og ikke
opfattet den saaledes, som den nu blev brugt, og
derfor havde han stillet sin Forspørgsel.
Præsidenten mente, at H. Gullorsten i Flertal-
lets Forslag vilde finde tilstrækkeligt Svar
paa, hvad han egentlig havde spurgt om. Det var vist
en Misforstaaelse af Schrøter, at nogen Løge
havde taget Rejsegodtgørelse fra enhver, der
kom til at konsultere ham i den Bygd, han var
hentet til. At lade Fattighusholdet indstaa for
Betaling for alle mindre bemidlede kunde føre
til et beklageligt Resultat. Naar blot Domstolene
havde en bestemt Regel, troede han ikke, at Rets-
forholdet vilde forandres. Rasmussen mente,
at Schrøter rejste altså stærke Bestyrdninger
mod Løgerne. Sagen tvivlede om, at disse
Bestyrdninger vare berettigede. Han fandt det
uheldigt, at Regningerne ikke vare specificerede;
for øvrigt fandt han Flertallets Forslag tilstrække-
ligt. Oljen vidste, at Løgerne stundum toge
mere end 50 Ore for Konsultation, og at de
troede sig berettigede dertil. Han fandt det og-
saa uheldigt, at Regningerne ikke bleve speci-
ficerede. Han havde ved Indledning af Løge-
regninger erfaret, at Folk ofte komme i Tvivl
om, hvor vidt Løgen ikke havde krævet mere, end
han burde. Med Hensyn til det foreliggende
Spørgsmaal var han enig med Flertallet.
Schrøter havde ikke saa ringe Mening om
Løgerne, at han troede, de vilde bebrøge nogen;
og han havde ikke blot udtalt sin Mening, men
Lagtingets, som i 1878 havde vedtaget at bede
Amtmanden om at anmode Løgerne at opføre

paa Regningerne særskilt det Beløb, som de be-
regne sig ud over Vægetaxten. For manden
maatte ganske henholde sig til det Svær, som
han i sin Tid havde givet paa Absalon Guttorm-
sens Hørespørgsel, og han havde, som tidligere
meddelt, ikke fundet Anledning til at efterkomme
Vagtingets Hensigting, efter som Vægerne ikke
havde usdigt at tage noget Hensyn til en sli-
g Udtaalelse af Vagtingen. Vægetaxten gjaldt egent-
lig kun over for det offentlige; for privat Krævs-
kun, naar Sagen bragtes for Retten; fra private
kunde Vægerne efter Overenskomst tage mere, end
Taxten bestemmer; men naar nogen vilde spørge
Vægen, hvad der tilkom ham efter Taxten, vilde
han saa det at vide, hvormed Skjælsmanden jo
ogsaa ved Inkassation af Vægeregningerne kunde
give den Oplysning, som maatte ønskes. Tingets
Beslutning i 1878 var efter Schrøters Forslag.
Tinget kunde sende A. Guttormsen den forlangte
Skrivelse tilbage og overlade til ham selv, om
han vil henvende sig til Ministeriet. Schrøter
mente, at, naar Tinget en Gang før havde ind-
ladt sig paa dette Spørgsmaal, kunde det ogsaa
gjøre det i Aar. Det vilde være heldigt at saa
en Lovforandring, saa man fik en Minimums- og
en Maximumsbestemmelse i Vægetaxten. For-
manden kunde ikke se, at Tinget havde ønsket
en Forandring i det bestaaende. Ved et ønske
Forhøjelsen opført særskilt paa Vægeregningerne

havde Tinget erkjendt den for berettiget.
Schrøter var gaaet ud fra, at fejlagtige An-
skuelser gjorde sig gjældende; men de enkelte
tvivlsomme Tilfælde kunde jo afgjøres ved Dom-
stolene. D. M. Nielsen maatte være enig
med Schrøter i, at noget burde gøres for at
opklare det ubestemte i de nuværende Forhold,
og at det ikke kunde kaldes Overenskomst, naar
man ikke fik at vide, hvad der efter Taxten til-
kom Vægen. At have Retsfager med Vægerne
fintes han ikke om.

Efter nogle korte Bemærkninger af forskjellige
Talere fattes Mindretallets Forslag under
Afstemning, hvorved 6 Stemmer vare for og 5
imod Forslaget.

Ved det derpaa foretagne Navneopraab faldt
Stemmerne saaledes:

Ja: Hr. Joensen, Danielsen, M. J. Joen-
sen, J. Joensen, Jacob Petersen, Schrøter og
D. M. Nielsen.

Nej: Skjælsen, Provsten, Essersø, Ole Ja-
cobsen, J. Nielsen, G. Johannsen, Johannes
Petersen, Olsen og Formanden.

Fraværende: Jacob Jacobsen, Henke,
Dalsgaard og Rasmussen.

Mindretallets Forslag var saaledes for-
kastet med 9 Stemmer mod 7.

Flertallets Forslag fattes derpaa under
Afstemning og vedtoges med 10 Stemmer mod 4.

XV. Indsigelser mod Valg af et Medlem af Forstanderskabet for Norderøernes Kommune.

Efter at der til Vagtingen var indkommet et
Andragende fra Distriktslæge Chr. Hansen med
flere andre af Alaksvig med 1 Bilag, saa lydende:

Idet vi herved fremsende medfølgende Ud-
skrift af Norderø Bræstegjælds Kommunes For-
handlingsprotokol, hvoraf fremgaar, at Norder-
øernes Kommunalforsandstabs har ment, at den
i Udskriften nævnte, af underskrevne fremskorte
Indsigelse ikke kan tages til Følge, tillade vi os
erbødigt at henstille Indsigelsen til det høje
Amts Afgjørelse i Henhold til § 9 i Lov om de
første Landkommuners Styrelse, idet vi som
Grund til, at vi ikke kunne lade det bero ved

Forstanderskabets Afgjørelse, tillade os at frem-
føre følgende:

1. Det synes af den i Udskriften anførte
Skrivelse, der under 25. Juli d. A. er fremkom-
met fra Skjælsmand Olsen paa Valgbestyr-
relsens Begne, at fremgaa, at vor Indsigelse
er taget til Følge, idet det i nævnte Skrivelse
kun paastaas, at Vedtægtsjæfrelserne om Valget
af en Kommunalforsandstabs for Norderøernes
Bræstegjælds Kommune, der foretoges den 17.
Juli d. A. ved fælles Valg af samtlige til Kom-
munen hørende Sogne, bleve udsædte i rette Tid,
men ikke hørdes, at de ere udsædte i rette Tid,
og aldeles ikke afgjøres noget om,

hvor vidt Valget er bekendtgjort i rette Tid, hvorpaa det netop kommer an, og hvilket Indsigelsen gjælder. Skrivelsen har Forstanderskabet indblest ikke forstaaet, da det, modsat Skrivelsen, fremfører, at Skjøtsmand Olsen i denne har erklæret, at ovennævnte Beskjendtgjørelse er udstedt og sendt til Beskjendtgjørelse i rette Tid.

2. Det er faktisk — hvilket vil kunne oplyses ved Vidnesførelse — at Beskjendtgjørelsen ikke har fundet Sted i rette Tid i Hujum, Mygledal og Viderø Sogne, og det maa formodes, at dette heller ikke er Stet i andre Sogne, hvad vel for øvrigt har mindre at sige, da Beskjendtgjørelse skal finde Sted mindst 14 Dage før Valget i samtlige til Kommunen hørende Sogne.

3. Det har ved det foretagne Valg været af saa meget desto større Betydning, at Lovens Bestemmelser ikke ere overholdte, da Valget maatte afgjøres ved Lodtrækning, idet der paa 2 Valgkandidater faldt lige mange Stenuner (12) paa hver.

Paa Grund af den ringe Interesse, der gjennemgaaende vises de kommunale Valg, vil det ogsaa have Betydning, at Valgene bekendtgjøres ikke alene i rette Tid, men i god Tid.

I Genhold til anførte tillade vi os erklære at henvide vor Indsigelse til Antets Afgjørelse og andrage paa, at der udskrives nyt Valg.

Klaksvig, d. 14. August 1882.

Chr. Hansteb, N. Lützen.
Distriktslæge.

Heine Johanneesen. Poul Jacobsen.

H. J. Joensen.

Til
Færø Amt.

Udskrift
af

Norderø Præstegjælds Kommunes Forhandlings-
protokol.

Aar 1882, den 14. August, blev der efter forudgaaet lovlig Berammelse af Kommunalforstanderskabets Medlemmer afholdt Møde paa Skjøtsmand Olsens Kontor i Klaksvig.

Mødte vare Præstformanden H. J. Matras, der i Formandens, Skjøtsmand Olsens, Fraværelse fungerede som Formand, Johan A. Petersen, Mygledal, Simon Danielsen, Syderdal, Niels Joensen, Viderø, Samuel M. Joensen, Gjerdum, og Niels Andreasen, Runy.

Fremlagt blev

Indsigelse af 20. Juli 1882 fra Chr. Hansteb, N. Lützen, Poul Jacobsen, Heine Johanne-

sen og H. J. Joensen, alle af Runy Sogn, mod det den 17. s. M. afholdte Valg af det Medlem af Forstanderskabet, der ved det s. D. afholdte Valg blev valgt af samtlige til Kommunen hørende Sogne.

Den fremlagte Indsigelse lyder saaledes:

Da Valget af det Medlem af Forstanderskabet, der ved Valget den 17. d. s. M. skulde vælges af samtlige til Kommunen hørende Sogne, ikke er foretaget efter Lov om de færøste Landkommuners Styrelse af 28. Februar 1872 § 8, idet Valgdagen, Mødestedet og Kløffeslettet ikke er bekendtgjort med 14 Dages Varjel i samtlige Sogne, indbringe vi underlegnede herved Indsigelse mod Valgets Gyldighed.

Klaksvig, d. 20. Juli 1882.

Chr. Hansteb, N. Lützen.
Distriktslæge.

Poul Jacobsen. H. J. Joensen.
Heine Johanneesen.

Til
Formanden i Norderøernes Kommunalforstanderskab.

Indsigelsen er baseret paa, at § 8 i Lov om de færøste Landkommuners Styrelse af 28. Februar 1872 ikke skulde være iagttaget, idet Valgdagen, Mødestedet og Kløffeslettet ikke skulde være bekendtgjort med 14 Dages Varjel i samtlige Sogne.

Endvidere fremlagdes Skrivelse fra Skjøtsmand Olsen af 25. Juli d. A., hvori han, der som Formand i Forstanderskabet har udstedt den omhandlede Beskjendtgjørelse om Valget, erklærer, at bemeldte Beskjendtgjørelse er udstedt og sendt til Beskjendtgjørelse i rette Tid.

Den fremlagte Skrivelse lyder saaledes:

I Anledning af Forstanderskabets meget ærede Skrivelse af d. d. indlader jeg ikke tjenstligt at meddele, at Beskjendtgjørelsen om Valget af en Kommunalforstander for Norderøernes Præstegjælds Kommune, der foretoges den 17. dennes ved fælles Valg af samtlige til Kommunen hørende Sogne, blev udstedt i rette Tid og sendt til samtlige Sogne i Kommunen.

Klaksvig, den 25. Juli 1882.

H. J. Joensen.

E. Olsen.

Til
Forstanderskabet for Norderø Præstegjælds Kommune.

Da vi samlede Medlemmer af Forstanderskabet forment, at den af Formanden afgivne Erklæring godtgjorde, at de i § 8 i Lov om de færreste Landkommuners Styrelse af 28. Februar 1872 befalede Forstrifter ere iagttagne ved det paalagte Valg, og det ikke os bekjendt har været brugt at fordrø saadanne Beskjendtgjørelser til Sogneene tilbage med Afstest om samnes Beskjendtgjørelser, forment vi, at Deres Indsigelse ikke kan tages til Følge.

Mødet hævet.

H. J. Matras. Johan A. Petersen.
S. M. Jønsen. N. Jønsen.
Niclas Andreasen. S. Danielsen.

Afstestens Rigtighed bekræfter
H. A. Matras.

blev denne Sag tagen til foreløbig Behandling i Mødet den 22. August.

Schrøter fandt, at der i denne Sag dels kunde tales om Valgets Gyldighed og dels om at gjøre Ansvar gjældende mod Valgbestyrrelsens Formand, men da Tinget, efter hans Mening, ikke var berettiget til nogen af Delene, vilde han tilraade at afvise Sagen. Hvad Beskjendtgjørelser i det hele angik, kom det mindre an paa, paa hvilken Maade det skete, blot Sagen blev beskjendt. Formanden udtalte, at, skønt Vedommelsen af Valgets Gyldighed nærmest var lagt under Forstanderskabet, havde dog Lagtinget Overtilsynet og maatte kunne forfatte et Valg, naar Omstændighederne talte derfor, hvorfor han fandt det mindre rigtigt at afvise Sagen. Efferes mente heller ikke, at Sagen burde afvises. Vel troede han, at den paalagte Fejl ikke var af stor Betydning, men vilde dog tilraade at nedlægge et Udvalg, for at Sagen nærmere kunde undersøges. J. Nielsen var til Dels enig med Efferes, men fandt det overflødig at nedlægge Udvalg, og Undersøgelserne vilde kun medføre Bekostning. Schrøter udtalte, at her blev klaget over Valgbestyrrelsen, ikke Forstanderskabet, og at Tinget efter hans Mening først havde noget at sige, naar et Valg var kastet af Forstanderskabet. Han havde ikke noget imod, at en Undersøgelse blev anstillet, men det maatte være Amtmandens Sag. Joh. Petersen troede ikke, Klagen angik Valgbestyrrelsen, der kun havde at passe, at alt gik rigtig til ved Valget, og paaløbende de Anker, som maatte indkomme samme Dag. Beskjendtgjørelsen kunde lige saa godt være forsinket under Besk for sent udsendt. J. Nielsen havde opfattet Loven, som om kun Forstanderskabet havde at komme om Valgets Gyldighed; men kunde Tinget gjøre noget, saa burde det se. Han havde faaet

Oplysning om, at Beskjendtgjørelsen om Valget var sendt til Viderejde 23 Dage før Valget, men havde dog ikke noget imod at anstille videre Undersøgelse, hvis man kunde faa Klagerne til at bære Omkostningerne, hvis Klagen var ugrundet. Efter yderligere Bemærkninger af Schrøter, Efferes og Formanden foreslog Efferes at udsætte Sagen, og Formanden at henvise den til Udvalget for de kommunale Sager, hvilket J. Nielsen fandt mindre heldigt, da dette Udvalgs Formand var Parti i Sagen. Også sluttede sig i saa Henseende til den sidste Taler og oplyste for øvrigt, at af Valgbestyrrelsens Medlemmer boede 1 i Næstved og 1 paa Viderejde, og at disse, som havde bekræftet Valgets Rigtighed, maatte vel vide, at det var blevet beskjendtgjort i deres Sogne. Fra Husum mødte ogsaa flere Valgere. For øvrigt var det ham ligegyldigt, hvad Tinget vedtog med Hensyn til Sagen. Dristede man Sagen henvist til Udvalget for de kommunale Sager, kunde han udtræde, og et andet Medlem uelgik i hans Sted. Provsten troede ikke, det var nødvendigt, at Beskjendtgjørelserne skulde oplyses 14 Dage før Valget, eller at Valgbestyrrelsen var pligtig at erklære sig berom. Han mente heller ikke, det var nødvendigt at nedlægge Udvalg, og foreslog en motiveret Dagsorden saa lydende:

„Da det ifølge Kommunallovens § 9 er Forstanderskabet, der er kompetent til at afgjøre, hvorvidt det foretagne Valg er gyldigt eller ikke, og der i øvrigt ikke foreligger noget, som kunde bevæge Lagtinget til at foretage videre i Sagen, gaar Tinget over til den næste Sag paa Dagsordenen.“

Formanden kunde ikke tiltræde Provstens Udtalelse om Beskjendtgjørelsen. For at et Valg kunde være gyldigt, maatte det dog være beskjendtgjort. Han fandt det ikke heldigt, at Tinget vilde gaa saa lei hen over denne Sag, og oplyste, at Ministeriet oftere havde resolveret, at Amtsrådene i Danmark i lignende Tilfælde havde Ret til at tage Bestemmelser, skønt det ikke udtrykkelig var udtalt i Loven. Provsten fandt, at det af selve Sagen fremgik, at Valget dog var beskjendtgjort.

Efter nogle yderligere Bemærkninger af J. Nielsen, Formanden og Schrøter tog denne sidste — der havde foreslaaet Sagens Afvisning ved et formuleret Svar, saa lydende:

„Da det ifølge Kommunallovens § 9 er Forstanderskabet og ikke Lagtinget, der er kompetent til at afgjøre det foreliggende Spørgsmaal, der for Resten er stilet til Amtet og ikke til Lagtinget, bliver Sagen herved al afvise fra Lagtinget.“

— til Forslag tilbage. Provsten tog ligeledes sit

Forslag tilbage. Efterfølgelig, hvorefter Formandens Forslag om at henvise Sagen til Udvalget for de kommunale Sager vedtoges med 10 St. mod 2.

Efter at Sagen var gaaet i Udvalg, indkom fra Klagerne følgende Skrivelse:

Da vi have bragt i Erfaring, at den af undertegnede gjorte Indsigelse mod Gyldigheden af det den 17. Juli foretagne Valg af et Medlem til Rørdersørernes Kommunalforstanderskab mulig ikke vil blive taget til Følge, da vedkommende Vælgere skulde have faaet Bekendtgjørelsen saa tidlig, at de havde kunnet indrette dem paa at komme til Valg, om de havde villet, skulle vi tillade os at gjøre det ærede Lagting opmærksom paa,

1. at Valget først blev bekendtgjort paa Viderø Dagen, før det blev afholdt,

2. at Bekendtgjørelsen skete ved Kirkestævne, saa at alle Vælgere i Viderø Sogn, der bo i Sundelaget mellem Vord og Viderø, have været uvidende om Valgets Afholdelse, saafremt de ikke have været i Kirke nærværende Dag, og

3. at 2 Vælgere paa Viderø vilde have taget til Valg for at stemme paa den ene af de Kandidater, paa hvem der saaldt 12 Stemmer, saafremt de havde faaet Underretning om Valgets Afholdelse saa tidlig, at de havde kunnet indrette Rejser, og at disse Stemmer vilde have forandret Valgets Udfald.

4. Da der ikke er foretaget Undersøgelser i alle Sogne om, naar Valget blev bekendtgjort, maa man være berettiget til at antage, at flere Vælgere paa Grund af den for sene Underretning om Valgets Afholdelse ere blevne forhindrede fra at give Møde.

Vi maa tillige tillade os at gjøre opmærksom paa, at det vel ikke er uden Hensigt, at det i Lov om de færreste Landkommuners Styrelse § 8 bestemmes, at Valgdagen, Mødestedet og Klosteslettet af Sysselmanden blive at foranstalte bekendtgjorte med mindst 14 Dages Varjel; vi formene, at disse 14 Dage ikke alene ere forlangte for at kunne indrette sig paa Rejser til Valgstedet, men i alt Fald lige saa meget, for at der kan gives Vælgere Tid til mødent at overveje, hvem de ville give deres Stemme, og til i indbyrdes Samtale at drøfte det ofte vigtige Spørgsmaal om, hvem der maa anses for mest stiftet til at varetage Vælgernes Interesse i Forstanderskabet, og de færreste Vælgere ere vel rede til i den Hensigt at fatte en Beslutning i samme Øieblik, som de høre: „Nu skal der være Valg“.

Da Valget, hvis Udfald, som meddeelt i Indsigelsen, blev afgjort ved Lodtrækning, af ovennævnte Grunde maa antages at ville have faaet et andet Udfald, saafremt det var blevet bekendtgjort i rette Tid og Loven stet Fyldest, tillade vi os at tilstille det ærede Lagting ovenstaaende Oplysninger.

Klaksvig, den 26. August 1882.

Ehr. Hansted. M. Lützen.

H. S. Soensen. Heine Johanneisen.

Poul Jacobsen.

Til
Færd Lagting.

Den 28. August fremlægdes Udvalgets Betænkning saa lydende:

Til undertegnede Udvalg er afgivet en fra Distriktslæge Hansted og M. Lützen af Klaksvig m. fl. gjort Indsigelse imod et den 17. Juli i Rørdersørerne afholdt Valg af et Medlem, der skulde vælges af samtlige Sogne til Kommunalforstanderskabet, hvorhos de anbrage paa, at Valget bliver kjendt ugyldigt.

Medundertegnede Johannes Peteresen og Schrøter tillade os i den Anledning at anføre:

Indsigelsen, der i rette Tid er gjort til Forstanderskabet, gaar ud paa, at Lov om de færreste Landkommuners Styrelse af 28. Februar 1872 § 8 ikke er iagttaget, fordi Valgdagen, Mødestedet og Klosteslettet ikke er bekendtgjort med 14 Dages Varjel i samtlige Sogne. Forstanderskabet har, efter at have indhentet Valgbestyrrelsens Erklæring, der gaar ud paa, at den omhandlede Bekendtgjørelse blev udstedt i rette Tid og sendt til samtlige Sogne i Kommunen, afgjort Sagen derhen, at Indsigelsen ikke kan tages til Følge. Denne Afgjørelse er baseret paa, at det efter Forstanderskabets Opfattelse er beviist (gældgjort) ved den af Valgbestyrrelsens Formand afgivne Erklæring, at Loven er iagttaget.

Ugælder det i Følge Kommunallovens § 9 er Forstanderskabet, der har at træffe saa vel Afgjørelse af Klager, der fremlægges i Anledning af Valghandlingen, som af, hvor vidt det stedsbundne Valg er gyldigt eller ikke, saa er det dog Lagtingets Pligt i Følge samme Lovs § 34 at vaaage over, at Forstanderskabet holder sig de gjældende Love efterretteligt, og for saa vidt det ikke er stet, da at drage Dødsstraf, al Lovgivningen stet Fyldest.

Forstanderskabet har i sin Afgjørelse begaaet tvende Fejl. For det første er en Erklæring fra Valgbestyrrelsens Formand, der selv er Part i

Sagen, for saa vidt den slaar i Strid med det af Medbarten anførte, intet Bevis; for det andet fremgaar det heller ikke af Erklæringen efter dens Indhold, at Loven er iagttaget, idet den vel meddeler, at Betsjendtgjørelsen blev udsendt i rette Tid, hvorimod den synes at ville give en undvigende Forklaring af, hvor vidt Betsjendtgjørelsen blev udsendt i rette Tid eller ikke.

Der mangler derhos enhver Meddelelse saa vel fra Valgbestyrrelsen som fra Forstanderskabet om, at det i rette Tid er kommet til Valgernes Kundskab, at Valget skulde afholdes.

Sagen er imidlertid, som den foreligger for Lagtinget, altfor lidt oplyst til, at samme kan have nogen begrundet Mening om, hvor vidt de gjældende Love ere iagttagne eller ikke. Altsignot indeholder foruden det i Indsigelsen udtalte det Altskyldte, hvorved Forstanderskabets Afgjørelse indantes, en bestemt Udtalelse om, at det er et Faktum, som vil kunne oplyses ved Vidnesforførelse, at Betsjendtgjørelsen ikke har fundet Sted i rette Tid i 3 Sogne, og at Valget paa Grund af Stemmelighed maatte afgjøres ved Lodtrækning, men for øvrigt indeholder hverken Indsigelsen eller bemeldte Altskyldte nogen nærmere Oplysning om, hvorpaa Klagerne grunde disse Paastande; de indeholde intet om, til hvilken Tid de omhandlede Betsjendtgjørelser ere ankomne til og betsjendtgjorte i de paa gjældende 3 Sogne, eller paa hvad Maade Betsjendtgjørelsen har fundet Sted — Oplysninger, som, hvis de havde foreligget, muligen kunde have sat Lagtinget i Stand til, efter at Valgforstanderskabets Formand, der er Medlem af Tinget, havde erklæret sig om den, strax at afgjøre Sagen.

Som det fremgaar af det anførte, har Forstanderskabet været meget sparsomt med at indhente Oplysninger, forinden det traf sin Afgjørelse, uagtet der vel kunde være Anledning for det til i ethvert Fald at afstille saa vel Klagerne som Valgbestyrrelsens Formand nærmere Oplysninger.

Det vil derfor være nødvendigt for at kunne raase, at Forstanderskabet holder sig de gjældende Love efterretteligt, at saa Sagen nærmere oplyst; men da Klagerne i deres Indsigelse have været meget sparsomme med Oplysninger, som, i Fald de vare fremkomne, maatte have oplæst Sagen, saa formene vi, at der næppe er tilstrækkelig Anledning for Tinget til paa Sagens nuværende Standpunkt at lade optage Forhør til dens Oplysning og derefter strax afgjøre den, hvorimod vi anse det for tilstrækkeligt at lade indhente nærmere Erklæringer om den fra Formanden for Valgbestyrrelsen, Klagerne og andre, for at saa den oplæst, og for øvrigt udsætte dens Afgjørelse til næste Aar.

I Genhold til foranstaaende indstilles til Vedtagelse:

1. Principaliter. Lagtinget overdrager til Formanden paa Tingets Begne at indhente Erklæring fra Valgforstanderskabets Formand, Klagerne og andre, saa vidt han maatte anse det fornødent, for at saa nærværende Sag oplyst, og hvis disse Erklæringer modsiges hverandre, da at lade optage Forhør til dens Oplysning.

Subsidiært. Til Oplysning af det omhandlede Valg vil der være at optage Forhør, forinden Tinget samles næste Aar.

2. Sagens endelige Afgjørelse udsættes indtil næste Aar.

Medundertegnede M. Danielsen og Jacob Petersen, der ikke have kunnet dele de andres Ansættelser, kunne ikke skjønne rettere end, at de i nærværende Klage omhandlede Punkter i Følge Kommunallovens § 9 henhøre under de Tilfælde, i hvilke vedkommende Forstanderskab har den endelige Afgjørelse, ligesom heller ikke, at den af Forstanderskabet for Norderboernes Kommune i denne Sag tagne Beslutning kan foranledige Lagtinget til at foretage yderligere Foranstaltninger i Genhold til Kommunallovens § 34 med Forstanderskabet, og tillade vi os derfor at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

at det tilfjendegives Klagerne, at da Tinget i det foreliggende Tilfælde maa anse Forstanderskabets Afgjørelse som endelig, finder man ikke Anledning til at foretage videre i denne Sag.

I det kommunale Udvalg, Thorshavn, den 28. August 1882.

J. H. Schrøter. J. Petersen.
M. Danielsen. J. Petersen.

Den 1. September foretoges Behandling af Udvalgets Betænkning.

Schrøter bemærkede, at Udvalgets Formand, der var Bort i den foreliggende Sag, var udeblevet af Udvalget, og at dets øvrige Medlemmer ikke havde kunnet opnaa Enighed. Man refererede Betænkningen. Først havde han ment, at Lagtinget burde afvise Sagen; men ved nyere Overvejelse var han kommen til det Resultat, at Sagen vedkom Tinget, ligesom han af en Ministerresolution havde set, at flige Sager hørte under Amtsaabene. Siden Betænkningen var afsluttet, var der indkommet flere Oplysninger fra Klagerne; men dog fandt han ikke, at Sagen var oplyst tilstrækkelig, hvorfor det vilde være rigtigt at indhente Erklæringer fra vedkommende Myndigheder.

Efterfølgende fandt det noget besynderligt, at Schrøter, som altid var en Fader af Erklæringer, nu ønskede facdanne. Kommunallovens § 9

bestemmer, at Forstanderskabet har Afgjørelsen i slike Sager, og af en Ministerresolution fremgik det, at denne Afgjørelse er endelig. Lagtinget kunde derfor formentlig ikke forkaste Valget, men kun paase, at der ikke var begaaet noget ulovligt, og i saa Fald kunde man ikke nøjes med mindre end Optagelse af Forhør. Hertil troede han dog ikke, at der var tilstrækkelig Grund i nærværende Sag. Olsen havde erklæret, at Betsjendtgjørelsen var udstedt i rette Tid, og til Jule døbte man, at den var kommen 3 Uger før Valget. Forstanderskabets Medlemmer, der vare fra forskjellige Sogne, maatte vide Betsjed herom. Skulde dette Valg kasseres, vilde næppe mange Valg her oppe kendes for gyldige. Danielsen refererede den af han afgivne Betænkning. Det var Sysselmændene, der ex officio skulde udstede Betsjendtgjørelserne, og heri havde Lagtinget ikke noget at sige over. Forstanderskabet havde Ret til at afgjøre slike Sager, og der kunde vel i den foreliggende Sag være Tale om at gjøre Ansvar gjældende. Efter de foreliggende Oplysninger var Betsjendtgjørelsen udstedt i rette Tid, men da der navnlig i det ene Sogn var mange Bygder, kunde den være forsinket under Vejrs. Mulig kunde derfor saadanne Betsjendtgjørelser sendes med uopholdelig Befordring. Frøyden havde været lidt i Tvivl om, hvorledes han skulde stille sig til denne Sag. Han var enig med Danielsen med Hensyn til Sysselmændene. Med Forstanderskabet var det noget andet; her havde Tinget Overtilsynet, men han troede ikke, det havde andet at gjøre end at paase, at Forstanderskabet ikke i sin Afgjørelse kom til et ulovmedholdeligt Resultat, hvorefter de Grunde, hvorpaa det var bygget, ikke vedkom Tinget. Bemærkningen i den sidste Klage, at Valget maatte ikke var betsjendtgjort i Sundelaget, var vist uoverbejst, da han havde talt med den, der tog Brevet fra Sysselmændene, og denne havde afleveret det i Sundelaget den 21. Juli. Desuden maatte Forstanderskabets Næstformand, som boede der, vide, at Betsjendtgjørelsen havde fundet Sted, ellers vilde han vist ikke have underskrevet Valgets Gyldighed. Det var vist ikke nødvendigt at læse Betsjendtgjørelsen paa Kirkesævene, og selv om den først kom til en Bygd 8 Dage før Valget, kunde det ikke være tilstrækkelig Grund til derfor at kassere Valget. Schreter fandt det noget helt andet at indhente Erklæringer om et bestemt Faktum end at indhente saadanne over Lovforslag. For al vide, om Forstanderskabet var kommen til et rigtig Resultat, maatte man vide, hvorefter det havde dæmt. Her var Betsjendelsen kun baseret paa en tveetydig Erklæring fra Sysselmændene. Havde Forstanderskabet taget Hensyn til egne Erfaringer, maatte det være bemærket i Protokollen. Hvis Tinget ikke vilde indhente Oplys-

ninger, vilde det ingen faa; thi Klagerens Udgift var ikke nok, og ingen var pligtig til paa deres Anmodning at tilvejebringe saadanne. Paa den Maade kunde ethvert Valg blive godkendt og Forstanderskaberne blive eneherstende. Han troede ogsaa, at Sysselmænd som Medlemmer af en Valgbestyrrelse stode under Lagtinget. Joh. Petersen troede ikke, at Amtmanden vilde have indsendt Klagen til Tinget, hvis det ikke havde med Sagen at gjøre. Krazls var, at et Valg ikke blev forkastet, naar den paatalte Fejl ikke vilde faa Indflydelse paa Valgets Udfald, men det var netop her det uklare. Hvis de 2 Mænd, Klagerne omtale, vare mødte, vilde Sottrækning ikke have været nødvendig. Olsen erklærede, at han allerede den 8. Juli havde været paa Bidskjede og der i en Forsamling havde talt om dette Valg. Han havde i Tiden før Valget været i Sysseler's samtlige Bygder, og overalt var der talt om Valget. Betsjendtgjørelserne vare afsendte i rette Tid. Kun til et af Sognene (Knuus eller Mygledal) kom Betsjendtgjørelsen først afsted 14 eller 15 Dage før Valget, og han afleverede dette selv til en af Sogneboerne, som bragte den til Bygden samme Dag. Han havde ikke noget imod, at der blev optaget Forhør i denne Sag, tvært imod; kun beklagede han, at Møderne der ved vilde faa større Skyldindgifter. Formanden udtalte, at det her omhandlede Valg i Følge Konstitutions § 8 skulde betsjendtgjøres med 14 Dages Varjel, og denne Tid taalte ingen Betsjendtgjørelse. Der var lagt Røgt paa, at Forstanderskabet havde den endelige Afgjørelse, og det var rigtigt; men Ministeriet havde ogsaa udtalt, at, naar væsentlige Fejl vare begaaede, kunde et Valg dog kasseres. Han troede ikke, her var begaaet store Fejl, men nøjere Oplysninger manglede. Erklæringer kunde ikke hjælpe; der maatte optages Forhør. Skulde det var beforesligt, men dertil kunde der ikke tages Hensyn. Som Sagen forelaa, kunde der ikke stemmes over den. — Efter forskjellige Bemærkninger mellem flere af Tingets Medlemmer, navnlig om, hvor vidt det var tilfredsstillende, om Betsjendtgjørelsen skulde være udstedt 14 Dage før Valget, eller den skulde være betsjendtgjort 14 Dage før dette, udtalte Formanden sig for denne sidste Anskuelse, hvorefter Effersø og Olsen mente, at i saa Fald maatte Betsjendtgjørelsen sendes tilbage med Betsjendtgjørelsen om, naar Forhøret var fundet Sted, hvad ikke er Praxis.

Formanden henstillede til Tinget at udsætte Afstemningen over Sagen til et senere Møde, hvilket Forslag forkastedes med 12 St. mod 2.

Afslutning begjæredes af Nielsen, O. Jacobsen, M. J. Jønsen og M. Danielsen og vedtoges enstemmig med 15 St.

M. Danielsen's og Jacob Petersen's Forslag fattes under Afstemning.

Med det foretagne Navneopraab faldt Stemmerne saaledes:

Ja: Jacob Jacobsen, Brovsten, Efferse, O. Jacobsen, Danielsen, B. Nielsen, M. S. Joensen, S. Joensen, G. Joensen, Jacob Petersen og Rasmussen.

Nej: Hassen, Joh. Petersen og Schrøter.

Stemte ikke: Gr. Joensen, Olsen, O. M. Nielsen og Formanden.

Fraværende: Gentze og Dalsgaard, og var Forslaget saaledes vedtaget med 11 St. mod 3, hvorved Schrøters og Joh. Petersens Forslag bortfaldt.

XVI. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender.

Til de staaende Udvalg i Henhold til Forretningsordenens § 8 vare valgte:
for de Amtsrepartitionsfonden vedkommande Sager:

B. Nielsen, O. Jacobsen og S. Jacobsen;
for de Amtsfattigkassen og Landkommunerne i Almindelighed vedrørende Sager:

Olsen, Johannes Petersen, Jacob Petersen, M. Danielsen og S. H. Schrøter;
for de Kirkekasserne vedkommande Sager:

Brovsten, G. Johannesen og M. S. Joensen;
for de den økonomiske Fond, Grindegarnet i Vestmanhavu samt Renterne af det Hansenske Legat vedkommande Sager:

Efferse, O. M. Nielsen og Rasmussen;
for de Skjoldkassen vedkommande Sager:
Johannes Petersen, Rasmussen og Jacob Petersen;

for de øvrige under Lagtingets Decision hørende offentlige Kasser samt for de forskjelligartede Sager, der henvises til Udvalget:

Brovsten, B. Nielsen og Schrøter.

1. Vedkommande Amtsrepartitionsfonden.

a. Med Hensyn til Paaligningen til Amtsrepartitionsfonden for Mæret fra Olaidag 1882 til Olaidag 1883 vedtoges:

at Størrelsen af den samlede Udskrivning ansættes til 8,040 Kr. 30 Ore,

at der paa det matrikulerede Fordegods direkte ligned 2 Kr. 56 Ore paa hver Mark,

at der paa Kommunerne i Amtet fordeles et samlet Beløb af 1,878 Kr. 98 Ore,

at Halvdelen deraf eller 939 Kr. 49 Ore ligned paa Kommunerne efter Marketallet,

at Fjerdedelen eller 469 Kr. 75 Ore ligned efter Folketallet, og

at den anden Hjerdedel eller 469 Kr. 75
Dre lignede efter Lagtingets Skøn og
fordeles, som paa nedenstaaende Repar-
tition*) findes anført.

b. Arrestforvarer Poul Skaffen havde indgivet
Andragende om Forhøjelse af Løn. Det
vedtoges af svare Andrageren, „at Tinget
ikke for Tiden finder Anledning til at for-
høje Arrestforvarerens Løn“. (10 St.—0.)

*)

Repartition

i Genhold til Lov af 6. Februar 1880 af det Beløb af 1,878 Kr. 98 Ø., der for Hæret fra Daidag 1882
til Daidag 1883 bliver at paaligne Fjers Amts Kommuner til Amtsrepartitionsfonden i Overensstemmelse
med Lagtingets Beslutning i Sessionen 1882.

	Efter Marketal. ($\frac{1}{2}$)				Efter Folketælling. ($\frac{1}{4}$)		I Genhold til Lagtingets Be- tagelse. ($\frac{1}{4}$.)	Tilkommer for Sognet.	Det Kommunes i det hele.
	Mr.	Øl.	Sk.	Kr. Ø.	Folketal.	Kr. Ø.			
I. Norbergsnes Præste- gjælds Kommune.							Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Naag Sogn.....	114	"	5	44. 50	445	18. 59	20. "	83. 9	
Gulsum —	40	12	"	15. 91	134	5. 80	3. "	24. 51	
Mygledal —	40	"	"	15. 61	128	5. 28	3. "	23. 37	
Kum —	64	8	"	25. 18	174	7. 29	3. "	35. 47	
Widers —	86	"	"	33. 57	282	11. 79	10. "	55. 36	
Swins —	32	8	"	12. 69	111	4. 64	3. "	20. 93	
Fugls —	47	"	"	18. 34	117	4. 89	3. "	26. 23	
									268. 86
II. Østers Præstegjælds Kommune.									
Næs Sogn.....	101	"	"	39. 42	408	19. 55	9. "	67. 97	
Gjoo —	111	2	"	43. 38	472	19. 72	2. 75	65. 85	
Gste —	69	2	"	24. 97	279	11. 85	3. "	41. 62	
Fugleffjord —	64	8	"	25. 18	433	18. 9	4. "	47. 27	
Andefjord —	62	4	"	24. 30	286	11. 98	10. "	46. 36	
Funding —	30	"	"	11. 71	304	12. 70	4. "	28. 41	
Gjbe —	64	"	"	24. 98	484	20. 22	8. "	53. 20	
									350. 58
III. Nordstrøms Præ- stegjælds Kommune.									
Bestmanhavn Sogn.....	56	"	"	21. 86	317	13. 24	7. "	42. 10	
Kovslø —	75	"	"	29. 27	318	13. 28	8. "	50. 55	
Kollefjord —	55	8	"	21. 67	266	11. 11	5. "	37. 78	
Kvalvig —	55	"	"	21. 47	234	9. 76	7. "	38. 23	
Gulberdøig —	36	"	"	14. 5	311	12. 99	4. "	31. 4	
Egen —	29	8	"	11. 51	50	2. 99	5. "	18. 69	
									218. 30
Overføres...	1233	12	5	481. 57	5611	334. 42	121. 75		837. 74

2. Vedkommende Skyldvæsenet.
a. Til Bestræbelse af de i Mæret fra 1. Oktober
1882 til 30. September 1883 til Skyld-

væsenet medgaaende Udgifter vedtoges enstem-
mig med 14 Stemmer at paalægge Amtet

	Efter Marktotal. (1/4.)				Efter Folkemængde. (1/4.)		S. henhold til Lagtingets Besk. togelse. (1/4.)	Tilførslen for Sognet.	For Kommuner i det hele.
	Mt.	S.	Sb.	Rr. D.	Folketal.	Rr. D.			
Dorsholm...	1233	12	5	481. 57	5611	234. 42	Rr. D. 121. 75	Rr. D.	Rr. D. 887. 74
IV. De forenede Sogne i Sybstrøms Præste- gjæld.									
Kirkens Sogn.....	108	"	"	41. 37	241	10. 6	10. "	61. 43	
Kalbat —	56	"	"	21. 88	99	4. 13	8. "	33. 99	
Thorshavns udenbys Sogn..	39	"	"	23. 3	162	6. 77	2. "	31. 80	127. 22
V. Rolfs Sogns Kom- mune.....	48	"	"	18. 74	185	7. 73	10. "		36. 47
VI. Baags Præstegjælds Kommune.									
Midsaag Sogn.....	60	"	"	19. 51	323	13. 49	10. "	43. "	
Sandvaag —	58	4	"	21. 96	253	10. 58	10. "	42. 54	
Skrvaag —	48	"	"	18. 74	293	12. 24	10. "	40. 98	
Bj —	38	"	"	14. 83	112	4. 68	8. "	22. 51	
Vyggenæs —	40	"	"	16. 61	136	5. 68	5. "	26. 29	176. 32
VII. Sands Præste- gjælds Kommune.									
Sand Sogn.....	110	"	"	42. 94	462	19. 30	10. "	72. 24	
Skælenig —	42	4	"	16. 49	160	6. 26	10. "	32. 75	
Husevig —	86	"	"	25. 78	183	7. 64	8. "	41. 40	
Slus —	80	"	"	28. 42	75	3. 13	2. "	28. 55	174. 94
VIII. De forenede Sogne i Subers Præstegjæld.									
Famien Sogn.....	24	"	"	9. 37	96	4. 1	3. "	15. 38	
Horsere —	72	6	"	28. 25	382	15. 94	5. "	49. 19	
Boag —	49	4	"	19. 23	325	18. 58	10. "	42. 81	
Sumbs —	64	2	"	25. 8	319	13. 32	3. "	41. 40	148. 78
IX. Kvalbs Kommune..	98	4	"	38. 35	398	16. 62	10. "		64. 97
X. Frøbebs Kommune..	80	"	"	23. 42	477	19. 93	20. "		63. 35
XI. Thorshavns Kom- mune.....	25	8	"	9. 96	983	40. 23	200. "		250. 19
Summa...	2406	12	5	939. 49	11245	469. 74	489. 75		1878. 98

et Beløb af 2,400 Kr., jaalebes fordelt paa de enkelte Kommuner i Henhold til Lov 17.

Marts 1865 § 3, jvfr. L. 14. Januar 1881 §§ 1 og 3:

Kommunerne.	Folketal.	De særlige Udgifter.	De fælles Udgifter.	Samlet Beløb.
		Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
1. Norderaernes Præstegjælds Kommune	1,389	157. 15	209. 18	366. 33
2. Østersø — — — — —	2,725	206. 17	410. 54	616. 71
3. Nordstrøms — — — — —	1,496	68. 93	225. 30	294. 23
4. Thorshavns Kommune.....	963	44. 37	145. 03	189. 40
5. Nolsø Sogns — — — — —	185	8. 53	27. 86	36. 39
6. De forenede Sogne i Sybstrøms	502	28. 13	75. 60	98. 73
7. Baags Præstegjælds Kommune	1,117	72. 77	168. 23	241. "
8. Sands — — — — —	870	46. 22	131. 02	177. 24
9. Kvalby Sogns Kommune	398	15. 78	59. 95	75. 73
10. Frodeby — — — — —	477	18. 92	71. 84	90. 76
11. De forenede Sogne paa Suders	1,122	44. 50	168. 98	213. 48
	11,245	706. 47	1,693. 33	2,400. "

b. Fra Stydsstofferen i Stopen var indkommet en Regning for Befordring af et Brev og nogle Glaster fra Landkirurgen med Paategning „nopholdelig Befordring“ fra Thorshavn til Stopen. Der vedtoges enstemmig med 16 Stemmer følgende Forslag: „Regningen af 31. Marts 1881 fra Stydsstofferen i Stopen paa 6 Kr. 27 Ø. kan ikke approberes og vil eventuelt være at refundere Stydsstøesen. Udvalgsbetænkningen bliver i sin Helhed at kommunikere vedkommende“.

3. Vedkommende Amtsfattigkassen.

a. De fra Kommunerne indkomne Forsørgelsesplaner og Status-Oversigter vare gennemgaaede af det nedsatte Udvalg, og bleve de til Forsørgelsesplanerne af Udvalget forelaaede Bemærkninger tiltraadte. (15 St.)

b. I Henhold til Lov om Fattigvesenet af 22. Marts 1855 § 6 bevilges følgende Bidrag af Amtsfattigkassen for Aaret fra 1. Oktober 1882 til 30. Septbr. 1883:

1. Norderaernes Præstegjælds Kommune:
Baag Sogn .. 250 Kr.
Wygledal — .. 10 —
..... 260 Kr.

Overføres... 260 Kr.

Overført... 260 Kr.

2. Østersø Præstegjælds Kommune:
til Fordeling mellem Sognene efter eget Skjøn 640 —

3. Sybstrøms Præstegjælds Kommune:
Kirkeby Sogn 120 Kr.
Kvalby — 10 —
Thorshavns udenbys Distrikt 40 —
..... 170 —

4. Nordstrøms Præstegjælds Kommune:
Vestmanhavn Sogn 130 —
Kvalby — 20 —
Kollefjord — 15 —
..... 165 —

5. Baags Præstegjælds Kommune:
Mibvaag Sogn 40 —
Sandevang — 60 —
Bø — 15 —
..... 115 —

6. Sands Præstegjælds Kommune:
Sand Sogn 100 —
Staaevig Sogn 20 —
Susevig — 20 —
..... 140 —

Overføres... 1,490 Kr.

Oversørt... 1,490 Kr.

7. De forenede Sogne i Sønders Præstegjæld:	
Borkere Sogn.....	60 —
Sumbø —	50 —
Bang —	200 —
Kamlen —	80 —
	— 390 —
8. Krodebo Sogns Kommune.....	100 —
9. Kvalbo Sogns Kommune.....	20 —
10. Thorshavn's Kommune	500 —

2,500 Kr.

(Bedlaget med 14 St.)

- c. Fra Høspitalsinspektionen var indkommet Andragende om Refusion af et Udlæg paa 254 Kr. 82 Ø., der i Folge Anters Approbation forsluttsvis vare udbetalt af Høspitalskassen, for 2 Ventilationsovne til Gællebyningens Kofstamre. Det vedtoges enstemmig med 17 Stemmer at refunderes Beløbet.
- d. I Anledning af et Andragende fra Høspitalsøkonomen, hvori han ansager om en Forhøjelse i det han for Dagthold tilstaaede Beløb af 500 Kr., vedtoges at omme Ammanden om at underhandle med Økonomen om Dagtholdsgodtgørelsen og derefter tage den nødvendige Bestemmelse i saa Henseende, indtil Lagtingets nærmere Bestemmelse næste Aar er taget om, hvor stort Beløb Amtsfattigkassen for Effertiden skal udrede for Dagthold ved Høspitalet. (15 St.)
- e. Paa Grund af Anne Ellabeth Poulsdatters lange Tjeneste som Jordenoder i Baag Jordenoderdistrikt, og da hun ikke har kunnet faa Pension af vedkommende Kommune, vedtoges for indvarende Aar at tilstaa hende en Gave af Amtsfattigkassen af 50 Kr. (14 St.)
- f. I Anledning af et Andragende fra Statsskatten af Tjørnvej om Understøttelse til sine to svage, gamle Søstre og sig selv vedtoges at svare Andrageren, at Lagtinget ikke raader over nogen Kasse eller Fond, hvoraf den anjagte Understøttelse kan gives, hvorimod der, for saa vidt Forstanderskabet for Nordstrøms Kommune, til hvilket kan henvises, skulde bevilge ham og Søstre nogen Fattighjælp, ved eventuelle Udbestigelser af Amtsfattigkassen vil blive taget Hensyn dertil.
- g. I Anledning af Landsfoged Brendstrup's Skrivelse af 29. Juli, hvori han kræfter sig Kosten som Klaserer og Regnskabsfører for Færø Amt's Fattigkasse, vedtoges, at denne Post skulde opslaaes ledig med en årlig Løn af 150 Kr. og med en Kaution af 2000 Kr.

4. Vedkommende økonomisk Fond.

- A. Andragender om Bidrag til Broer, Beje og Landingssteder.
- a. Efter Andragende fra Østers Præstegjælds Forstanderskab bevilgedes til Opførelse af en Bro over Elven ved Nordregøte til Materialiers Anskaffelse et Beløb af indtil 200 Kr., som udbetales, naar Broen er opført og attesteret Regning for de medgaaede Materialier fremlægges. Naar Broen er opført, vedligeholdes den af Kommunen. (15 St.—0).
- b. Fra Nordstrøms Forstanderskab var andraget om et Beløb af 30 Kr., som vare medgaaede til Sørm og Sørmarbejde ved Opførelsen af en Bro mellem Solitudo og Rvidig. Dette blev bevilget. (16 St.—0).
- c. I Anledning af et Andragende fra Thomas Petersen, Sund, om et Beløb af 100 Kr. til Opførelse af Broen over Sundselven vedtoges at svare Andrageren, at der af økonomisk Fond ikke kan gives Tilskud til Opførelsen af den nævnte Bro, for der fra Forstanderskabet i Sydstrøms indkommer Andragende til Tinget herom ledsaget af et Overflag. (15 St.—0).
- d. Et fra Baags Kommunes Forstanderskab indkommet Andragende om Prolongation af den i forrige Lagtingsamling giene Bevilgning til Opførelse af Broen over Sjattaa bevilgedes. (15 St.—0).
- e. Fra Sands Kommune var indkommet Andragende om, at der til Opførelse af en Bro over Sandøelv maatte bevilges et Beløb af 374 Kr. 81 Ø. Det vedtoges at tilstaa Kommunen til Materialiers Anskaffelse et Beløb af indtil 200 Kr., som udbetales, naar Broen er fuldført. (16 St.—0).
- f. I Anledning af et fra Krodebo Kommunes Forstanderskab indgivet Andragende om et Tilskud til Opførelsen af Broen over Storaa ved Trangsbaag bevilgedes et Beløb af indtil 145 Kr., som udbetales, naar Broen er fuldført og attesteret Regning for de medgaaede Materialier fremlægges. Naar Broen er opført, vedligeholdes den af Kommunen. (15 St.—0).
- g. Fra Beboerne af Wyggerens var indkommet et med Forstanderskabets Anbefaling ledsaget Andragende om det til Befæstelse af en af dem ved Landingsstedet paa Wyggerens opført Stenbro nødvendige Cement. Da det antoges, at Broen, som nu hvert Aar borttages af Branding, vil blive staaende, hvis den blev befæstet med Cement, bevilgedes til sammes Anskaffelse 90 Kr. (18 St.—0).
- h. Fra Østers Præstegjælds Forstanderskab var indkommet et Andragende om et Tilskud af 10 Kr. til Løn af en Formand ved Anlægget og Istandjættelsen af Landings-

stedet ved Gtenæsajou, hvortil Lagtinget forrige Aar til Materialier havde bevilget 30 Kr. Andragendet affloges enstemmig med 12 Stemmer.

- i. Fra Østers Præstegjælds Forstanderskab var indkommet Andragende om yderligere Tilskud til det i Vugden Gjev opførte Spil til at optrække Vaade. I 1879 bevilgede Lagtinget hertil 75 Kr., men nægtebe i 1880 et da indkommet Andragende om et Bidrag af 40 à 50 Kr. til en Trossje. Efter den medfølgende Regning er der medgaaet til Spillet, som er opført i indeværende Aar, 125 Kr. 37 Ø., (herunder indbefattet en Trossje). Det vedtoges at udbetale det tidligere bevilgede Beløb^{*)}, men ikke tilstaa nogen yderligere Forhøjelse af dette. (15 St.—0).

B. Andragende om Erstatning for Stabe ved en Grubefangst.

Gusmand Jøen Henrik Weihe af Andeffjord havde andraget om Erstatning for Stabe, han havde faaet ved Grubefangst i Grubingsfjord den 11. Juli 1881. En Erstatning af 21 Kroner bevilgedes. (15 St.—0).

5. Vedkommende Kirkelasserne.

- a. Fra Kirkelærge J. B. Olsen fremlagdes den 29. Juli et Andragende om, at det Beløb, som maatte indkomme ved Salg af $\frac{1}{2}$ af det paa Kirkegaarden i Waag paa Norderøerne aflede Hø, hvilket for Aaret 1881 har udgjort 8 Kr., maatte holdes afsilt fra de øvrige Kirkelasser og anvendes til særligt Brug for Waags Kirke. Ved Sagens Behandling den 4. Septbr. vedtoges enstemmig med 10 Stemmer Udvalgets Indstilling: „det tilstedes, at de ved Salg af Hø fra Kirkegaarden i Waag paa Norderøerne indkomne Beløb indføres i Færs Amts Sparekasse for at anvendes til bedste for Waags Kirke“.
- b. I Anledning af, at Kongssønne Ole J. Johannesen paa Store Dimon havde vægret sig ved at erlægge Tiende af et sidste Sommer paa Den opbrevet Stykke af en Døglug, havde Amtet i Skrivelse af 26. Juli d. A. udbedt sig Lagtingets Udtalelse herom. Da Udvalget, til hvem Sagen var henvist, ikke saa sig i Stand til at meddele yderligere Oplysninger om Tiendesforholdet paa Store Dimon og saa meget mindre fandt Anledning til at udtale sig om Sagen, som Bonden selv er Ejer af Kirken og opbærer samnes Indtægter, saa al Tiendeer-

læggelsen paa Store Dimon er Kirkelassen udbetommende, vedtoges paa Udvalgets Indstilling at svare Amtet, „at Lagtinget beklager ikke at kunne fremskaffe ved nogen Udtalelse i Anledning af, at Kongssønne paa Store Dimon Ole J. Johannesen har vægret sig ved at erlægge Tiende af et paa Den opbrevet Stykke Døglug“.

6. Vedkommende de enkelte Landkommuner.

- a. Fra Handelsmand Poul Hansen, Vestmankhavn, var indkommet Klage over den ham i 1881—82 paalignede Kommuneskat. Det vedtoges at svare Andrageren: „at da han hverken i sin Indsigelse til Forstanderskabet eller i sin Klage til Lagtinget har opgivet, hvor store hans Indtægter have været i det forløbne Regnskabsaar, ligesom han heller ikke har angivet, hvor store Indtægter han mener, de andre handlende, med hvilke han har stillet sig i Klasse, have haft, kan der ikke bevilges ham nogen Statteredsrettelse“. (17 St.—0).
- b. Ved Skrivelse af 20. Juli 1881 henvendte Jøen Poulsen, Fuglesfjord, sig til Lagtinget med Betsværing over, at Forstanderskabet for Østers Præstegjæld har vægret sig ved at betale et Beløb af 97 Kr. 5 Øre for Drengen Jøen J. Johannesen af Fuglesfjords Lægebehandling. I forrige Lagtingsamling vedtoges at anmode Amtmanden om at indhente de nødvendige Oplysninger og derefter at resolvere i Sagen. Amtmanden har indhentet Forstanderskabets Erklæring og i denne Samling atter forelagt Tinget denne Sag. Af Forstanderskabets Erklæring af 4. Juli 1882, der refererer sig til det af dets Formand under 31. Dec. 1880 givne Svar, som var fremlagt i Tinget 1881 og skal være overensstemmende med Forstanderskabets Vedtagelse, fremgaar det, at Forstanderen for Fuglesfjord Sogn, forinden Drengens Lægebehandling fandt Sted, foregjæves havde tilbudt Jøen Poulsen at lade Drengen behandle som Facultypatient. Alle desto mindre havde Forstanderskabet, uagtet Jøen Poulsen derpaa havde ladet Drengen søge Lægehjælp for sin egen Regning, tilbudt at betale et Beløb af 30 Kr., naar det med Skrivelse fra Sagen var godtgjort, at Regningen var betalt, hvilket Tilbud Jøen Poulsen aflog. Det vedtoges at svare Andrageren: „at da han har ladet Drengen Jøen Jacob Johannesen af Fuglesfjord behandle for sin egen Regning, har han ingen

^{*)} Naar et af Bonden bevilget Beløb ikke hæves indtænk næste ordinære Lagtingsamling, maa der indgives nyt Andragende om samme (se ovenfor under d.)

Nat til at fordrø Bøgereguingen betalt af Kommunens Fattigvæsen". (16 St.—0).

Da Forstanderskabet i sin nævnte Erklæring af 4. Juli har anført, at „da det havde været fuldt berettiget til at handle, som det havde handlet, og det Svar, der var givet Boen Poulsen, var saa klart, at enhver yderligere Erklæring skulde synes usforden, havde Lagtinget ingen Nat til at blande sig i denne Sag", vedtog Lagtinget at kommunikere Østersø Præstegjælds Forstanderskab ovenstående Vedtagelse med følgende Tilføje:

„for saa vidt Forstanderskabet har udtalt, at Lagtinget ikke har haft nogen Nat til at forlange Forstanderskabets yderligere Erklæring i denne Sag, da er en saadan Udtalelse ubeføjet og uberettiget, eftersom Forstanderskabet, som staaende under Lagtingets Tilsyn, har at afgive de Erklæringer, som af Lagtinget maatte anses nødvendige, og navnlig i saadanne Sager, som den foreliggende, hvori der er ført Klage over Forstanderskabet". (15 St.—0).

c. I Anledning af en Forespørgsel fra Forstanderskabet for Nolsø Kommune om, hvor vidt Kommunen skal bære Udgiften ved Afvikling af Bølgstærterne for de kommunale Bølg, nemlig 2 Regninger paa 1 Kr. 99 Ø. for Aarene 1881—82, vedtoges at svare, „at de ommeldte Regninger vilde være af ubetalt af Kommunens Kasse. (15 St.—0).

d. Af Forstanderskabet for Nolsø Kommune var indgivet en Forespørgsel om, hvor vidt et Beløb af 18 Kr. 11 Ø., som Jacob Olsen, Thorsø, skylder i Alimentsbidrag for sit med Higen Saliane Guttesen afledte uægte Barn, hvilket ved de foretagne Udpantninger ikke har kunnet erholdes, skal eftergives eller affones. — Der vedtoges følgende Svar:

„at Forstanderskabet uden Lagtingets Samtykke er berettiget til at eftergive del af Jacob Olsen, Thorsø, skyldige Alimentsbidrag 18 Kr. 11 Ø., der ved Udpantning ikke har kunnet erholdes, og

„at det henføres under Amtets Afgjørelse, hvor vidt det kan paalægges Jacob Ol-

sen at affone det skyldige Alimentsbidrag eller ej." (16 St.—0).

e. Fra Forstanderskabet for Nordstrøms Kommune var indkommet en Skrivelse, hvori det gjor Krav paa, at Thorsøhøns Fattigvæsen skal udrede Halvdelen af Omkostningerne ved Higen Johanne Henriette Frederikke Johansdatters Henligger paa Høsttalet, fordi Thorsøhøns Fattigforstanderskab saa sent har underrettet Forstanderskabet herom.

Da denne Sag henhører under Amtets og Justitsministeriets Afgjørelse i Folge 2. 16. Febr. 1856 § 13, vedtoges, „at denne Sag som Lagtinget udestommende henvises til Amtet". (16 St.—0).

f. Fra 2 Medlemmer af Sognkommissionen i Kollefjord var indsendt en Besværing over, at Kollefjord Sogn skal beløge i Opførelsen af den paatænkte Vægeholig i Vestmannhavne lige med de andre Sogne. Der vedtoges at svare Andragerne, „at der af Lagtinget allerede er vedtaget, at Kollefjord Sogn eventuelt skal udrede kun 5% af de omhandlede Udgifter, medens det i Henseende til Indbyggertallet udgjør c. 17%, saa at den Forudsætning, hvorfra Sognkommissionens Medlemmer ere gaaede ud, at der er paalagt Kollefjord Sogn en lignende Skat som de øvrige Beboere i Nordstrøms, ikke er rigtig." (15 St.—0).

g. Fra Provst Sprensen var indkommet Andragende om, paa Grund af sine mange Embedsforretninger, at blive fritaget for det paa ham faldne Bølg som Medlem af Østersø Præstegjælds Forstanderskab. Det vedtoges enstemmig med 12 St. at afsætte Afgjørelsen til næste Aar.

h. Fra samtlige Forstanderskaber i Landkommunerne med Undtagelse af Sande, Frødebo og de forenede Sogne paa Søndre var indgivet Forslag om Fastsættelsen af Forholdet mellem Skatten paa Jordegodset og Skatten paa Formue og Vejligbed for de næste 3 Aar. De indkomne Forslag gaa alle ud paa, at det samme Forhold, som har været fastsat for de foregående 3 Aar, igjen ønskes fastsat for de følgende 3 Aar, nemlig saaledes:

Nordboerne	2/3	paa Formue og Vejligbed	1/3	paa Jordegodset
Østersø	5/6	—	1/6	—
Nordstrøms	2/3	—	1/3	—
Førene Sogne i Sydstrøms	2/3	—	1/3	—
Nolsø	2/3	—	1/3	—
Daagø: Ribnag	1/3	—	1/3	—
Sandeboag	3/4	—	1/4	—
Sørnag	5/6	—	1/6	—
Bø	2/3	—	1/3	—
Mhyggens	2/3	—	1/3	—
Søndre: Nvalbo	1/3	—	1/3	—

Der vedtoges følgende af Udvalget stillede Forslag:

1. Det pålægges Kommunalforstanderskaberne for Sands, Frødeby og de forenede Sogne paa Sønders snarest muligt at fremsende Forslag til det Forhold, hvorefter Skatten paa Jordegods og Skatten paa Formue og Lejlighed for de næste 3 Aar ønskes fastsat. (12 St.—0).
2. Amtmanden anmodes om paa Tingets Vegne at opprovere Forholdet for de nævnte Kommuner, naar Forslagene ere indkomne fra Forstanderskaberne. (12 St.—0).*)
3. De af Forstanderskaberne indsendte Forslag om Forholdet mellem Skatten paa Formue og Lejlighed og Skatten paa Jordegods for de næste 3 Aar approberes. (12 St.—0).

7. Decision af Regnskaber.

Til Lagtinget vare indkomne efternevnte Regnskaber, forsynede med Revisionsanteget og Besvarelser samt Lagtingsrevisors Bedtegnelser.

1. Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret til Olaidag 1881.
2. Regnskab for Færø Amts Fattiglasse for Aaret til 30. September 1881.
3. Regnskab for Færø Amts Skolefond for 1881.
4. Regnskab for Skolebørnenes for Færøerne for Aaret til 30. September 1881.
5. Regnskab for Færø Amts økonomiske Fond for Aaret 1881.
6. Regnskab for Grindegarnet i Vestmanna for Aaret 1881.
7. Regnskab for Jorden for fornyttedes efterladte for Aaret 1881.
8. Regnskab for Ræbbetolden for Aaret til Olaidag 1881.
9. Regnskab for Jorden til Anstaltelse af ufrtige Skolebørn for fattige Almuesbørn paa Færøerne for Aaret 1881.
10. Regnskab for Sognebræst Engstedes Deltagelses- og Erkjendtligheds-Legat for Aaret 1881.

11. Regnskab for Nordersøernes Præstegjælds Kirkekasse for f. A.
 12. Regnskab for Østers Præstegjælds Kirkekasse for f. A.
 13. Regnskab for Nordstrøms Præstegjælds Kirkekasse for f. A.
 14. Regnskab for Sydstrøms Præstegjælds Kirkekasse for f. A.
 15. Regnskab for Thorsøens Kirkekasse for f. A.
 16. Regnskab for Waags Præstegjælds Kirkekasse for f. A.
 17. Regnskab for Sønders Præstegjælds Kirkekasse for f. A.
 18. Regnskab for Sønders Præstegjælds Kirkekasse for f. A.
 19. Regnskab for Waag Kirkes ierlige Kasse for f. A.
 - 20—26. Regnskaber for de til Nordersøernes Præstegjælds Kommune hørende Sogne for Aaret til 30. September 1881.
 - 27—33. Regnskaber for de til Østers Præstegjælds Kommune hørende Sogne for f. A.
 - 34—39. Regnskaber for de til Nordstrøms Præstegjælds Kommune hørende Sogne for f. A.
 40. Regnskab for Nols Sogns Kommune for f. A.
 - 41—45. Regnskaber for de til Waags Præstegjælds Kommune hørende Sogne for f. A.
 - 46—49. Regnskaber for de forenede Sogne i Sønders for f. A.
 50. Regnskab for Kvalbo Sogns Kommune for f. A.
 51. Regnskab for Frødeby Sogns Kommune for f. A.
- Samtlige indleverede Regnskaber decideredes hvorhos følgende Resolutioner vedtoges:
- a. paa Revisors Antegnelser til Sønders Kirkekaas Regnskab for Aaret 1881, Post 1:
 „Amtmanden anmodes om at indhente Oplysninger om Grunden til, at der ikke er erlagt Tiende af de i Ordbog den 30. Oktober 1881 fangede 19 Stfr. Kvesfinger, og for øvrigt foranstaltet det videre fornyelse.“ (10 St.—0).
 - b. paa Lokalrevisors Antegnelse til Kvalbo Sogns Kommunes Regnskab for Aaret 1881, Post 3:

*) De manglende Forslag ere senere indkomne til og approberede af Amtet, hvorefter Forholdet for disse Kommuner for de følgende 3 Aar fastsattes saaledes:

Sands	3/4	Formue og Lejlighed 1/4	paa Jordegodsset.
De forenede Sogne i Sønders:			
Waag Sogn	5/8	—	1/4
Østers	2/3	—	1/3
Sønders	2/3	—	1/3
Famien	2/3	—	1/3
Frødeby Kommune	1/2	—	1/2

„Det meddeles, at der ikke maa tilføjes Regnskabet eller de til samme hørende Dokumenter nogen Bemærkning, efter at Regnskabet er afsluttet og fremlagt til Eftersyn for Bedkerne, hvorefter mulige Indsigelser kunne fremsættes i et særligt Afstykke.“ (16 St.—0).

- c. paa Revisor's Antegnelser til Amtsrepartitionsskattederegnskabet for 1880—81, Post 3:
„Det paalægges Regnskabsføreren under Ansvar et paase, at Restancer indskrives inden den i Udpantningsloven foreskrevne Termins Udløb, hvorom der vil være at meddele fyldestgørende Oplysninger ved Regnskabet's Afsluttelse.“ (12—0).
- d. paa Revisor's Antegnelse til Amtsskattederegnskabet for Aaret til 30. September 1881:

„For saa vidt de omhandlede Renter af Joven Traudejen Sydregetes Obligationsskjæld til Amtsskattederegnskabet ikke skulde blive berigtigede til den i Forliget af 27. April d. A. bestemte Dato, nemlig den 1. November 1882, vil Obligationens Paalydende med Renter uopholdelig være at inddrive i Genhold til det ovennævnte Forlig.“ (12—0).

- e. Da Regnskaberne for Sognene i Sande Præstegjælds Kommune for 1881 endnu ikke vare indkomne, vedtoges det: „at anmode Amtmanden om paa Tingets Begne at beslutte disse, hvis de skulde indkomme inden næste Samling.“*)

8. Valg til kommunale Bestillinger og Ombud.

- a. Ved den 2. September foretoges Valg paa en Kasserer og Regnskabsfører for Hørsø Amts Skattederegnskabet valgtes Exam. juris. S. E. Møller enstemmig med 16 St.
- b. Til Medlem af Hørsø Amts Skoledirektion gjenvalgte D. P. Efferd, Lærer ved Thorsøhøjs Realskole.
- c. Til Medlem af Skolekommissionen for Realskolen gjenvalgte Skomager Kjelds.
- d. Til Medlemmer til de forskellige Valgforsandere:
- for Nordersøernes Præstegjæld:
Gudmand Jøen Hellesen og
Kongsholde Simon Andreassen, begge af Viborg,
- for Østersø Præstegjæld:
Sjækelmand Danielsen og
Skolelærer Joh. Petersen,
- for Nordstrøms Præstegjæld:
A. S. Reinert, Vestmankø og
Gregorius Jøensen af Rørvig,
- for Sydstrøms Præstegjæld:
Faktor Hans Christensen og
Boghandler Jacobsen, begge af Thorsøhøjs,
- for Baagø Præstegjæld:
Handelsmand Daniel Nielsen, Sørvang og
Thomas Sigvald Haraldsen, Sandevang,
- for Sande Præstegjæld:
Sjækelmand M. Winther og
pensioneret Skolelærer Samuel Jensen,
- for Sudersø Præstegjæld:
Handelsmand H. Dahl, Baag og
Odelmand Niels Claus Holm af Kvalbs.

*) Disse Regnskaber ere senere indkomne til Amtet og deciderede af samme.

XVII. Andre Vedtagelser.

1. Uddeling af det Hansen'ske Legats Renter.

a. Efter derom indgivet Andragende vedtoges det at tilstaa Kongsbønde Jacob Jacobsen, Beinum, et saadant Beløb, som vil medgaa til Beskrivelse af Omkostningerne ved Opførelse til Færøerne af en dansk Malleto af god Race, imod at han forpligter sig til enten selv at sætte de Kalve til, som maatte falde efter Koen, eller at overlade dem til andre, som maatte ønske Tillæg af denne Race. (18 St.—0).

b. Efter et lignende Andragende fra Ole Jacob Zachariasen af Nordregate, tilstodes der Andrageren et lignende Beløb paa samme Betingelser.

c. Der tilstodes Michael Jespersen af Porters, efter hans derom indgivne Andragende, et Beløb, som vil dække Omkostningerne ved Opførelsen af en Malleto til Færøerne af god udenlandsk Race, paa samme Betingelser som ovenfor anført.

d. Da der i Henhold til en tidligere Lagtingsbeslutning om at tilstaa 1,000 Kr. af det Hansen'ske Legats Renter til en Træplantning nu var kommen en Overenskomst i Stand med Thorsøhøns Kommune om dette Anlæg i Nærheden af Månefæstet for Kong Christian den IX., vedtoges det at udbetale 1,000 Kr. af Legatets Renter til Thorsøhøns Kommune.

2. Forslag angaaende Rejsætelsen af et staaende Udvalg til Decision af de under Lagtinget henlagte Regnskaber.

I Mødet den 4. September behandlede følgende Forslag til Beslutning:

1. Der nedsattes for næste Aar et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer, der træder sammen i Thorsøhøns førstekommande 20. Juli for at gjøre Forslag til Decision paa samtlige Regnskaber, der decideres af Tinget.

2. De saaledes fremkomne Forslag til Decisioner forelægges Tinget, og et hvilket af Tingets Medlemmer berettiget til at stille Endringsforslag hertil.

3. Naar det staaende Udvalg enstemmig har vedtaget et Forslag til Decision, og der efter dets Fremlægelse i Tinget ikke i Løbet af 8 Dage er fremkommet noget Endrings-

forslag hertil, er Decisionen vedtagen. I modsat Fald behandles og afgjøres Forslaget af Tinget. —

Færøernes Lagting, Thorsøhavn den 1. Septbr 1882.

Th. Sørensen. O. P. Efferø.

Ved den foretagne Afstemning vedtoges Forslaget enstemmig med 13 Stemmer.

Efter Forslag af Provsten valgtes derpaa til Medlemmer af det staaende Udvalg: B. Nielsen, E. Olsen og Schrøder (13 St.—0), og til Suppleanter Efferø og D. Sjafsen.

3. Fra Sognepræsten for Nordfærøernes Præstegjæld, Nielsen, var indkommet Andragende om Understøttelse af Fonden for forulykkedes efterladte til 3 Enter og 1 faderløst Barn efter Personer, der ere forliste med Skipperne „Velia“ og „Løvensørn“ under Island i sidste Foraar. Det i den Anledning nedsatte Udvalg udtalte, at der rimeligvis var endnu flere Enter og faderløse efter dem, der vare forulykkede ved de to nævnte Skipperes Forlis, og at disse mulig senere vilde indkomme med Andragende om Hjælp, hvorfor det vilde være vanskeligt for Tinget at træffe nogen Bestemmelse om Størrelsen af de Tilskud, som eventuelt bør ydes dem, hvem Andragendet angaar, og om hvem der desuden kun foreligger mangelfulde Oplysninger. Udvalget stillede følgende Forslag:

„Antvaanden anmodes om efter de gjældende Regler at uddele væsende Understøttelser af Fonden for de forulykkedes efterladte til dem, som have mistet deres Forsørgere ved Skipperne „Løvensørn“ og „Velia“ Forlis under Island, for saa vidt der maatte fremkomme Begjæring derom.“

Forslaget vedtoges enstemmig med 11 St.

4. Paa et af Smed Hans Berg af Moalvig paa Suders indgivet Andragende om at erholde 50 Kr. af en offentlig Skatje til Anskaffelse af Smederedskaber vedtoges at svare, at Lagtinget ikke kan bevilge Andragendet, da Tinget ikke raa-

der over nogen Kasse, hvoraf en saadan Understøttelse kan gives. (12 St.—0).

5. Fra Direktionen for Færø Amts Sparekasse var indkommet Andragende om Udnevnelsen af en Revisor for Sparekasseregnskabet for 1881—82 i Stedet for Bogtingsrevisor Danielsen, der var anlagt som Bogholder ved Sparekassen, i hvilken Anledning det vedtoges i hans Sted at vælge Exam. juris S. E. Müller. Til Revisorer for Sparekassens Regnskab for 1882—83 valgtes: Exam. juris Müller og Handelsbetjent R. Andersen.

6. Under Forhandlingerne angaaende Antagelsen af en Referent for indenværende Dagtingsamling vedtoges den 17. August følgende af Provsten fremsatte Forslag:

Lagtinget opfordrer Formanden til

1. at underhandle med Skolelærer Jøen Poulsen om paa de samme Betingelser som i

Fjor at overtage Posten som Referent for Lagtinget. (18 St.—0).

2. og hvis han ikke ser sig i Stand dertil, da en anden dertil Rikket Person paa de samme Betingelser. (11 St.—0).

3. Der udstedes en Subscriptionsindbydelse paa et trykt Referat for Samlingen 1881, om hvis Pris Formanden tager Bestemmelse paa Tingets Begne. (16 St.—0).

Efter Forslag af Provsten og Efferes vedtoges i et senere Møde at overbringe Amtmanden at foranstalle Lagtingsreferatet for 1881 og 1882 trykt og udstede Subscriptionsindbydelse paa Referatet for disse 2 Aar. Det overdroges Skolelærer D. P. Efferes at udarbejde Lagtingsberetningen for 1882.

I Henhold til Lagtingets Vedtagelse blev Skolelærer Jøen Poulsen engageret som Referent og mødte i Tinget den 21. August.

Lagtinget sluttedes den 5. September efter at have været samlet i 33 Dage, i hvilken Tid der var afholdt 31 Møder.

Tillæg.

A. Love og Anordninger udførte mellem Lagtingsamlingerne i 1881 og 1882.

1. Anordning af 16. Juni 1882 om Bygnings- og Brandhæfent i de færreste Landkommuner.
2. Anordning af 27. Februar 1882, hvorved Bestemmelserne i Lov af 8. Januar 1872 om Foranstaltninger til at forhindre den asiatiske Koleras Indbringelse til Færøerne m. m. gjøres anvendelige paa Mæsklinger og Skarlagensheber om Bord paa de til Derne ankommande Skibe.
3. Beskjendtgjørelse af f. D. indeholdende forskellige Bestemmelser vedrørende Karantænebetjente paa Færøerne.
4. Instruks af f. D. for Karantænebetjente paa Færøerne.
5. Anordning af 26. April 1882, hvorved Lov af 2. Juli 1880 om Beskyttelse for Varemærker sættes i Kraft paa Færøerne.
6. Beskjendtgjørelse af f. D. om Anmeldelser i Henhold til Lov af 2. Juli 1880 om Beskyttelse for Varemærker, saaledes som denne

Den ved allerhøjeste Anordning er gjort gjældende for Færøerne.

7. Beskjendtgjørelse af 23. Maj 1882 om Stadfæstelsen af en Sundhedsvedtægt for Thorshavn.
8. Instruks af 4. November 1881 for samtlige til Pragis berettigede Fødemødre paa Færøerne.

B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

1. Justitsministeriets Skrivelse af 16. September 1881, hvorved resolveres, at det af Odelsmænd M. Kolås af Trangsuaag indgivne Andragende om at erholde refunderet af det offentlige et Beløb af 120 Kr., som han har udlagt for under Distriktsfogdens Fraværelse paa en Rejse til Kjøbenhavn at hente Bøger fra Thorshavn til sin huse Svigerfader, ikke kan bevilges.
2. Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 22. Februar 1882, hvorved resolveres, at det af Lagtinget paa

Andenlærer D. W. Efferes foretagne Valg til Medlem af Færø Amts Skoledirection maa betragtes som lovmedholdeligt.

3. Justitsministeriets Skrivelse af 25. Juni 1882 med 2 Bilag, hvori meddeles, at det paa Foranledning af den af Lagtinget i 1881 indgaaene Besværlig over de for Østfjordene paa Island stabsfæste Fiskerivedtægter er blevet paalagt Amtmanden over Islands Nord- og Østamt, naar der maatte blive Spørgsmaal om at forlange Guldigheden af bemeldte Vedtægter eller om at stadfæste nye Vedtægter af lignende Art, da at have sin Opmærksomhed henvendt paa, at disse holdes indenfor de Grændser, der ere fastsatte i Lov for Island om Fiskeri paa aabne Baade af 14. Decbr. 1877 § 6 jvfr. § 5. I øvrigt tilføies, at Vedtægterne for

Neydarsfjord, Nordfjord og Jostedalshavn, der navnlig have givet Anledning til Klage, ere traadte ud af Kraft fra 1. April 1882 at regne og ikke paa ny ville blive stadfæstede, og at den for Seydisfjord gjældende Vedtægt kan foretages ombyllet med en ny i en ikke fjern Fremtid, hvorfor der i Genhold hertil ikke er funket Anledning til for Tiden at foretage videre i Sagen.

4. Skrivelse fra Færø Amt af 29. December 1881, hvorved meddeles, at Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Sønders ikke har villet paatage sig Garanti for et Aant af Amtsskiftelassen til den umyndiggjorte Simon Petersen af Ræs Portere til Dækning af en Hospitalsregning for hans sindssyge Hustru.

5. Uddrag af Regnskabet for Anvendelsen af den Færøerne tilkommende Andel af det Høiester Legats Renter for Aaret fra 1. April 1881 til 31. Marts 1882.

Indtægt.		kr.	Ø.
A.	Beholdning den 1. April 1881, indestaaende i Færø Amts Sparekasse	1,634.	38
B.	Det Høiester Legats Renter ere tilfaldne Færøerne for de 5 Aar fra 1. April 1871 til 31. Marts 1876	"	"
C.	Rente af det i Sparekassen indestaaende Beløb	49.	38
Summa Indtægt...		1,683.	76

Udgift.		kr.	Ø.
I.	Et af Legater bevilget Beløb var udkøbt ved Regnskabsaarets Slutning.		
II.	Beholdning den 31. Marts 1882, indestaaende i Færø Amts Sparekasse	1,683.	76
Summa Udgift...		1,683.	76

6. Kapitelstægt

for

Færø Amt

for Aaret fra Oslaidag 1882 til Oslaidag 1883.

	kr.	Ø.
Uld, uvasstet	pr. Pbd.	46
Rammestind, nordenfjords	pr. Ell.	47
Do. søndenfjords	—	45
Højer, 1 Alens	pr. Bar	33
Do. 1/2 do.	—	94
Do. Voks	—	1 26
Trojer, 1 1/2 Pds.	pr. Ell.	1 57
Do. 2 —	—	2 28
Do. 2 1/2 —	—	2 86

	kr.	Ø.
Talg	pr. Pbd.	80
Smør	—	81
Maaske, stor	—	4
Do. mindre	—	3
Stipsst, stor	—	13
Do. mindre	—	11
Do. Langer	—	10
Torsst, stor	—	19
Do. mindre	—	8
Do. Langer	—	9
Hjer	—	70
Trou	pr. Pbd.	21

Færø Amt og Provsti den 29. Juli 1882.

H. Finjen.

Sørensen.

I n d h o l d.

	Side.
Lagtingets Medlemmer.	
I. Forslag til Lov om Forandring i Lov af 3. Marts 1860 om Brændevinshandel og Brændevinsudfyldning paa Færøerne	1.
II. Udtakt til Lov om Medicamenthandel paa Færøerne	10.
III. Ombygningen af Kirkerne i Søndre, Vestmanna og Viderefde	20.
IV. Andragender om Statstilskud til Skolebygninger paa Landet	25.
V. Forslag af Provst Sørensen om Henvendelse til Justitsministeriet om, at et Beløb af 550 Kr. maatte godtgøres Østers Kirkefaase i Anledning af Ejdes Kirkes Opførelse	26.
VI. Andragende fra 4 Herrer om Anskaffelse af en skotsk Dølsbaad	28.
VII. Om Ansøgning af et Hyr paa Nólsoy	30.
VIII. Om Offentliggørelse af Ekstrakter af Kommuneregnskaber	31.
IX. Forslag til Forandring i lgl. Resolution af 10. Febr. 1879 vedkommende Almuestolen i Thorshavn	33.
X. Forhandling angaaende Approbation af en Sundhedsvedtægt for Nordøernes Prestegjælds Kommune	35.
XI. Forslag til Forandring i Øernes Administration	37.
XII. Oprettelse af et Byrågeembede paa Færøerne	45.
XIII. Forslag til Udgivelse af en trykt Vejledning i Sygepleje paa Færøerne	48.
XIV. Koresvarer fra Kongebonde Absalon Gutormsen om, hvilken Skæbne et af ham tidligere indgivet Andragende angaaende Lægetaxten har faaet	50.
XV. Indsigelse mod Valg af et Medlem af Forstanderskabet for Nordøernes Kommune ..	52.
XVI. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender	58.
XVII. Andre Vedtagelser.	
1. Uddeling af det Hansenste Legats Hæfter	67.
2. Forslag angaaende Nedsættelsen af et staaende Udvalg til Decision af de under Lagtinget henlagte Begjæbninger	67.
3. Andragende om Understøttelse af Fonden for forulykkedes efterladte	67.
4. Andragende fra Smed Hans Berg af Kvallvig paa Søndre	67.
5. Udnavnelse af Revisorer for Færø Amtss Sparekasse	68.
6. Om Referat af Lagtingsforhandlingerne	68.

T i l l æ g.

A. Love og Anordninger udkomne mellem Lagtingsamlingerne i 1881 - 82	68.
B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget	68.